

Az Európai Unió Hivatalos Lapja

C 157

Magyar nyelvű kiadás

Tájékoztatások és közlemények

66. évfolyam

2023. május 3.

Tartalom

I Állásfoglalások, ajánlások és vélemények

ÁLLÁSFOGLALÁSOK

Régiók Bizottsága

Az RB 153. plenáris ülése, 2023. 02. 08. – 2023. 02. 09.

2023/C 157/01

A Régiók Európai Bizottságának állásfoglalása – A városok és a régiók válasza az energiaváltságra: egy valódi európai energiaunió felé

1

VÉLEMÉNYEK

Régiók Bizottsága

Az RB 153. plenáris ülése, 2023. 02. 08. – 2023. 02. 09.

2023/C 157/02

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A fenntartható fejlődési célok végrehajtása terén elért eredmények

6

2023/C 157/03

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Felülvizsgálati jelentés a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtásáról

12

2023/C 157/04

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az emberek középpontba állítása, a fenntartható és inkluzív növekedés biztosítása és a lehetőségek kibontakoztatása az EU legkülső régióiban

18

2023/C 157/05

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A szociális gazdaságot támogató környezet kialakítása helyi és regionális szemszögből

23

2023/C 157/06

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Európai gondozási stratégia

28

2023/C 157/07

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Megfelelő minimumjövedelem a társadalmi befogadás érdekében: a helyi és regionális nézőpont

33

2023/C 157/08

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A természet helyreállításáról szóló uniós jogszabály

38

HU

III Előkészítő jogi aktusok

Régiók Bizottsága

Az RB 153. plenáris ülése, 2023. 02. 08. – 2023. 02. 09.

2023/C 157/09	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Regionális alkalmazkodási stratégiák az alacsony kibocsátású mezőgazdaság eléréséhez	58
2023/C 157/10	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Európai egészségügyi adattér	64
2023/C 157/11	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Egységes piaci szükséghelyzeti eszköz	82

I

(Állásfoglalások, ajánlások és vélemények)

ÁLLÁSFOGLALÁSOK

RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

AZ RB 153. PLENÁRIS ÜLÉSE, 2023. 02. 08. – 2023. 02. 09.

A Régiók Európai Bizottságának állásfoglalása – A városok és a régiók válasza az energiaválságra: egy valódi európai energiaunió felé

(2023/C 157/01)

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA (RB),

- tekintettel az Európai Bizottság 2022. május 18-i REPowerEU tervére ⁽¹⁾,
- tekintettel az (EU) 2017/1938 és a 715/2009/EK rendeletnek a földgáztárolás tekintetében történő módosításáról szóló, 2022. június 29-i (EU) 2022/1032 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ⁽²⁾,
- tekintettel a koordinált gázkereslet-csökkentési intézkedésekről szóló, 2022. augusztus 5-i (EU) 2022/1369 tanácsi rendeletre ⁽³⁾,
- tekintettel a magas energiaárak kezelését célzó vészhelyzeti beavatkozásról szóló tanácsi rendeletre irányuló javaslatra ⁽⁴⁾,
- tekintettel a szolidaritásnak a gázbeszerzések jobb koordinálása, a határokon átnyúló gázcsere és a megbízható ár-referenciaértékek révén történő fokozásáról szóló tanácsi rendeletre irányuló javaslatra ⁽⁵⁾,
- tekintettel az Európai Tanács által 2022. december 15-én elfogadott következtetésekre ⁽⁶⁾,
- tekintettel a megújuló energia szélesebb körű alkalmazásának felgyorsítását célzó keret meghatározásáról szóló, 2022. december 22-i (EU) 2022/2577 tanácsi rendeletre ⁽⁷⁾,
- tekintettel az uniós polgárok és a gazdaság túlzottan magas árakkal szembeni védelmét szolgáló piaci korrekciós mechanizmus létrehozásáról szóló, 2022. december 22-i (EU) 2022/2578 tanácsi rendeletre ⁽⁸⁾,
- tekintettel az európai energiaárak emelkedésére adott uniós válaszlőról szóló, 2022. október 5-i európai parlamenti állásfoglalásra ⁽⁹⁾,

⁽¹⁾ COM(2022) 230 final.

⁽²⁾ HL L 173., 2022.6.30., 17. o.

⁽³⁾ HL L 206., 2022.8.8., 1. o.

⁽⁴⁾ COM(2022) 473 final.

⁽⁵⁾ COM(2022) 549 final.

⁽⁶⁾ <https://www.consilium.europa.eu/media/60872/2022-12-15-euco-conclusions-en.pdf>

⁽⁷⁾ HL L 335., 2022.12.29., 45. o.

⁽⁸⁾ HL L 335., 2022.12.29., 36. o.

⁽⁹⁾ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2022-0347_EN.html

Az uniós városok és régiók az energiaválság főszereplői

1. hangsúlyozza a 90 000 kisvárosban és faluban, 900 nagyvárosban és 280 régióban dolgozó 1,2 millió helyi és regionális szintű uniós vezető jogi felelősségét és szerepét az energiaválság oly módon történő kezelésében, hogy gazdasági és szociális segítséget nyújtanak a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartásoknak és kis- és középvállalkozásoknak (kkv-k). A helyi és regionális önkormányzatok az egekbe szökő energiaárak és a magas infláció ellenére továbbra is biztosítják az alapvető szolgáltatásokat, és intézkedéseket hoztak az energiatakarékosság, az energetikai üzletmenet folytonossága és a vészhelyzeti tervek biztosítása érdekében, hogy erősítsék a rezilienciát az energia terén;
2. elismeri az Európai Bizottság és az Európai Parlament (EP) által a sürgős intézkedések meghozatala érdekében tett példátlan erőfeszítéseket, megjegyzi azonban, hogy a jelenlegi kezdeményezések nem biztosítják a helyi és regionális önkormányzatok számára a szükséges azonnali támogatást;
3. kéri a svéd elnökséget, hogy építsen a cseh elnökség példaértékű erőfeszítéseire, és gyorsítsa fel az „Irány az 55 %!” intézkedéscsomag fennmaradó jogalkotási javaslatainak elfogadását, továbbá biztosítsa, hogy az uniós jogszabályok alkalmasak legyenek az energiaválság kezelésére, figyelembe véve a vonatkozó RB-véleményeket ⁽¹⁰⁾;
4. hangsúlyozza, hogy számos város és régió ambiciózusabb célokat fogadott el, mint saját nemzeti kormányai a nemzeti energia- és klímatervekben (NEKT); kéri a tagállamokat, hogy az irányítási rendelet ⁽¹¹⁾ 11. cikkével összhangban aktívan vonják be a helyi és regionális önkormányzatokat a nemzeti energia- és klímatervek 2023-as felülvizsgálatába és aktualizálásába;
5. kéri a különböző uniós energiaügyi és éghajlat-politikai kezdeményezések ⁽¹²⁾ jobb összehangolását és egyszerűsítését, valamint a szükséges pénzügyi és technikai támogatás biztosítását a helyi és regionális önkormányzatok számára;

A tiszta energiára való áttérés felgyorsítása a városokban és régiókban a valódi európai energiaunió érdekében

6. mélyszéles aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye Felelősek 27. Konferenciáján (UNFCCC COP27) nem sikerült elérni, hogy világszerte fokozódjon és felgyorsuljon az ÜHG-kibocsátás csökkentése, és hogy a konferencia nem fogalmazott meg az összes fosszilis tüzelőanyag használatának fokozatos csökkentésére vonatkozó felhívást. Hangsúlyozza, hogy jóllehet fontos a tiszta energiára való áttérés felgyorsítása és a fosszilis tüzelőanyagoktól való függőségünk megszüntetése, az alacsony szén-dioxid-kibocsátású energiaforrások továbbra is hozzájárulnak a stabil és megfizethető energia biztosításához, összhangban a tagállamok saját energiaszerkezetével;
7. kéri egy valódi európai energiaunió létrehozását, amely teljes mértékben integrált és jól összekapcsolt piaccal rendelkezik az egész EU-ban, a középpontjában pedig egy jól működő irányítási rendszer áll. A teljes integráció megköveteli, hogy a tagállamok eleget tegyenek az elegendő és stabil energiaellátás biztosítására vonatkozó felelősségüknek, annak elkerülése érdekében, hogy a többi tagállamot is érintsék a termelési szűk keresztmetszetek és a magas árak;
8. újról megerősíti az „első az energiahatékonyság” elv kiemelkedő fontosságát, és üdvözlí az arra irányuló erőfeszítéseket, hogy Unió-szerte minden szinten előmozdítsák az energiatakarékossági intézkedéseket. Megjegyzi, hogy bár egyes tagállamok még nem vezettek be semmilyen intézkedést a háztartások, a vállalkozások vagy a közintézmények gáz- és villamosenergia-fogyasztásának csökkentésére ⁽¹³⁾, EU-szerte számos város csatlakozott a városok energiatakarékossági sprintjéhez, amelynek keretében többek között a fűtéshez, a világításhoz, a mobilitáshoz kapcsolódó energiamegtakarítási intézkedéseket, valamint figyelemfelkeltő intézkedéseket vezettek be;
9. úgy véli, hogy ezek az intézkedések nem korlátozódhatnak a jelenlegi válságra, és kéri az Európai Bizottságot, hogy terjesszen elő az energetikai mértékletességre vonatkozó javaslatot az energiatakarékosság valamennyi szakpolitikai területen történő érvényesítésére; kéri a jelentős magatartásbeli változások előmozdítását és megfelelő jutalmazását;

⁽¹⁰⁾ Lásd az energiahatékonysági irányelv, a megújulóenergia-irányelv és az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv felülvizsgálatáról, valamint a gázpiacok dekarbonizációjának uniós keretéről szóló RB-véleményeket.

⁽¹¹⁾ Az energiaunió irányításáról szóló rendelet 11. cikke kimondja, hogy minden tagállam többszintű éghajlat- és energiapolitikai párbeszédet alakít ki, amelyben a helyi hatóságok és más érdekelt felek részt vehetnek és megvitathatják a rendelet 2. cikkében meghatározott uniós klímasemlegességi célkitűzés elérését.

⁽¹²⁾ Ilyen például a Polgármesterek Klíma- és Energiaügyi Szövetsége, a klímasemleges és intelligens városokra vonatkozó európai küldetés és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra irányuló európai küldetés, az európai éghajlati paktum, a Tiszta energia az EU szigeteinek és más kezdeményezések.

⁽¹³⁾ Saving-Energy-for-Europe-Ex.Summary.pdf (ceb.org).

10. megismétli az Európai Bizottsághoz és a tagállamokhoz intézett azon felhívását, hogy támogassák a regionális és helyi szintű egyablakos ügyintézési pontok létrehozását az energiahatékony építkezésbe, az épületek energetikai felújításába és az energiatakarékossági projektekbe történő beruházások felgyorsítása érdekében, figyelembe véve az új európai Bauhaus elveit. Kéri a tagállamokat, hogy különítsenek el REPowerEU-forrásokat erre a célra, és az Európai Beruházási Bankkal együttműködve hajtsák végre azokat;

11. üdvözli a megújulóenergia-projektek gyorsabb engedélyezési eljárásairól szóló megállapodást, és arra kéri a tagállamokat, hogy teljes mértékben működjenek együtt a helyi és regionális önkormányzatokkal és a helyi közösségekkel, biztosítva a környezet védelmét és előmozdítva a társadalmi elfogadottságot. Megjegyzi, hogy a megújuló energiaforrások vidéki lakóhelyeken történő kiépítése érdekében sürgősen gyors adminisztratív eljárásokat kell kidolgozni, és meg kell szüntetni a bürokratikus akadályokat. Hangsúlyozza, hogy a vidéki területeken nagy lehetőségek rejlenek a megújulóenergia-termelésben, beleértve az erdei biomassza megújuló energiaként történő fenntartható kitermelését is, és e területek profitálhatnak a hálózattal való fokozott összekapcsoltságból és az új, különösen a fiatalok és a nők számára felmerülő foglalkoztatási lehetőségekből;

12. üdvözli az új személygépkocsik és kisteherautók fosszilis tüzelőanyaggal működő belső égésű motorjainak 2035-től történő betiltására vonatkozó megállapodást. Hangsúlyozza, hogy valamennyi uniós régióban alternatív, megfizethető és hozzáférhető üzemanyagokra és megfelelő elektromos és egyéb töltőállomásokra van szükség. Hangsúlyozza, hogy a gépjárműipari régiók RB által szervezett szövetsége egy igazságos átmenet mechanizmust kér, amely támogatja a gépjárműipari és a gépjárműipari beszállítói ágazat erős jelenlétére támaszkodó régiók társadalmi-gazdasági szövetét;

13. sürgeti az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy segítsék elő a nemzetközi és interregionális villamosenergia-átviteli infrastruktúrák fejlesztését, amelyek lehetővé teszik a különböző forrásokból előállított villamos energia megosztását, e források ugyanis az éghajlattól és jellemzőiktől függően különböző régiókban összpontosulnak. A távoli területeken rendelkezésre álló villamos energia más területekre történő szállításának lehetősége csökkenti a távoli régiókban azoknak az időszakoknak a hosszát, amikor nem állnak rendelkezésre ilyen energiaforrások, valamint megkönnyíti az elektromos rendszerek irányítását, megnyitva az utat a 100 %-ban megújuló forrásokból történő villamosenergia-termelés előtt;

14. emlékeztet arra, hogy sürgősen fejleszteni és dekarbonizálni kell a városi és vidéki mobilitást, és határozott intézkedéseket kér a városi területeken a biztonságos infrastruktúra előmozdítása és a közterületek újraelosztása érdekében; hangsúlyozza, hogy a régióknak és városoknak rugalmas keretre van szükségük, különösen a közszolgáltatási kötelezettségekre vonatkozó iránymutatások felülvizsgálata tekintetében;

15. ezzel összefüggésben arra kéri az Európai Bizottságot, hogy indítson el egy közös kísérleti közbeszerzési projektet, amelynek keretében több uniós várost és környékét hidrogénüzemű buszokkal látnák el, majd e projektet a második szakaszban EU-szerte további uniós városokra és régiókra terjesztenék ki;

16. hangsúlyozza, hogy a tiszta energián alapuló megoldások gyakran még mindig drágák, és hogy a tiszta energián alapuló projektek beruházási eljárásai gyakran időigényesek és nagyon bürokratikusak. Ambíciózusabb javaslatokat kér annak érdekében, hogy a megújuló energián alapuló megoldások legyenek a piacon elérhető legegyszerűbb és legolcsóbb alternatívák, és így az alacsony jövedelmű háztartások számára is elérhetővé váljanak;

17. kéri az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy a REPowerEU alapok egy részét fordítsák az Európai Városfejlesztési Eszköz (EUCF) ⁽¹⁴⁾ modelljén alapuló támogatási eszközök kidolgozására, biztosítsanak közvetlen forrásokat a helyi és regionális önkormányzatok – különösen a kis- és közepes méretűek és az energetikai átállás során strukturális akadályokkal szembesülők – számára, hogy piacbiztos beruházási terveket dolgozhassanak ki, és támogassák az energiahatékony építkezést és lakásfelújítást, különösen a vidéki területeken. Bőkezű támogatásokat is szorgalmaz a kezdeti költségeket fedezni nem képes kiszolgáltatott háztartások számára;

18. óva int az arra irányuló további javaslatoktól, hogy forrásokat csoportosítsanak át az esb-alapokból a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközbe a REPowerEU terv finanszírozása érdekében, és ellenez minden olyan kísérletet, amely forrásokat vonna el a régióktól, mivel ez ellentétes az EU elveivel, nevezetesen az aktív szubszidiaritás elvével és a megosztott irányításról szóló hatályos megállapodásokkal;

19. kéri, hogy a helyi és regionális önkormányzatokat vonják be a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközre vonatkozó tervek új REPowerEU-fejezeteinek kidolgozásába annak biztosítása érdekében, hogy ezek az új fejezetek a helyi és regionális önkormányzatok által és velük közösen kidolgozott stratégiai projekteket, valamint új, határokon átnyúló infrastruktúrákat finanszírozzanak;

20. elismeri az energiaszolidaritási intézkedések által az energiaárakra gyakorolt első azonnali pozitív hatást, és kinyilvánítja, hogy támogatja az uniós energiaplatform megerősítését;

⁽¹⁴⁾ EUCF – Home (eucityfacility.eu).

21. várakozással tekint a villamosenergia-piac szerkezetéről szóló irányelv felülvizsgálata elé, és elvárja, hogy az irányelv tartalmazza a gáz- és villamosenergia-árak közötti kapcsolat olyan szintre való csökkentésére irányuló intézkedéseket, amely arányos ennek a tüzelőanyagnak a végső villamosenergia-termelésben való részesedésével;

22. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy ismerje el az energiaközösségek, a termelő-fogyasztók és a helyi önkormányzatok azon jogát, hogy anélkül vegyenek részt a helyi megújuló villamosenergia-ellátásban, hogy teljes mértékben szabályozott kiskereskedelmi szolgáltatóvá váljanak, és biztosítsa, hogy ezek a nem hivatásos piaci szereplők egyenlő hozzáférési jogokkal rendelkezzenek a hálózathoz;

23. hangsúlyozza, hogy a rövid távú intézkedéseknek, például a megnövekedett LNG-behozatalnak ideiglenesnek kell lenniük, és nem vezethetnek további bezáródási helyzetekhez. Hangsúlyozza, hogy az infrastrukturális beruházásoknak alkalmasnak kell lenniük a zöld gáz fogadására, felkészülve ezzel a megújuló hidrogén és más megújuló üzemanyagok felhasználásával megvalósuló klímasemlegességre;

24. ismételtlen kéri az Európai Bizottságot és a társjogalkotókat, hogy a többéves pénzügyi keret közelgő felülvizsgálata során növeljék a kutatásba és az innovációba – többek között a klímasemleges megoldásokba – irányuló beruházásokat, gondolva például az „klímasemleges és intelligens városok” és az „alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz” elnevezésű uniós küldetésekre és a „regionális innovációs partnerségek” elnevezésű fellépésre, és az új európai Bauhaus elveivel összhangban alakítsanak ki olyan új költségvetési sorokat, amelyek elősegítik az épületek és a kerületek szintjén megvalósuló klímasemleges megoldásokkal foglalkozó köz-magán konzorciumok létrejöttét;

25. kiemeli, hogy a jelenlegi energiaválság lehetőséget kínál a villamosítás és a megújuló hidrogén előállításának jelentős növelésére, valamint a gazdaságunk dekarbonizálására szolgáló tiszta megoldást jelentő olyan innovatív technológiák fejlesztésének további támogatására, mint a szén-dioxid-leválasztás, -hasznosítás és -tárolás; arra kéri az Európai Bizottságot, hogy támogassa a helyi és regionális önkormányzatok megújuló hidrogéninfrastruktúrákba irányuló beruházásait a hamarosan létrejövő hidrogénbankon keresztül, építve a regionális és helyi szinten alkalmazott meglévő bevált gyakorlatokra, és előmozdítva azok Unió-szerte történő elterjesztését;

26. emlékeztet arra, hogy a helyi és regionális önkormányzatok személyzetét célzó kompetenciaépítésbe és továbbképzésbe történő beruházások elengedhetetlenek a zöld és digitális átállás felgyorsításához; kéri az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy a készségek európai évének (2023) keretében indítsanak el egy ilyen irányú konkrét kezdeményezést;

Az energia- és mobilitási szegénység kezelése anélkül, hogy bármely régió, város vagy polgár kimaradna

27. sajnálatát fejezi ki az energia- és élelmiszerválság polgárookra és kkv-kra gyakorolt társadalmi hatásai miatt. Kéri a tagállamokat, hogy nemzeti energia- és klímaterveikben tűzzenek ki egyértelmű célt az energiaszegénység csökkentése tekintetében. Felkéri a tagállamokat, hogy dolgozzanak ki integrált intézkedéseket az energia- és szociálpolitikák keretében az energiaszegénység kezelésére és felszámolására, többek között az Európai Energiaszegénységi Megfigyelőközponttal és az energiaszegénységgel foglalkozó tanácsadó központtal gyűjtött tapasztalatokra építve;

28. kéri az Európai Bizottságot és a társjogalkotókat annak biztosítására, hogy az új és meglévő szakpolitikai eszközöket szilárd szociális csomag és méltányos újraelosztási intézkedések kísérjék, megteremtve ezzel az igazságos energetikai átállás alapjait, különösen a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások és fiatalok számára; az energetikai átállással kapcsolatos szakpolitikáknak, például az energiahatékony felújításoknak vagy a megújuló energiák elterjesztésének a végrehajtását az intézkedések inkluzivitásának javítása érdekében megfelelően célzott pénzügyi, műszaki és szociális támogatásnak kell kísérnie;

29. hangsúlyozza, hogy az energiaválság az arányokat tekintve súlyosabban érinti a nőket, és kéri az Európai Bizottságot, hogy ellenőrizze támogatási mechanizmusainak a nemek közötti egyenlőségre gyakorolt hatását annak biztosítása érdekében, hogy azok ne vezessenek további nemek közötti egyenlőtlenséghez;

30. üdvözlí e tekintetben az energiaágazat többletbevételeinek a végső fogyasztók közötti újraelosztását célzó ideiglenes szolidaritási hozzájárulások létrehozását, és kéri a tagállamokat, hogy biztosítsanak célzott forrásokat a helyi és regionális önkormányzatok számára az energia- és mobilitási szegénység helyi szintű kezeléséhez;

31. hangsúlyozza, hogy az energiaválság az arányokat tekintve súlyosabban érinti a vidéki területeken élő alacsony jövedelmű háztartásokat, akiknek szükségük van az autójukra ahhoz, hogy hozzáférjenek az alapvető szolgáltatásokhoz; rámutat, hogy a tömegközlekedés fejlesztésének csökkentenie kell a területi egyenlőtlenségeket és a mobilitási szegénységet;

32. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy kínáljon sürgős megoldásokat a helyi és regionális önkormányzatoknak arra az esetre, ha a nemzeti kormányoktól nem kapnak elegendő támogatást, és sürgeti, hogy az energiaválsággal kapcsolatos célzott beruházásokat ne vegyék figyelembe a költségvetési szabályok keretében a hiány kiszámítása során;
33. kéri az Európai Bizottságot, hogy a mezőgazdasági termelés energiaintenzitásának csökkentése érdekében gyengítse az energiapiacok és a mezőgazdasági piacok közötti kapcsolatokat; kéri az Európai Bizottságtól az élelmiszerrendszer mélyreható és strukturális felülvizsgálatát is, amely véget vet a nemzetközi piacokon folytatott spekulációnak, fokozza a szabályozást és még jobban védi a mezőgazdasági termelők bevételeit;
34. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy – amennyiben az ahhoz választott technológia nem gyakorol negatív hatást a levegő minőségére – mozdítsa elő a komposztálást mint a biomassza szerves trágya előállításához történő felhasználásának előnyben részesített módját, ezáltal csökkentve a földgázból és olajból előállított, szintetikus műtrágyáktól való függőséget. Sürgeti az Európai Bizottságot, hogy támogassa az energia szempontjából hatékonyabb termelési modelleket, mint például a fenntartható, talajmegőrző mezőgazdaságot, és egyúttal hangsúlyozza a biomassza-termelők mint potenciálisan saját energiaszükségleteik fedezésére képes biomassza-felhasználók kettős szerepét;
35. kiemeli, hogy a bioüzemanyagok iránti kereslet növekedése súlyosbíthatja az élelmiszerválságot; ezért arra ösztönzi az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy kezeljék prioritásként a mezőgazdasági termékek élelmiszerként történő felhasználását;
36. szükségesnek tartja, hogy továbbfejlesszék a meglévő uniós pénzügyi eszközöket és eljárásokat, és a különböző helyzetekhez igazítsák őket, hogy szinergiák jöjjenek létre a különböző programok között⁽¹⁵⁾. E tekintetben felhívja a figyelmet a vidéki régiók és a földrajzi hátrányokkal küzdő régiók előtt álló sajátos kihívásokra;
37. üdvözli az Európai Bizottság által a zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari terv keretében előterjesztett azon javaslatot, hogy az állami támogatásokra vonatkozó ideiglenes válságkeretet alakítsák át ideiglenes válság- és átmeneti keretté. Ez felfűzhetné a megújuló energiák gyorsabb elterjesztését szolgáló beruházásokat. Jelentős kibocsátáscsökkentést eredményező beruházásokat is ösztönözne azáltal, hogy magasabb támogatási küszöböt vezetne be és egyszerűsítene a támogatás kiszámítását, ezzel párhuzamosan pedig támogatná az ipar dekarbonizációját és a klímasemlegesség 2050-re történő eléréséhez szükséges berendezések gyártását. Az RB általában támogatja azt a megközelítést, hogy a tagállamok és a szubnacionális önkormányzatok nagyobb mozgásteret kapjanak a karbonszegény gazdaság felé történő átmenetet szolgáló intézkedések támogatására a kulcsfontosságú ágazatokban, amelyen például a megújuló hidrogén, az épületek energiahatékonysága, a szén-dioxid-leválasztás és -tárolás, valamint a kibocsátásmentes járművek;
38. hangsúlyozza azonban, hogy amennyire csak lehet, el kell kerülni a fellazított állami támogatási szabályok miatti torzulásokat, és hogy az Európai Bizottságnak törekednie kell arra, hogy egyensúlyt teremtsen a tagállamok eltérő igényei között. Enélkül az egységes piac tovább fragmentálódna amiatt, hogy a tagállamok különböző pénzügyi kapacitásokkal rendelkeznek vállalkozásaik támogatására, így pedig a területi különbségek tovább súlyosbodnának;
39. készen áll arra, hogy a zöld megállapodás helyi szintű végrehajtására irányuló RB-kezdemenyezés és különösen a zöld megállapodás helyi szintű végrehajtására vonatkozó kézikönyvek folyamatos kidolgozása révén a továbbiakban is támogassa a bevált gyakorlatok terjesztését és átvételét, valamint az energetikai intézkedések végrehajtását;
40. elkötelezett amellett, hogy helyi és regionális szinten erősítse az energiabiztonsággal és a megfizethetőséggel kapcsolatos együttműködést szomszédaival;
41. újfent kéri az Európai Bizottságot, hogy intézményi partnerként vonja be az RB-t az energiaszegénységgel és a kiszolgáltatott fogyasztókkal foglalkozó koordinációs csoportba, és készen áll arra, hogy a zöld megállapodás helyi szintű végrehajtásával foglalkozó munkacsoportján keresztül közreműködjön ebben az intézményközi együttműködésben;
42. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást az Európai Bizottságnak, az Európai Parlamentnek, az EU Tanácsa svéd és spanyol elnökségének, valamint az Európai Tanács elnökének.

Kelt Brüsszelben, 2023. február 9-én.

a Régiók Európai Bizottsága
elnöke

Vasco ALVES CORDEIRO

⁽¹⁵⁾ Lásd az *Igazságos és fenntartható átállás a szénbányászati és energiaintenzív régiók összefüggésében* című RB-véleményt (HL C 498., 2022.12.30., 36. o.).

VÉLEMÉNYEK

RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

AZ RB 153. PLENÁRIS ÜLÉSE, 2023. 02. 08. – 2023. 02. 09.

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A fenntartható fejlődési célok végrehajtása terén elért eredmények

(2023/C 157/02)

Előadó: Ricardo RIO (PT/EPP), Braga polgármestere

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA,

1. hangsúlyozza, hogy a régiók és városok elkötelezettek a fenntartható fejlődési célok mellett, amelyek egy igazságosabb, méltóbb, inkluzívabb, fenntarthatóbb és reziliensebb világra törekvő egyetemes koncepciónak tekintendők. Hangsúlyozza továbbá, hogy e célok nagy jelentőséggel bírnak a fenntartható európai helyreállítás és a hosszú távú fenntartható növekedés szempontjából;
2. kiemeli, hogy a Régiók Bizottsága európai szinten aktív szerepet játszik a fenntartható fejlődési célok terén. A *fenntartható fejlődési célok 2030-ig történő megvalósításáról* szóló vélemény tavalyi elfogadása fontos lépést jelentett, amely a 2021 júniusában elfogadott tanácsi következtetésekhez igazodott. Ezt a lépést továbbiak kell, hogy kövessék;
3. nyomatékosítja, hogy a 2030-ig tartó időszakra szóló menetrend a végrehajtási szakasz feléhez közeledik, és hangsúlyozza, hisz abban, hogy a fenntartható fejlődési célok hasznosak, különösen a szakpolitikai koherencia és inkluzivitás valamennyi kormányzati szinten történő előmozdítása szempontjából;
4. sajnálatosnak tartja, hogy a világjárvány, az ukrajnai háború, a növekvő infláció, az európai energiaválság és más közelmúltbeli tendenciák visszavetették a fenntartható fejlődési célok megvalósítása terén tett előrelépéseket. Aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy alábbhagynak az éghajlatvédelmi törekvések, és egyre több embert – főként veszélyeztetett csoportokat, migrációs háttérűeket és menekülteket – fenyeget a szegénység, de megismétli az iránti támogatását, hogy továbbra is összpontosítsanak a fenntartható fejlődési célokra uniós, nemzeti, regionális és helyi szinten, az egyes szintek hatásköreinek megfelelően;
5. úgy véli ugyanis, hogy a válságok megoldására irányuló valamennyi erőfeszítést és kezdeményezést esélynek is lehet tekinteni arra, hogy elősegítsük és fellendítsük a fenntartható fejlődési célok végrehajtását;
6. leszögezi, hogy a fenntartható fejlődési célok talán az egyetlen holisztikus tervet jelentik a jövőre nézve, amely ellensúlyozhatja azt, hogy a különböző szinteken többféle keretrendszer létezik – a Párizsi Megállapodás, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében kidolgozott nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek, a Biológiai Sokféleség Egyezmény, az uniós zöld megállapodás, az új városfejlesztési menetrend stb. Hangsúlyozza továbbá a fenntartható fejlődési célok holisztikus és egyetemes jellegét, amely magában foglalja a tudományt, a gazdaságot, a politikát, a civil társadalmat és minden polgárt minden kormányzati szinten;
7. határozottabb uniós szerepvállalást és a fenntartható fejlődési célok végrehajtására vonatkozó átfogó stratégiát szorgalmaz; felhívja a figyelmet a helyi és regionális önkormányzatok szerepére és erőforrásaira, valamint arra, hogy a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek sajnálatos módon nem hivatkoznak a fenntartható fejlődési célokra és a területi dimenzióra;
8. kiemeli, hogy egyre több európai város és régió veszi alapul a fenntartható fejlődési célokat a növekedésre/helyreállításra vonatkozó átfogó stratégiájában, és hogy ezt a területi dimenziót bele kell foglalni az ENSZ 2023 szeptemberében tartandó, fenntartható fejlődési célokról szóló csúcstalálkozóján nyújtott uniós közreműködésbe. Úgy véli, hogy az ENSZ fenntartható fejlődési céljaira vonatkozó új végrehajtási stratégiáknak alulról felfelé építkező megközelítésből kell kiindulniuk, mivel a helyi és regionális szint inkluzívabb megközelítést alkalmazhat a különböző érdekelt felek bevonását illetően is;

9. nyomatékosítja, hogy a fenntartható fejlődési célokról szóló csúcstalálkozót hatékonyabban össze kell hangolni más releváns folyamatokkal, például a „Közös programunk” elnevezésű folyamattal, az oktatás átalakításáról szóló csúcstalálkozával, a jövőről szóló csúcstalálkozával, a sendai keret felülvizsgálatával és a fejlesztésfinanszírozásról szóló, szintén 2023 szeptemberére tervezett magas szintű párbeszéddel;

10. tanácsosnak tartja, hogy a helyi és regionális önkormányzatok önkéntes helyi felülvizsgálatokat/önkéntes szubnacionális felülvizsgálatokat dolgozzanak ki, amelyek beépülnek az önkéntes nemzeti felülvizsgálatokba: valódi többszintű kormányzási koordinációs megközelítésre, kapacitásépítésre és a bevált gyakorlatok megosztására van szükség, az URBACT „Globális célok a városok számára” projekt és a fenntartható városokra vonatkozó referenciakeretet alkalmazó települések mintájára;

11. rámutat arra a lehetőségre, hogy uniós szinten jóval a csúcstalálkozó előtt aktívabb intézményközi párbeszédet folytassunk, az Unión belül ismét felkeltsük az érdeklődést a fenntartható fejlődési célok iránt, hogy e célokat jobban beépítsük az európai szemeszter gyakorlatába és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközbe, valamint hogy foglalkozzunk az inkluzivitás, a többszintű kormányzás, a célértékek és a szakpolitikai koherencia kérdésével; ezért arra kéri a többi uniós intézményt, hogy e tekintetben működjenek együtt az RB-vel, és ezzel összefüggésben üdvözlí a fenntartható fejlődési célokkal foglalkozó szövetség létrehozását, amely egy, az Európai Parlament képviselőcsoportjain és bizottságain átívelő, informális csoport;

12. üdvözlí, hogy az Európai Bizottság elkötelezte magát a fenntartható fejlődési célok mellett, amelyek irányvonalként és közös irányítóként szolgálnak valamennyi fellépéséhez, többek között a 2023. évi munkaprogramján és az ENSZ-nek idén benyújtandó első uniós önkéntes felülvizsgálat elkészítésén keresztül;

13. gratulál az Európai Bizottságnak az arra irányuló munkájához, hogy a fenntartható fejlődési célokat beépíti az európai szemeszterbe, és érvényesíti azokat a minőségi jogalkotási eszközökben;

14. megjegyzi azonban, hogy ezek a folyamatok még nem zárultak le, és további erőfeszítésekre, valamint arra szólít fel, hogy növeljék a fenntartható fejlődési célok láthatóságát valamennyi uniós eszközben, többek között a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtása során;

15. mély aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a fenntartható fejlődési célokat nem építették be a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervekbe. A tagállamok többsége csupán hallgatólagosan említi a fenntartható fejlődési célokat. Nagyon kevés tagállam kapcsolja össze kifejezetten a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek elemeit a fenntartható fejlődési célokkal, amint azt egy RB-tanulmány⁽¹⁾ is feltárta. Ezenkívül a fenntartható fejlődési célok nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervekbe való beépítésének általános szintje meglehetősen alacsony, és a gazdasági jellegű fenntartható fejlődési célok terén érték el a legjobb eredményt (amely így is 50 % alatt van)⁽²⁾;

16. rámutat arra, hogy a fenntartható fejlődési célokat érvényesíteni kell az európai szemeszter dokumentumaiban, és kéri, hogy az Európai Bizottságban és a Tanácsban a legmagasabb szinten vállaljanak vezető szerepet a megújított európai szemeszter észszerűsítésében és egyszerűsítésében, ismerjék el a helyi és regionális önkormányzatok szerepét az európai szemeszterben, és a „versenyképes fenntarthatóságra” helyezték a hangsúlyt;

17. javasolja, hogy az éves fenntartható növekedési jelentésben helyezzenek nagyobb hangsúlyt a fenntartható fejlődési célokra, és az országspecifikus ajánlások preambulumbeközléseiben is kifejezetten hivatkozzanak rájuk, egyértelművé téve, hogy az ajánlások célja e célok megvalósítása;

18. megismétli azt a kérését, hogy mihamarabb fogadjanak el egy európai magatartási kódexet a helyi és regionális önkormányzatoknak az európai szemeszter irányításába való bevonása érdekében, és nyomatékosítja, hogy az Európai Bizottságnak jó példával kell elől járnia azzal, hogy strukturált párbeszédet létesít az érdekelt felekkel az európai szemeszterről, különös tekintettel arra az űrré, amely azáltal keletkezett, hogy nem újították meg a fenntartható fejlődési célokkal foglalkozó, több érdekelt felet tömörítő magas szintű uniós platformot;

Helyi és regionális közreműködés

19. megerősíti, hogy a zöld megállapodás végrehajtása csak akkor lehet sikeres, ha arra a fenntartható fejlődési célok keretében kerül sor, ami megköveteli, hogy hidakat építsünk a fenntartható fejlődési célok lokalizálása és a helyi zöld megállapodások között; ennek fényében hangsúlyozza, hogy az RB saját, a zöld megállapodás helyi szintű végrehajtásával foglalkozó munkacsoportja jelentős mértékben közreműködött ebben, különösen a bevált gyakorlatok megosztásával;

⁽¹⁾ RB (2022), *Synergies between the Sustainable Development Goals and the National Recovery and Resilience Plans – Best practices from local and regional authorities* [Szinergiák a fenntartható fejlődési célok és a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek között – A helyi és regionális önkormányzatok bevált gyakorlatai], 16. o.

⁽²⁾ RB (2022), *Synergies between the Sustainable Development Goals and the National Recovery and Resilience Plans – Best practices from local and regional authorities* [Szinergiák a fenntartható fejlődési célok és a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek között – A helyi és regionális önkormányzatok bevált gyakorlatai], 17. oldal.

20. megjegyzi, hogy a rendelkezésre álló adatokból az derül ki, hogy a fenntartható fejlődési célok ENSZ általi 2015-ös elfogadása óta a helyi és regionális önkormányzatok eltérő mértékben vállalnak szerepet azok megvalósításában. Az RB és az OECD legutóbbi felmérése (*A fenntartható fejlődési célok alkalmazása a Covid19 utáni helyreállítás keretében a városokban és a régiókban*)⁽³⁾ megerősíti ezt a szerepvállalást egy olyan időszakban, amikor egyes országok átértékelik szerepvállalásukat, és a helyreállítást a fenntartható fejlődési célokkal szemben határozzák meg. Ezzel ellentétben a helyi és regionális önkormányzatok a fenntartható fejlődési célokat ideális keretnek tekintik a világhátrányt követő hosszú távú helyreállításhoz;

21. hangsúlyozza, hogy a többszintű kormányzás a fenntartható fejlődési célok egyik alapvető értéke, és kiemeli a régiók és városok kulcsszerepét, mivel az OECD becslése szerint a fenntartható fejlődési célok keretében megfogalmazott célértékek 65 %-a nem érhető el a helyi és regionális önkormányzatok koordinációja vagy bevonása nélkül;

22. nagyra értékeli a helyi és regionális önkormányzatok kulcsfontosságú hozzájárulását a fenntartható fejlődési célok megvalósításához, és arra kéri a többi uniós intézményt, hogy ismerjék el ezt annak érdekében, hogy megerősítsék az Unión belüli koordinációt, decentralizált szinten is, a régiók és városok között. Az RB-vel közösen végzett felmérésen alapuló OECD-jelentés szerint a válaszadó 145 helyi és regionális önkormányzat 40 %-a már a világhátrány előtt is alapul vette a fenntartható fejlődési célokat, és elkezdte alkalmazni őket a helyreállítási szakasz formálására. További 44 %-uk még nem kezdte meg a fenntartható fejlődési célok alkalmazását a helyreállítási szakasz során, de a jövőben ezt tervezi. A válaszadó régiók és városok 68 %-a veszi alapul a fenntartható fejlődési célokat új tervek, szakpolitikák és stratégiák kialakítása vagy a meglévőkhöz való időszerű tartó időszakokra szóló menetrendhez való hozzáigazítása során⁽⁴⁾;

23. méltatja a munkát, amelyet a helyi és regionális önkormányzatok nemzeti és európai szintű szövetségei végeznek a régiók és a városok számára a fenntartható fejlődési célok lokalizálásához biztosított támogatás terén. Ilyen például a CEMR és a Platforma a saját publikációival, kézikönyveivel és útmutatóival, valamint a fenntartható fejlődési célok lokalizálásáról szóló számos jelentésükkel, tanfolyamukkal, eszközükkel és műhelytalálkozóikkal, az Eurocities a fenntartható fejlődési célokkal foglalkozó munkacsoportjával és a Regions4 a fenntartható fejlődési célokkal foglalkozó gyakorlati közösségével;

24. üdvözli az EU Közös Kutatóközpontjának (JRC) arra irányuló munkáját, hogy támogatja a városokat a fenntartható fejlődési célokkal kapcsolatos, saját önkéntes helyi felülvizsgálataikon keresztül történő jelentéstételben, valamint üdvözli az Európai Parlament által támogatott, REGIONS2030 elnevezésű új projektet is⁽⁵⁾;

25. határozottan támogatja az OECD-nek – a kísérleti projektjében és a fenntartható fejlődési célok területi megközelítésének eszköztárában, a szakpolitikai párbeszédre irányuló kerekasztal-megbeszélésekben, az RB támogatásával végzett felmérésekben és jelentésekben megnyilvánuló – folyamatos kulcsfontosságú közreműködését, amelynek célja, hogy segítse a régiókat és városokat a fenntartható fejlődési célok megvalósításában;

26. úgy véli, hogy az ENSZ-intézmények, például az ENSZ-EGB, az ENSZ Emberi Települések Programja és az ENSZ Gazdasági és Szociális Ügyek Főosztálya arra irányuló erőfeszítései, hogy világszerte előmozdítsák és támogatassák a fenntartható fejlődési célok lokalizálását, nagyon fontosak, és jobban össze kell hangolni őket az uniós szakpolitikákkal és kezdeményezésekkel;

27. úgy véli, hogy ezek az erőfeszítések eredményesek, és a fenntartható fejlődési célok következetesebb és strukturáltabb uniós végrehajtásában is tükröződniük kell, esetleg egy átfogó stratégián és az összes érdekelt fél fellépéseinek közös kialakítását és ösztönzését szolgáló érdekelti platformon keresztül;

28. vállalja egy olyan uniós párbeszéd- és csereplatform létrehozásának koordinálását, amely lehetővé teszi a városok és régiók számára, hogy tanuljanak egymástól, és élvezzék a szervezetek és kezdeményezések, valamint a külső hálózatok között az EU-ban és azon kívül megvalósított további kapacitásépítési tevékenységek és társaktól való tanulás előnyeit;

Nyomon követés, jelentéstétel és a szakpolitikák jobb összehangolása

29. üdvözli, hogy az Eurostat fenntartható fejlődési célokról szóló éves nyomonkövetési jelentését beépítették az európai szemeszter tavaszi csomagjába, valamint az uniós önkéntes felülvizsgálatba;

30. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a nyomonkövetési jelentés nem mérhető és időhöz kötött célokra alapul, és ezért nem tudja valóban nyomon követni a fenntartható fejlődési célok végrehajtását az EU-ban. Egy stratégia és cselekvési terv lehetővé tette volna célok kitűzését és az előrehaladás mérését. Ennek hiányában a rendszeres uniós önkéntes felülvizsgálat – adott esetben és a különböző szintű hatáskörökkel összhangban – segíthet a vonatkozó célok felé tett előrehaladás értékelésében és a hiányosságok feltárásában;

⁽³⁾ A legutóbbi felmérés eredményei az OECD jelentésében szerepelnek: <https://doi.org/10.1787/6d25b59b-en>

⁽⁴⁾ A legutóbbi felmérés eredményei az OECD jelentésében szerepelnek: <https://doi.org/10.1787/6d25b59b-en>

⁽⁵⁾ A fenntartható fejlődési célok különböző kormányzati szinteken történő lokalizációja az önkéntes helyi és szubnacionális felülvizsgálatok számának növekedéséhez vezetett: csak Észak-Rajna-Vesztfália régióban 11 város készített helyi fenntarthatósági jelentést, Bonn és Düsseldorf pedig bemutatta saját önkéntes helyi felülvizsgálatát az ENSZ-ben. Finnország legnagyobb városai (Espoo, Helsinki, Tampere, Turku és Vantaa) szintén készítettek önkéntes helyi felülvizsgálatot. Világszerte 126 önkéntes helyi felülvizsgálat valósult meg, egyharmaduk Európában.

31. hangsúlyozza, hogy mind a központi, mind a területi közigazgatás szintjén olyan eszközöket kell bevezetni, amelyekkel rendszeresen elemezni lehet a gazdasági/társadalmi hatásokat. Ez az érdekelt felekkel és a polgárokkal való kommunikációt is megkönnyíti;

32. aggodalmát fejezi ki továbbá amiatt, hogy e jelentés eredményeit felhasználják az országjelentésekben a fenntartható fejlődési célok egyes tagállamokban történő végrehajtásának értékelésére. A fent említett korlátok miatt a pontszámok az uniós átlagon alapulnak, és gyakran félrevezetőek. Ezért az eredményeknek az uniós átlaggal való összevetése során lehetetlen mérni a fenntartható fejlődési célok felé tett előrelépés mértékét;

33. aggodalmát fejezi ki amiatt is, hogy a fenntartható fejlődési célok értékeléséhez használt mutatók mind nemzeti szintűek. A közepes és nagy országok esetében ezek az értékelések nem tükrözik a helyi valóságot, mivel az országokon belül nagy különbségek vannak. Bár dicséretes, hogy az Eurostat elkötelezett a jó minőségű adatok mellett, és noha nagymértékben a nemzeti statisztikai hivatalok által rendelkezésre bocsátott adatokra van utalva, rendkívül fontos, hogy az Eurostat fenntartható fejlődési célok nyomon követéséről szóló éves jelentése tartalmazzon NUTS 2 szintű adatokat, valamint regionális és helyi szintű bevált gyakorlatokat, és rámutasson, hogy a helyzet hol szorul még javításra;

34. hangsúlyozza, hogy a regionális és helyi adatok a tényeken alapuló szakpolitikáknak is előfeltételei. A helyi és regionális önkormányzatok kevesebb mint fele használ mutatókat és mérési rendszereket a fenntartható fejlődési célok terén elért eredmények nyomon követéséhez. A helyi és regionális önkormányzatoknak a magasabb kormányzati szintek támogatására van szükségük a fenntartható fejlődési célok nyomon követéséhez. Az OECD lokalizált mutatórendszere, amely annak mérésére szolgál, hogy a városok és régiók milyen messze vannak a fenntartható fejlődési célok megvalósításától, kiindulópontot jelenthet a helyi és regionális önkormányzatok számára egy helyi mutatórendszer használatához ⁽⁶⁾;

35. hangsúlyozza, hogy az RB, a helyi és regionális önkormányzatok és szövetségeik fontos adatgyűjtők, és érdemben gazdagítani tudják a fenntartható fejlődési célok nyomon követéséről szóló uniós jelentést;

36. üdvözli a Közös Kutatóközpont arra irányuló munkáját, hogy megfelelő mutatókat határozzon meg a fenntartható fejlődési célok regionális szintű nyomon követésére, és kéri, hogy ezt a munkát mihamarabb építsék be a célok nyomon követéséről szóló uniós jelentésbe;

37. ösztönzi az EU-t és valamennyi tagállamot, főként azokat, amelyek idén terjesztenek majd elő önkéntes nemzeti felülvizsgálatot, hogy támogassák e tendenciát;

38. sürgeti az Európai Bizottságot és a Tanács 2030-ig tartó időszakra vonatkozó menetrenddel foglalkozó munkacsoportját, hogy gondoskodjanak arról, hogy ezek az erőfeszítések tükröződjene az uniós önkéntes felülvizsgálatban és a vonatkozó önkéntes nemzeti felülvizsgálatokban, elősegítve a szakpolitikák különböző szintek közötti jobb összehangolását, továbbá az Európai Unió fenntartható fejlődési célokkal kapcsolatos erőfeszítései teljes terjedelmének bemutatását (nagy vonalakban). Bőven lehet még min javítani, mivel az uniós városok és régiók fele arról számolt be, hogy nem vett részt az önkéntes nemzeti felülvizsgálatok kidolgozásában;

39. üdvözli az Európai Bizottság arra irányuló erőfeszítéseit, hogy együttműködjön a régiókkal és a városokkal, valamint a civil társadalommal az uniós önkéntes felülvizsgálattal kapcsolatban, és kéri, hogy az RB hozzájárulását építsék be az önkéntes felülvizsgálati dokumentumba, megfelelő teret biztosítva a többszintű kormányzás számára;

40. kéri, hogy a fenntartható fejlődési célok többszintű kormányzási megközelítésének megjelenítése érdekében az összes uniós intézmény képviselőinek részvételével mutassák be hivatalosan az ENSZ-ben az uniós önkéntes felülvizsgálatot;

41. sürgeti a Tanács vezetőit annak biztosítására, hogy az EU ne lazítson a fenntartható fejlődési célokkal kapcsolatos erőfeszítésein;

⁽⁶⁾ OECD (2022), „The Sustainable Development Goals as a framework for COVID-19 recovery in cities and regions” [A fenntartható fejlődési célok alkalmazása a Covid19 utáni helyreállítás keretként a városokban és a régiókban], OECD Regional Development Papers, 26. sz., OECD Publishing, Párizs.

42. sürgeti a jövőbeli spanyol elnökséget, hogy szervezzen magas szintű vitát a fenntartható fejlődési célok időben történő végrehajtásához uniós szinten szükséges lendületről. Ennek a vitának az Általános Ügyek Tanácsában, miniszteri szinten kell zajlania, és egyértelmű jelzést kell küldenie az Európai Bizottság felé a fenntartható fejlődési célok fontosságáról;

Kihívások és a további teendők

43. hangsúlyozza, hogy jobban össze kell kapcsolni a fenntartható fejlődési célokat és a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terveket, mivel a városok és régiók 47 %-a számára ⁽⁷⁾ a finanszírozás jelenti a fenntartható fejlődési célok végrehajtása előtt álló fő akadályt, és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből még mindig 225 milliárd EUR áll a tagállamok rendelkezésére;

44. ösztönzi továbbá valamennyi kormányzati szintet, hogy a finanszírozási hiány kezelése érdekében érvényesítsék a fenntartható fejlődési célokat a költségvetésükben és pénzügyi eszközeikben;

45. hangsúlyozza a képzési és kapacitásépítési tevékenységek fejlesztéséhez nyújtott uniós támogatás fontosságát, mivel a kapacitás – a készségek és a személyzet tekintetében egyaránt – a városok és régiók 44 %-a számára kihívást jelent ⁽⁸⁾;

46. arra kéri a kis- és középvállalkozásokat (kkv-k), hogy dolgozzanak ki és hajtsanak végre fenntarthatósági stratégiákat, mivel jelenleg mindössze 24 %-uk rendelkezik konkrét tervvel szénlábnymuk csökkentésére ⁽⁹⁾. Hangsúlyozza, hogy ebben támogatni kell a kkv-kat, és európai, nemzeti, regionális és helyi szinten meg kell erősíteni az idevonatkozó intézkedéseket;

47. jobb és strukturáltabb koordinációt szorgalmaz a kormányzati szintek között. Ennek kapcsán az EU-nak jó példával kell elől járnia, többek között az európai szemeszter inkluzívabb irányítása és az érdekelt felekkel a fenntartható fejlődési célokról folytatott strukturált párbeszéd révén;

48. kéri, hogy az uniós intézmények vállaljanak nagyobb vezető szerepet a fenntartható fejlődési célokról szóló kommunikációban. Nem minden érdekelt fél ismeri a keretet, és ha uniós és nemzeti szinten kiemelten kezelik a fenntartható fejlődési célokat, az minden szinten segítheti a politikai elkötelezettség megerősítését, és tovább növelheti a fenntartható fejlődési célokkal kapcsolatos helyi tudatosságot;

49. javasolja, hogy az OECD ajánlásai alapján a fenntartható fejlődési célokat alapul véve kezeljék prioritásként a szociális jogok európai pillérének végrehajtását, valamint a szociálisan hátrányos helyzetű csoportoknak nyújtott szociális és közösségi szolgáltatások javítását, ösztönözzék az épületek dekarbonizációját, bővítsék a kerékpárosok, gyalogosok és elektromos járművek rendelkezésére álló fenntartható infrastruktúrát, valamint fokozzák az érdekelt felek részvételét a fenntartható fejlődési célok helyreállítást szolgáló lokalizálásában;

50. úgy véli, hogy a zöld megállapodás végrehajtásához hozzájáruló zöld taxonómiát kiegészítve az Európai Bizottságnak sürgősen javaslatot kell tennie egy szociális taxonómia létrehozására. Szociális taxonómia nélkül a befektetők és a vállalkozások nem rendelkeznek egyértelmű iránymutatással arra vonatkozóan, hogy mely beruházások képviselnek többletértéket szociális szempontból. Ez megnehezíti a szociálisan motivált tevékenységek finanszírozását az egészségügy, a szociális lakhatás, a szociális szolgáltatások stb. terén;

51. javasolja, hogy az uniós intézmények és a tagállamok támogassák és finanszírozzák olyan képzési és oktatási kezdeményezések beindítását, amelyek előmozdítják az állami szervek és magánszervezetek kapacitásépítését a fenntartható fejlődési célokról szóló jelentések és stratégiai tervek kidolgozása és végrehajtása során;

52. hangsúlyozza, hogy az oktatás a pénzügyi lehetőségektől függetlenül alapvető jog, és javasolja az oktatás megvalósításáért felelős kormányzati szinteknek, hogy az iskolai tantervekbe – az óvodától az egyetemi szintig – vezessenek be több fenntartható fejlődési koncepciót;

53. javasolja egy olyan uniós intézményközi kommunikációs kampány beindítását, amely egyértelműen összekapcsolja a fenntartható fejlődési célok teljesítését a polgárok életminőségének javításával valamennyi területen;

⁽⁷⁾ OECD (2022), „The Sustainable Development Goals as a framework for COVID-19 recovery in cities and regions” [A fenntartható fejlődési célok alkalmazása a Covid19 utáni helyreállítás keretében a városokban és a régiókban], OECD Regional Development Papers, 26. sz., OECD Publishing, Párizs.

⁽⁸⁾ OECD (2022), „The Sustainable Development Goals as a framework for COVID-19 recovery in cities and regions” [A fenntartható fejlődési célok alkalmazása a Covid19 utáni helyreállítás keretében a városokban és a régiókban], OECD Regional Development Papers, 26. sz., OECD Publishing, Párizs.

⁽⁹⁾ Európai Bizottság, 2022, Eurobarometer: EU SMEs working towards sustainability, https://single-market-economy.ec.europa.eu/news/eurobarometer-eu-smes-working-towards-sustainability-2022-03-28_en.

54. javasolja, hogy hozzanak létre egy interkontinentális platformot az önkéntes helyi vagy szubnacionális felülvizsgálatok kidolgozásával kapcsolatos bevált gyakorlatok európai és más városok közötti cseréjére, erős partnerként emelve ki Európát ebben a témában; egy ilyen platform számíthat az RB koordinációjára;

55. kéri, hogy sokkal hatékonyabban terjesszék az olyan, az Európai Beruházási Bankhoz hasonló intézményektől származó finanszírozási lehetőségekre vonatkozó információkat, amelyek a fenntartható fejlődési célokkal kapcsolatos stratégiai tervek helyi és regionális szintű végrehajtásának támogatását szolgálják;

56. ezennel közös vitát kezdeményez annak fontosságáról, hogy Európában a fenntartható fejlődés álljon minden politikai fellépés középpontjában, még 2030 után is, ezzel hangsúlyozva az emberekre és a bolygóra összpontosító, valódi jóléti gazdaság létrehozásának lehetőségét, hosszú távon pedig egy fenntartható EU kialakításán munkálkodva;

57. végül arra kéri az uniós intézményeket, szerveket és ügynökségeket, valamint a nemzeti, regionális és helyi közigazgatást, hogy vizsgálják meg, hogyan válhatnak maguk is fenntarthatóbbá. Gondolhatunk itt különösen a megújuló energiaforrások szélesebb körű bevezetésére, energetikai felújításokra, az étkezdek fenntarthatóbb működtetésére, az éghajlatbarát közlekedés és szállás előmozdítására, valamint hibrid rendezvények és ülések szervezésére a székházaikban, de ide sorolhatnánk a szegénység és az éhezés elleni küzdelmet is, valamint azt, hogy kiállnak a nemek közötti egyenlőség mellett és küzdenek az egyenlőtlenség ellen, előmozdítják az innovációt, fejlesztik az infrastruktúrát, kiegyensúlyozzák a fogyasztást, a termelést és a földhasználatot, illetve hozzájárulnak a békéhez, az igazságossághoz és az erős intézményekhez Európában és szerte a világban.

Kelt Brüsszelben, 2023. február 8-án.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Vasco ALVES CORDEIRO

**A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Felülvizsgálati jelentés a Helyreállítási és Rezilienciaépítési
Eszköz végrehajtásáról**

(2023/C 157/03)

Előadó:	Rob JONKMAN (NL/EPP), Opsterland tanácsnoka
Referenciaszöveg:	Az Európai Bizottság közleménye: Felülvizsgálati jelentés a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtásáról COM(2022) 383 final

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA,

Általános megjegyzések

1. üdvözlí a felülvizsgálati jelentést, amely hasznos tájékoztatást és átfogó értékelést nyújt a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtásának jelenlegi állásáról és az (EU) 2021/241 európai parlamenti és tanácsi rendeletben ⁽¹⁾ foglalt kötelezettségek teljesítéséről, ugyanakkor megjegyzi, hogy a jelentésből hiányoznak azok az alaposabb, kritikus információk, amelyek szükségesek ahhoz, hogy jobb képet kapjunk a helyi és regionális szintű tényleges végrehajtásról;

2. a rendelet 16.cikkében foglalt követelmények ellenére elszalasztott lehetőségnek tartja, hogy a felülvizsgálati jelentés nem tartalmaz minőségi elemzéseket. Ezért nem világos, miként fogja az Európai Bizottság nyomon követni a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz beruházásai terén minőségi szempontból elért előrehaladást és a hosszú távú nemzeti reformokat, és hogyan fogja bevonni ebbe a folyamatba a helyi és regionális önkormányzatokat;

3. sajnálatát fejezi ki továbbá amiatt, hogy a felülvizsgálati jelentés nem elemez számos, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz megfelelő végrehajtásához elengedhetetlen pontot, például a következőket:

- a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek és a kapcsolódó folyamatok irányítása,
- a támogatott projektek valódi adicionalitása,
- az egyéb uniós finanszírozási forrásokkal való szinergiák, valamint az átfedések kockázata,
- a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz tényleges hozzájárulása a kohézióhoz, annak ellenére, hogy ez a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz jogalapja,
- a helyi és regionális önkormányzatok bevonása;

4. egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz sikere a szociális partnerek, a civil társadalom, a helyi és regionális önkormányzatok és a nem kormányzati szervezetek (NGO-k) szoros bevonásától függ. Nem elegendő, ha ezeket a szereplőket csak együttesen, gyakran az „érintett felek” gyűjtőfogalom alatt említik. A költségghatékony és demokratikus végrehajtásnak együtt kell járnia az Európai Unióról szóló szerződésben ⁽²⁾ rögzített szubszidiaritás és arányosság elvének teljeskörű alkalmazásával;

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 12.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 17. o.) 16. cikke.

⁽²⁾ Az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 5. cikkének (3) bekezdése és a szubszidiaritás és arányosság elvének alkalmazásáról szóló 2. jegyzőkönyv.

5. a felülvizsgálati jelentésben foglaltaknak megfelelően egyetért azzal, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz segítheti a tagállamokat a nők és férfiak közötti egyenlőtlenségek leküzdésében a kifejezetten a nemek közötti egyenlőségre összpontosító intézkedések, valamint a hat szakpolitikai pilléren belül az egyenlőség általános érvényesítésének támogatása révén⁽³⁾;

6. kéri az Európai Bizottságot, hogy értékelje a helyi és regionális önkormányzatok végrehajtási szakaszba történő bevonását, és biztosítsa, hogy az erre vonatkozó adatokat hatékonyan gyűjtsék össze a teljesítményjelentési rendszer – azaz a helyreállítási és rezilienciaépítési eredménytábla – részeként, valamint a Régiók Európai Bizottsága (RB), az Európai Politikai Központ (EPC), különböző politikai alapítványok és az Európai Külső Tengeri Régiók Konferenciája (CPMR) által eddig végzett kutatások és tanulmányok felhasználásával;

7. emlékeztet arra, hogy a jogállamisági feltételrendszer teljes mértékben érvényes a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközre, és nyomatékosan arra kéri az Európai Bizottságot, hogy minden tagállamban gondosan kövesse nyomon, ha a jogállamiság elveinek megsértése miatt az uniós költségvetéssel való hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elvei és az EU pénzügyi érdekeinek védelme eléggé közvetlenül sérülnek, és szükség esetén tegyen lépéseket;

A helyi és regionális önkormányzatok szerepe a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz megvalósításában és végrehajtásában

8. hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatok kezdettől fogva élén járnak a Covid19-világjárvány és annak társadalmi-gazdasági következményei elleni küzdelemben, egyrészt – számos területen – saját szakpolitikai intézkedéseikkel, másrészt a nemzeti kormányok határozatainak végrehajtása révén;

9. hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatok biztosítják a közszolgáltatások többségét lakosaik és vállalkozásaik számára, és beruháznak a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek hatálya alá tartozó szakpolitikai területekre, különösen a gazdasági és társadalmi helyreállítás, valamint a zöld és a digitális átállás területén. Ha a helyi és regionális önkormányzatokat – a polgárokhoz legközelebb álló politikai szintet – figyelmen kívül hagyják, fennáll annak a kockázata, hogy nem teljesülnek a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervekben meghatározott mérföldkövek és célok. Rámutat, hogy ugyanez a probléma áll fenn az európai szemeszterben, mivel nem ismerik el a helyi és regionális önkormányzatok szerepét;

10. megismétli, hogy a helyi és regionális önkormányzatok vannak leginkább tisztában a polgárok és a vállalkozások sajátos szükségleteivel és kihívásaival. Mivel a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek és célkitűzések többségének kialakítására központilag, a helyi és regionális szint véleményének kikérése nélkül került sor, ezek gyakran nincsenek összhangban a helyi, regionális, területi alapú szükségletekkel és egyedi értékekkel;

11. úgy véli, hogy a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek kidolgozásának és a helyi és regionális önkormányzatok bevonásának módja nem segíti elő a helyreállítási tervek iránti helyi és regionális szintű elkötelezettség előmozdítását. Az európai szemeszterek tapasztalatai egyértelműen azt mutatják, hogy az országspecifikus ajánlások elégtelen végrehajtása részben a helyi és regionális felelősségvállalás hiányának, illetve a helyi és regionális önkormányzatok hiányzó lehetőségeinek tudható be az országspecifikus ajánlásokhoz való hozzájárulást illetően. Utal arra, hogy szubszidiaritási szempontból felül kell vizsgálni az Európai Bizottság által az európai szemeszter keretében megkövetelt úgynevezett strukturális reformokat, hogy azok csak olyan témákra terjedjenek ki, amelyek valóban uniós hatáskörbe tartoznak;

12. megállapítja, hogy a helyi és regionális önkormányzatok a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz számos projektjének és programjának végrehajtása során olyan jogalkotási hatáskörökkel rendelkeznek, amelyek kulcsfontosságúak a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz sikeres végrehajtásához. Ezért elengedhetetlen, hogy a helyi és regionális önkormányzatok közvetlenül részt vegyenek a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek végrehajtásában, összhangban a nemzeti jogi keret által biztosított gazdasági, adóügyi és pénzügyi autonómiájuk mértékével és a szubszidiaritás elvével;

13. emlékeztet arra, hogy az EU-ban a közkiadások egyharmadáért és a közberuházások több mint feléért a helyi és regionális önkormányzatok felelnek, és e beruházások nagy része a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz kulcsfontosságú szakpolitikai területein zajlik. A sikeres végrehajtás biztosítása érdekében a folyamat során mindvégig szükség van a helyi és regionális önkormányzatok aktív részvételére; e tekintetben rámutat az olyan hatáskörökre, mint az épületfelújítás, a fenntartható városi mobilitás, az egészségügyi rendszerek rezilienciája, a fenntartható energiatermelés, az oktatás és a hatékonyabb közigazgatási reform;

⁽³⁾ COM(2022) 383 final, a 2022. június 30-áig elfogadott 25 nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terv intézkedései közül 129 tekinthető olyannak, amely a nemek közötti egyenlőségre összpontosít.

A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtásának nyomon követése során figyelmen kívül hagyott területi dimenzió

14. az RB és az Európai Települések és Régiók Tanácsa (CEMR) által 2021-ben ⁽⁴⁾ és 2022-ben ⁽⁵⁾ folytatott konzultációk, valamint a 2022. évi referenciatanulmány ⁽⁶⁾ rávilágítottak arra, hogy a helyi és regionális önkormányzatokat igen korlátozott mértékben vonják be a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek kidolgozásába, előkészítésébe és végrehajtásába. Bár van néhány jó példa, de ezek nem tekinthetők általánosnak, inkább kivételt képeznek, és a válaszadók többsége úgy véli, hogy a többszintű kormányzás és a szubszidiaritás elvét nem tartják tiszteletben;

15. hangsúlyozza, hogy csak minden tizedik helyi vagy regionális önkormányzat vett részt teljes mértékben (1 %) vagy részlegesen (9 %) a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek kidolgozásában, amint azt az RB uniós helyi és regionális politikuskor körében végzett felmérésének eredményei is kiemelik ⁽⁷⁾, amely lehangoló megállapítást többek között az RB, az Európai Politikai Központ, különböző politikai alapítványok és a CPMR által végzett egyéb elemzések és konzultációk is tükrözik;

16. sajnálja, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel szülő rendelet (34) preambulumbekzdésében szereplő, a helyi és regionális önkormányzatok bevonásának fontosságát hangsúlyozó javaslatot a legtöbb uniós országban figyelmen kívül hagyták annak ellenére, hogy a helyi és regionális önkormányzatok felelősek az uniós közberuházások 53 %-áért, és kulcsfontosságú hatáskörökkel rendelkeznek a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek hat pilléréhez kapcsolódó szakpolitikák végrehajtása tekintetében;

17. emlékeztet arra, hogy a felülvizsgálati jelentésben foglaltak szerint a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel szülő rendelet ((34) preambulumbekzdés) elismeri, hogy a helyi és regionális önkormányzatok „fontos partnerek lehetnek a reformok és a beruházások végrehajtásában”, és ezért „a nemzeti jogi kerettel összhangban megfelelően konzultálni kell velük, és be kell vonni őket”, továbbá hogy a 18. cikk előírja, hogy a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek tartalmazzák a (többek között) a helyi és regionális önkormányzatokkal folytatott konzultációs folyamat összefoglalását, valamint azt, hogy ezek észrevételei hogyan jelennek meg a tervben;

18. rámutat arra, hogy a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek kidolgozása a legtöbb tagállamban felülről lefelé irányuló folyamat volt, ami magában hordozza a jelentős közberuházások központosításának kockázatát, és végeredményben hatással lesz a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz sikerére. Ez ellentétben áll a többszintű kormányzás jelentőségével, a szubszidiaritás elvével és a hatáskörök decentralizálásának folyamatával, amelyre az elmúlt évtizedekben számos tagállamban sor került, nem utolsósorban az európai strukturális és beruházási alapok (esb-alapok) programjai tekintetében;

19. rámutat, hogy a centralizált megközelítés következtében a felülvizsgálati jelentés figyelmen kívül hagyja a területi különbségeket, mind a kihívások, mind pedig a lehetőségek tekintetében. Emiatt előfordulhat, hogy a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek kevésbé hatékonyak és a kívántnál kisebb hatást fejtenek ki. Ez azzal a veszéllyel jár, hogy azok a régiók, amelyek már a világjárvány kitörése előtt is elmaradtak a fejlődésben, még jobban lemaradnak, akár a munkalehetőségek, az iskolázottsági szintek, a vállalatok támogatása, a digitalizáció, a mobilitás terén, akár más kulcsfontosságú szakpolitikai területeken;

20. hangsúlyozza továbbá, hogy különösen az európai programok és pénzügyi támogatási lehetőségek nagy száma miatt számos helyi és regionális önkormányzat adminisztratív kapacitását meg kell erősíteni. Ezzel összefüggésben arra kéri az Európai Bizottságot, hogy azokat a helyi és regionális önkormányzatokat, amelyeknek korábban nehézségeik voltak az uniós források felhasználásával, aktívan támogassa abszorpció kapacitásuk fejlesztésében, hogy javítani lehessen az összes jövőbeli uniós finanszírozási program végrehajtását;

21. figyelmeztet arra, hogy nem várt dichotómia alakult ki, aminek következtében a részt vevő helyi és regionális önkormányzatok körében két különböző kategória jött létre. A helyi és regionális önkormányzatok első, kis csoportja, amelyet a központi kormányzat már a kezdetektől fogva és most a végrehajtási szakaszba is bevont, és így ezek az önkormányzatok figyelembe tudják venni a területi sajátosságokat és szükségleteket, valamint a helyi és regionális önkormányzatok egy második, nagyobb csoportja, amelyet nem vontak be megfelelően kezdetektől fogva a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz kialakításába és később annak végrehajtásába sem. Ennek következtében a kirekesztésük miatti meglévő problémák tovább súlyosbodtak ⁽⁸⁾; ez pedig nem lehet a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz célja, és aláássa az EU területi dimenzióját;

⁽⁴⁾ RB–CEMR, A városok és régiók részvétele a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek kidolgozásában: Az RB és a CEMR célzott konzultációjának eredményei, 2021. január.

⁽⁵⁾ RB–CEMR, Implementation of the Recovery and Resilience Facility: The Perspective of Local and Regional Authorities – Results of the COR-CEMR targeted consultation (A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtása: a helyi és regionális önkormányzatok nézőpontja – Az RB és a CEMR célzott konzultációjának eredményei), 2022. április.

⁽⁶⁾ Regions for EU Recovery (Régiók az uniós helyreállítáért), Benchmark study on the implementation of the Recovery and Resilience Facility at the regional level – Main results (Referenciatanulmány a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz regionális szintű végrehajtásáról – Főbb eredmények), 2022. június.

⁽⁷⁾ Az EU-n belüli helyi és regionális politikuskokkal készített **2 698 interjú**n alapuló felmérést 2022. július 25. és szeptember 11. között folytatták le. Lásd: Régiók Bizottsága: Regionális és helyi barométer (2022. október), online elérhető a <https://cor.europa.eu/en/our-work/Pages/EURegionalBarometer-Survey-2022.aspx> címen.

⁽⁸⁾ Az EU-n belüli helyi és regionális politikuskokkal készített **2 698 interjú**n alapuló felmérést 2022. július 25. és szeptember 11. között folytatták le. Lásd: Régiók Bizottsága: Regionális és helyi barométer (2022. október), online elérhető a <https://cor.europa.eu/en/our-work/Pages/EURegionalBarometer-Survey-2022.aspx> címen, 4. o.

22. hangsúlyozza, hogy az európai szemeszter túlságosan központosított, felülről lefelé irányuló gyakorlat, amely többnyire nem vonja be a helyi és regionális önkormányzatokat. Meg kell reformálni és fejleszteni kell, ha a jövőbeli (regionális) alapok, beruházások vagy programok rangsorolására használják, mivel jelenleg figyelmen kívül hagyja a jó kormányzás és a többszintű partnerség elvét, és nem ismeri el a helyi és regionális önkormányzatok szerepét;

Szinergiák más uniós alapokkal és programokkal

23. kéri az Európai Bizottságot, hogy a megbízható nyomon követés céljából tisztázza, miként teljesülnek nemzeti szinten a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel szóló rendelet 28. cikkében említett követelmények az alapok és a pénzügyi eszközök közötti kiegészítő jelleg és szinergia biztosítása tekintetében;

24. üdvözli, hogy a felülvizsgálati jelentés szerint a tagállamok jelentős számú intézkedést illesztettek be a társadalmi és területi kohézió támogatására⁽⁹⁾. A legtöbb tagállamban a helyi és regionális önkormányzatok az elsődleges végrehajtók és ők tartoznak elszámolással a kohéziós politikáért, de a legtöbb esetben nem vonják be őket megfelelően a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz előkészítésébe; az RB attól tart, hogy nem fognak teljesülni a területi kohézió (4. pillér alá tartozó) célkitűzései;

25. Rámutat arra, hogy el kell kerülni a zöldrefestést, és hangsúlyozza, hogy a „jelentős károkozás elkerülését” célzó elv az uniós polgárok Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtásába vetett bizalmának sarokköve. A tagállamoknak be kell tartaniuk a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel szóló rendeletben foglalt, a „jelentős károkozás elkerülését” célzó elv alkalmazására és a zöld beruházások kategorizálására vonatkozó részletes követelményeket a zöld beruházásokra vonatkozó 37 %-os kiadási követelmény esetleges megsértésének megelőzése érdekében;

26. sajnálja, hogy a felülvizsgálati jelentés nem mutatja be egyértelműen, miként igazodik a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz hatékonyan a regionális/helyi tervezéshez és a kohéziót célzó operatív programokhoz. Az RB sajnálatát fejezi ki a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz központosított jellege, a regionális dimenzió hiánya, valamint a regionális és helyi szervekkel a végrehajtás és az irányítás tekintetében folytatandó konzultációk hiánya miatt;

27. megállapítja, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és az egyéb uniós finanszírozás közötti szinergiákat illetően – tekintettel azok eltérő működésére, ütemezésére és irányítására – a fő kérdés az átfedések kockázata. Ezért a stratégiai orientáció és végrehajtás tekintetében folyamatos együttműködésre és koordinációra van szükség a kohéziós politika, az egyéb uniós finanszírozás és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz között;

28. sajnálja, hogy a REPowerEU Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközbe való felvétele lehetővé teszi a kohéziós politikai alapok átcsoportosítását annak ellenére, hogy azokat helyi és regionális szinten a gazdasági helyreállítás, a zöld átállás és az Unión belüli különbségek csökkentése érdekében kell felhasználni;

29. sürgeti az Európai Bizottságot, hogy nyújtson további tájékoztatást és iránymutatást a tagállamok számára a helyi és regionális önkormányzatok bevonásának módjáról. E tekintetben javasolja az Európai Bizottságnak, hogy nyomatékosan kérje fel a tagállamokat, hogy közvetlenül kommunikáljanak a helyi és regionális önkormányzatokkal a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtásáról és nyomon követéséről. A régiók és a városok a polgárokhoz legközelebb álló közigazgatási szervek, ők rendelkeznek a területi célok eléréséhez szükséges legtöbb hatáskörrel, és kulcsszereplői az európai kohéziós politikának;

30. megállapítja, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel szóló rendelet 22. cikkével összhangban olyan szilárd nyomonkövetési rendszert kell bevezetni, amely helyi és regionális szinten nem jár további adminisztratív terhekkel, mivel a helyi és regionális önkormányzatoknak egyértelműbb szabályokra van szükségük a pénzeszközök végrehajtásához. Emellett igény van közös iránymutatásokra és eszközökre, mivel a tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy adatokat gyűjtsenek, és a kettős finanszírozás elkerülése érdekében hozzáférést biztosítsanak az Európai Bizottság számára a kedvezményezett hivatalos adatbázisához;

31. sürgeti az Európai Bizottságot, hogy biztosítsa az olyan alapvető elvek következetes tiszteletben tartását és végrehajtását, mint a többszintű kormányzás és a szubszidiaritás. E tekintetben a kohéziós politika nem állhat csupán önmagában, hanem együtt kell működnie és koordinációt kell folytatnia az új eszközökkel, köztük a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel;

Mire van szükség?

32. rámutat arra, hogy a helyi és regionális önkormányzatok kulcsfontosságú szerepe nem korlátozódik pusztán a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek végrehajtására, hanem kiterjed a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek végrehajtásának további tervezésére és értékelésére is, amihez helyi és regionális szintű gazdasági/társadalmi hatáselemzési eszközökre van szükség;

⁽⁹⁾ A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel szóló rendelet 3. cikkének d) pontja, 4. pillér.

33. ezért kéri, hogy ami az Európai Bizottságnak a rendelet 31. cikkében meghatározott éves jelentéseit, valamint a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel szülő rendelet 32. cikkében előírtaknak megfelelően 2024. február 20-ig elkészítendő, az eszköz végrehajtásáról szülő független értékelő jelentést illeti, a Régiók Bizottságát vonják be azok elkészítésébe, és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel szülő rendelet (34) preambulumbekzdésének és 18. cikkének tartalmára építve vegyenek fel egy szakaszt a helyi és regionális önkormányzatok bevonásáról annak érdekében, hogy jobb általános képet lehessen kapni az uniós tagállamok végrehajtási folyamatairól;

34. hangsúlyozza, hogy annak érdekében, hogy helyi és regionális szinten, a technikai támogatási eszköz célkitűzéseivel összhangban biztosítsák a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terv megfelelő végrehajtását és nyomon követését, valamint a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében nyújtott források megfelelő felhasználását, hatékonyan kell használni és meg kell erősíteni a tagállamok, illetve a helyi és regionális önkormányzatok meglévő adminisztratív kapacitáit;

35. aggodalmát fejezi ki azon erősödő tendencia miatt, amely a regionális irányítású strukturális alapokról a nemzeti szinten programozott és végrehajtott nagyobb, központosított előirányzatokra és koordinációs mechanizmusokra – például az európai szemeszterre – való paradigmaváltás tekintetében figyelhető meg; minthogy erre példa a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz, és ugyanez vonatkozik az Igazságos Átmenet Alapra és a brexit miatti kiigazításokra képzett tartalékra is;

36. ezért felhívja a figyelmet arra, hogy át kell gondolni, miként lehetne erősebben rögzíteni a szubszidiaritás és a többszintű kormányzás elvét az uniós Szerződésekben, és hogyan lehetne hatékonyabban nyomon követni annak gyakorlati alkalmazását. Hangsúlyozza, hogy ezt a kérdést fel kell vetni az uniós Szerződések reformjára irányuló esetleges alkotmányos konvent fényében;

37. nagyra értékeli az Európai Parlament (EP) aktív szerepét és eddigi munkáját a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtásának ellenőrzése és felügyelete terén. Nagyra értékeli, hogy a Régiók Bizottságát többször is felkérték, hogy vegyen részt a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz ellenőrzésével foglalkozó ECON-BUDG közös munkacsoportban (RRF munkacsoport);

38. sajnálja, hogy nem vették figyelembe az Európai Parlament végrehajtásról szülő állásfoglalását és különösen a helyi és regionális önkormányzatok bevonására való hivatkozását. Kéri a Parlamentet, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel szülő rendelet 26. cikkének (2) bekezdésével összhangban vegye fontolóra egy állásfoglalás elkészítését a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz helyi és regionális szintű végrehajtása során szerzett tapasztalatok alapján az uniós források központosított elosztásának hatásairól és következményeiről;

39. sürgeti a tagállamokat és az Európai Bizottságot, hogy tegyék meg a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a jelenlegi központosított narratívát a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz többszintű végrehajtási megközelítése váltsa fel azáltal, hogy például többszintű platformokat, tájékoztató értekezleteket és rendezvényeket hoznak létre strukturális alapon és a helyi és regionális önkormányzatokkal együtt, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel szülő rendelet 34. cikkével összhangban, valamint többszintű munkacsoportokat állítanak fel;

40. sürgeti az Európai Bizottságot, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel szülő rendelet 18. cikke (4) bekezdésének q) pontja értelmében nyújtson pontosabb iránymutatást a tagállamoknak, és ösztönözze őket arra, hogy éves nemzeti reformprogramjaikban részletesen számoljanak be a helyi és regionális önkormányzatokkal és az érdekelt felekkel folytatott konzultációkról;

41. rámutat arra, hogy a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek végrehajtása terén elért haladás mérésére szolgáló eredménytáblát – amelyet a rendelet 30. cikke határoz meg – tovább lehetne fejleszteni annak biztosítása érdekében, hogy megfelelően tükröződjön a „területi dimenzió”. Integrált nyomonkövetési folyamatról kell gondoskodnunk a helyi és regionális önkormányzatok bevonásával és a végrehajtás objektív megközelítésével; ez nem róhat túlzott adminisztratív terhet a helyi és regionális önkormányzatokra;

42. kijelenti, hogy a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek hatálya alá tartozó reformoknak és beruházásoknak összhangban kell állniuk az európai szemeszter keretében megfogalmazott országspecifikus ajánlásokkal. Az európai szemesztert meg kell reformálni a területi dimenzió beépítése érdekében. A helyi és regionális dimenziót nemcsak a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek végrehajtásából levont aktuális tanulságok fényében kell figyelembe venni, hanem a jövőbeni uniós programok és az EU hosszú távú célkitűzései kapcsán is, legyen szó akár az „Irány az 55%!” intézkedéscsomagról, a digitális átállásról, a fenntartható fejlődési célok 2030-ig történő megvalósításáról vagy a klímasemlegesség 2050-ig történő megvalósításáról;

43. ezért megismétli azt a korábbi véleményeiben⁽¹⁰⁾ szereplő felhívását, hogy dolgozzanak ki magatartási kódexet a helyi és regionális önkormányzatoknak az európai szemeszterbe való bevonására vonatkozóan. Az európai szemeszternek átláthatóbbá, inkluzívabbá és demokratikusabbá kell válnia a helyi és regionális önkormányzatok bevonása révén; ez növeli a helyi és regionális szintű felelősségvállalást, és ezáltal javítja a kívánt reformok és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz tagállamokon belüli általános végrehajtását.

Kelt Brüsszelben, 2023. február 8-án.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Vasco ALVES CORDEIRO

⁽¹⁰⁾ RB-vélemény: Európai helyreállítási terv a Covid19-világjárvánnyal szemben: Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és technikai támogatási eszköz (HL C 440., 2020.12.18., 160. o.).

RB-vélemény: Az európai szemeszter és a kohéziós politika: a strukturális reformok és a hosszú távú beruházások összehangolása (HL C 275., 2019.8.14., 1. o.).

RB-vélemény: Az európai szemeszter irányításának javítása: a helyi és regionális önkormányzatok bevonására vonatkozó magatartási kódex (HL C 306., 2017.9.15., 24. o.).

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az emberek középpontba állítása, a fenntartható és inkluzív növekedés biztosítása és a lehetőségek kibontakoztatása az EU legkülső régióiban

(2023/C 157/04)

Előadó:	Pedro DE FARIA E CASTRO (PT/EPP), az Azori-szigetek regionális kormányának elnökségi titkárhelyettese
Referenciaszöveg:	A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Az emberek középpontba állítása, a fenntartható és inkluzív növekedés biztosítása és a lehetőségek kibontakoztatása az EU legkülső régióiban COM(2022) 198 final

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA,

1. rámutat azokra a strukturális korlátokra, amelyekkel a legkülső régiók állandó jelleggel szembesülnek, és amelyeket az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 349. cikke is rögzít. Ezeket a korlátokat a Covid19-világjárvány még tovább súlyosbította;
2. elismeri, hogy az EU legkülső régiókra vonatkozó stratégiája hasznosnak bizonyult az ilyen régiók sajátos jellegének az unión belüli megőrzését célzó intézkedések elmélyítésében. A Covid19-világjárvány okozta helyzet, valamint a jelenlegi és jövőbeli gazdasági, társadalmi, kulturális és környezeti kihívások kezelésének sürgető szükségessége azonban rávilágított arra, hogy alapvetően meg kell újítani a 2017-es, „Szorosabb és megújított stratégiai partnerség az EU legkülső régióival” című stratégiát;
3. üdvözli azt a tényt, hogy az Európai Bizottság követte az RB ajánlását a legkülső régiókra vonatkozó uniós stratégia kiigazítását illetően, kezelve a világjárvány súlyos következményeit. Ezt javasolta az RB „A Bizottság jelentése a »Szorosabb és megújított stratégiai partnerség az EU legkülső régióival« című bizottsági közlemény végrehajtásáról” témában készült véleménye ⁽¹⁾ (előadó: Ángel Víctor Torres Pérez), valamint az Európai Parlament „Szorosabb partnerség az EU legkülső régióival” című jelentése ⁽²⁾ is;
4. emlékeztet a legkülső régiók által az Európai Bizottság stratégiájának megújítása érdekében tett különböző lépésekre, kiemelve a legkülső régiók elnökeinek politikai nyilatkozatát, amelyet a legkülső régiók elnökeinek az Azori-szigeteken 2021. május 3-án tartott ülészekközi találkozásánál fogadtak el;
5. hangsúlyozza, hogy e stratégia kidolgozása során megerősítésre került az Európai Bizottság, a tagállamok és a legkülső régiók elnökeinek konferenciájuk közötti partnerség, ami gyümölcsöző és állandó párbeszédet tett lehetővé egyedi platformokon és munkacsoportokon keresztül;
6. üdvözli „Az emberek középpontba állítása, a fenntartható és inkluzív növekedés biztosítása és a lehetőségek kibontakoztatása az EU legkülső régióiban” című európai bizottsági közleményt, amely a legkülső régiók elnöki értekezlete által egyrészt a 2021. november 18-i zárónyilatkozatban (Ponta Delgada, Azori-szigetek), másrészt a Franciaország, Spanyolország és Portugália által közösen elfogadott 2022. január 19-i hozzájárulásban kifejtett álláspontok folyamán;
7. örömmel látja az Európai Bizottság elkötelezettségét a párbeszéd megerősítése és e régiók testre szabott támogatása mellett azzal a céllal, hogy ők is teljes mértékben kiaknázhassák az uniós politikák előnyeit és élhessenek a bennük rejlő lehetőségekkel. Mindez hozzájárul az EU jelenlétének megerősítéséhez e régiók befolyási övezeteiben;

⁽¹⁾ HL C 37., 2021.2.2., 57. o.

⁽²⁾ Jelentés – Szorosabb partnerség az EU legkülső régióival.

8. elismeri ennek az új közleménynek a jelentőségét, és hangsúlyozza, hogy összehangolt fellépésre van szükség a szupranacionális, nemzeti, regionális és helyi szintű hatóságok között, és gyorsan végre kell hajtani a javasolt intézkedéseket. Emellett a többszörös válsághelyzetre tekintettel kiemeli, hogy azonnali és hatékony válaszlépésekre van szükség, amelyek garantálják a fenntartható gazdasági és társadalmi fellendülést;

9. sajnálja, hogy az új európai bizottsági közleményben nem foglalkoztak megfelelően bizonyos, a legkülső régiók fejlődéséhez alapvető politikákkal;

10. hangsúlyozza, hogy e régióknak az EUMSZ 349. cikkében elismert sebezhetőségét még inkább súlyosbítják a sorozatos természeti katasztrófák, amelyek gyakorisága a globális felmelegedés miatt növekszik, és amelyek növekvő kiterjedése és intenzitása a legkülső régiókban továbbra is komoly aggodalomra ad okot;

11. megállapítja, hogy az ukrajnai háború további nyomást gyakorol ezekre a már eleve kiszolgáltatott régiókra, és aláássa az egészségügyi válság utáni helyreállítás sikerét. A háztartások vásárlóereje jelenleg súlyosan sérül, és a különböző ágazatoknak kell viselniük azokat a jelentős többletköltségeket, amelyek hozzáadódnak az e régiók strukturális korlátaihoz kapcsolódó strukturális többletköltségekhez;

12. üdvözli az Európai Unió Tanácsának az Európai Bizottság május 3-i közleményére vonatkozó, 2022. június 21-i következtetéseit, és hangsúlyozza azok fontosságát a legkülső régiókra vonatkozó új stratégia végrehajtása szempontjából;

13. arra kéri az érintett tagállamokat, hogy támogassák legkülső régióikat a közigazgatási kapacitás bővítésében és a készségfejlesztés fellendítésében, hogy azok teljes mértékben ki tudják aknázni az uniós programokat;

14. elégedetten látja, hogy az Európai Bizottság közleménye megállapítja, hogy a legkülső régiók sem ténybeli, sem jogi szempontból hasonlíthatók össze más, sajátos földrajzi jellemzőkkel bíró régiókkal, mint amilyenek a szigetek, a hegyvidéki régiók vagy az alacsony népsűrűségű régiók;

Reagálás a polgárok igényeire

15. üdvözli, hogy az Európai Bizottság a legkülső régiók lakosainak szükségleteit, a gazdasági fellendülést, valamint az említett szükségletekre reagáló, fenntartható és inkluzív növekedést helyezi a figyelem középpontjába;

16. felhívja a figyelmet arra, hogy sürgősen kezelni kell a legkülső régiók és a kontinentális Európa közötti jelentős társadalmi és gazdasági egyenlőtlenségeket, és arra kéri az Európai Bizottságot, hogy támogassa ezeket a régiókat az Európai Unió többi részéhez való felzárkózás folyamatában;

17. üdvözli, hogy az Európai Bizottság hangsúlyozza annak jelentőségét, hogy a szociális jogok európai pillérének végrehajtása, valamint a portói szociális csúcstalálkozó foglalkoztatással, készségekkel és a szegénység csökkentésével kapcsolatos, 2030-ra kitűzött céljainak elérése során támogassák a legkülső régiók sajátosságait;

A migráció jelentette kihívás szem előtt tartása

18. szilárd és határozott támogatást kér az európai intézmények részéről a migrációs válságok kapcsán, különösen az EU külső határain található régiókban, amelyek egyedül felelősek a területükre érkező kísérő nélküli kiskorúak fogadásáért és az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférésükért, valamint a felnőttkorba való átkísérésükért;

19. emlékeztet arra, hogy fontos megfelelő forrásokkal ellátni a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapot (MMA) és a Belső Biztonsági Alapot (BBA), és biztosítani regionális szintű irányításukat a forrásokhoz való hozzáférés megkönnyítése érdekében, különösen olyan válsághelyzetekben, mint amilyenek rendszeresen sújtanak egyes legkülső régiókat, például a Kanári-szigeteket, Guyanát vagy Mayotte-ot. Pozitívan értékeli továbbá az Európai Bizottság által az új stratégiában ennek kapcsán tett kötelezettségvállalást;

20. azt várja, hogy az EU – az Ukrajna elleni orosz invázió tanulságait szem előtt tartva – további előrelépéseket tegyen a migrációs és menekültügyi paktummal kapcsolatosan, és megvizsgálja a 2001/55/EK tanácsi irányelvnek ⁽³⁾ az egyéb konfliktusövezetekből érkező és az EU-ra jelentős hatást gyakorló migránsok kapcsán történő aktiválásának, valamint az Európai Parlament és a Tanács CARE-rendelete ⁽⁴⁾ által bevezetett új intézkedések aktiválásának lehetőségét a valódi szolidaritás elérése és a migrációs teher valamennyi tagállam közötti igazságos megosztása érdekében;

Zöld átállás

21. üdvözlí, hogy az Európai Bizottság elismeri, hogy a legkülső régióknak, mivel különösen ki vannak téve az éghajlatváltozás hatásainak, így a szélsőséges időjárási eseményeknek is, testreszabott alkalmazkodási intézkedésekre van szükségük;

22. hangsúlyozza az Európai Bizottság azon kötelezettségvállalását, hogy az EU Szolidaritási Alapjának végrehajtása során továbbra is kellő figyelmet fordít a legkülső régiókra, támogatja a természeti katasztrófákkal kapcsolatos kockázatmegelőzésre és ellenálló képességre irányuló intézkedéseket, valamint előmozdítja a legkülső régiók és szomszédaik közötti tudáscserét;

23. kéri, hogy tartsák szem előtt a legkülső régiók versenyképességére és összeköttetéseire jelentős hatással bíró „Irány az 55 %!” jogalkotási intézkedéscsomag következményeit, és ennek keretében – hatásvizsgálati tanulmányok kidolgozását követően – szisztematikusan és kimerítő módon alkalmazzák az EUMSZ 349. cikkét. A hatásvizsgálati tanulmányoknak kell alapul szolgálniuk a legkülső régiókra szabott intézkedések elfogadásához és ahhoz, hogy szükség esetén kiigazítsák a jogszabályokat annak érdekében, hogy méltányos elbánásban részesüljenek azok a népességcsoportok, amelyeknek már most is viselniük kell a lakóhelyük távoli fekvéséből eredő többletköltségeket, és hozzáférést biztosítsanak az ilyen, rendkívül sérülékeny régiókban élő háztartásoknak és vállalkozásoknak a Szociális Klímaalaphoz, a Modernizációs Alaphoz, illetve a kisméretű projektek számára hozzáférhetővé tegyék az Innovációs Alap keretében nyújtott finanszírozást;

24. ennek kapcsán figyelmeztet e régiók fokozott sebezhetőségére az európai kontinensről való távolságuk és elszigeteltségük miatt, illetve arra, hogy ebből következően az „Irány az 55 %!” intézkedéscsomagból eredő új kibocsátási és üzemanyag-adóztatási célok elérése hatással lesz rájuk;

25. emlékeztet arra, hogy a legkülső régiók elszigetelt energiarendszereket alkotnak, amelyek nem kapcsolhatók össze a kontinenssel. Arra kéri az európai intézményeket, hogy a fosszilis energiától való jelenlegi függésről fenntartható rendszerekre történő megfelelő és megfizethető átállást lehetővé tevő támogató és ösztönző politikák révén mozgítsák elő az ilyen régiók energetikai autonómiáját;

A megközelítés nehézségeinek csökkentése

26. emlékeztet arra, hogy szárazföldi közlekedési alternatívák hiányában a legkülső régiók a lakosság mobilitása és az alapvető áruk szállítása szempontjából teljes mértékben a megbízható és megfizethető légi és tengeri közlekedésre vannak utalva, ami magas pénzügyi terhekkel jár a lakosság számára, és ezzel együtt károsítja a helyi gazdaságokat és a közérdeket;

27. úgy véli, hogy az egyenlőség és a befogadás, illetve általában véve a legkülső régiók fejlődése előmozdításához mindenképpen stratégiát kell kidolgozni e régiók eltávolodásának és elszigeteltségének csökkentésére. Ennek előfeltételeként olyan további eszközökre van szükség, amelyek ellensúlyozzák a megközelítés nehézségeit és csökkentik a digitális szakadékot a legkülső régiók fejlődése és gazdaságuk megerősítése érdekében, előtérbe helyezve a legkülső jellegből adódó állandó strukturális problémákat; kiemeli annak fontosságát, hogy az egységes piaci szükséghelyzeti eszköz figyelembe vegye a legkülső régiókat, hogy válságok idején is megmaradjon az ellátási láncok biztonsága;

28. az Európai Parlament „Szorosabb partnerség az EU legkülső régióival” című jelentésének ajánlásaival összhangban arra kéri az Európai Bizottságot, hogy vizsgálja meg, hogy a személy- és áruszállítás költségei miatt felmerülő halmozott hátrányok és veszteségek ellensúlyozására szükség van-e egy közlekedési támogatási eszköz létrehozására;

29. kéri a legkülső régiók összeköttetéseinek javítását célzó projektek támogatását. Ennek kapcsán felhívja a figyelmet a tenger alatti kábelek támogatásának kérdésére, amely továbbra is kulcsfontosságú kihívást jelent az adatáramlás biztonsága, valamint a szolgáltatás minősége és a szolgáltatási díjak megfizethetősége szempontjából. Réunion és az Azori-szigetek autonóm régió például hamarosan szembesülni fog a tenger alatti elektronikus kommunikációs kábelek elavulásával. Egyes területeken, például Francia Guyana esetében fontolóra kell venni a műholdas technológia alkalmazását, mivel nem lehet valamennyi lakott területen optikai szálát telepíteni;

⁽³⁾ A Tanács 2001/55/EK irányelve (2001. július 20.) a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek tömeges beáramlása esetén nyújtandó átmeneti védelem minimumkövetelményeiről, valamint a tagállamok e személyek befogadása és a befogadás következményeinek viselése tekintetében tett erőfeszítései közötti egyensúly előmozdítására irányuló intézkedésekről (HL L 212., 2001.8.7., 12. o.).

⁽⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/562 rendelete (2022. április 6.) az 1303/2013/EU és a 223/2014/EU rendeletnek az Európában lévő menekültekre irányuló kohéziós fellépés (CARE) tekintetében történő módosításáról (HL L 109., 2022.4.8., 1. o.).

Mezőgazdaság és vidékfejlesztés

30. hangsúlyozza a mezőgazdasági ágazat jelentőségét a legkülső régiók gazdasága, környezete, területfejlesztése és foglalkoztatása szempontjából. Ezt a jelentőséget az EU is elismerte, amikor a távoli fekvéssel és szigetjelleggel összefüggő támogatási program (POSEI) révén egyedi elbánást vezetett be, és a közös agrárpolitikában (KAP) egyedi eltéréseket biztosított; az RB kéri ezért e rendelkezések fenntartását;

31. pozitívan értékeli, hogy a mezőgazdaságban, az erdészetben és a vidéki térségekben nyújtott állami támogatási eszközök magasabb maximális támogatási intenzitást tesznek lehetővé a legkülső régiókban a beruházások és a működés támogatásában. Üdvözli továbbá, hogy az Európai Bizottság javasolta, hogy e szabályok folyamatban lévő felülvizsgálata során továbbra is különleges feltételek vonatkozzanak ezekre a régiókra;

32. hangsúlyozza azonban a legkülső régiókra vonatkozó egyedi rendelkezések fontosságát a csekély összegű (*de minimis*) támogatások tekintetében, szem előtt tartva azt, hogy a legkülső régiókban a mezőgazdasági termékek elsődleges előállításával foglalkozó vállalkozásokat többletköltségek sújtják;

33. az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) kapcsán úgy véli, hogy a stratégiai tervek központosított irányítása ellentétes a kívánt egyszerűsítési, hatékonysági és eredményességi célkitűzésekkel, és reméli, hogy a stratégiai tervek legkülső régiókban történő végrehajtására vonatkozó eljárások megfelelő rugalmassága és decentralizációja révén minimálisra csökkenthető ennek a döntésnek a negatív hatása;

34. kéri a szoros intézményközi együttműködés folytatását annak érdekében, hogy meg lehessen erősíteni a POSEI – a helyi termelés fenntarthatósága támogatását és a KAP-nak a legkülső régiók sajátosságaihoz való hozzáigazítását szolgáló alapvető eszköz – költségvetését, reagálva annak krónikus alulfinanszírozottságára és a legkülső régiók valós szükségleteire, hogy a program képes legyen támogatni e régiók mezőgazdasági ágazatainak fejlődését, és továbbra is teljesíteni tudja célkitűzéseit;

Kék gazdaság és halászat

35. emlékeztet arra, hogy a legkülső régiók fokozzák az Európai Unió tengeri dimenzióját, a világ legnagyobb, több mint 25 millió km² kizárólagos gazdasági övezettel és jelentős gazdasági lehetőségekkel rendelkező tengeri térségévé téve azt;

36. üdvözli, hogy nagy jelentőséget tulajdonítanak a legkülső régióknak a hagyományos halászati ágazat és az elkövetkező évekre szóló, a kék gazdaságra vonatkozó stratégiák kapcsán. Örömmel látja az Európai Bizottság arra vonatkozó kötelezettségvállalását, hogy felülvizsgálja az adatközlési eljárásokra vonatkozó követelményeket és azokat a rendelkezéseket, amelyek állami támogatást tesznek lehetővé az ilyen régiók halászflojtáinak megújításához, szem előtt tartva sajátosságaikat és támogatva a halászokat, ezzel párhuzamosan pedig biztosítva a fenntartható halászatot;

Állami támogatások

37. üdvözli az Európai Bizottság által a közleményben tett azon kötelezettségvállalást, hogy az állami támogatásokra vonatkozó rendeletek és iránymutatások felülvizsgálata során – az állami támogatásról szóló uniós jogszabályokban ezekre a régiókra vonatkozó hatályos rendelkezéseket alapul véve – valamennyi ágazatban figyelembe vegye a legkülső régiók sajátosságait; nagyobb rugalmasságot szorgalmaz az állami támogatási rendszerekben;

38. kiemeli, hogy – többek között a repülőtereknek és a légitársaságoknak nyújtott állami támogatásról, illetve a tengeri szállításra vonatkozó állami támogatásokról szóló iránymutatás felülvizsgálata, valamint a környezetvédelem állami támogatásáról szóló rendeletek folyamatban lévő felülvizsgálata során – különös figyelmet kell fordítani a legkülső régiók összekötötéseit megerősítő és ösztönző állami támogatásokra vonatkozó szabályokra. Ezeket ki kellene egészíteni egy beruházástámogatási kategóriával, amelynek köszönhetően a legkülső régiókban működő vállalkozások meg tudhatnak felelni az EU által meghatározott környezetvédelmi normáknak;

39. kéri, hogy hozzanak létre vitafórumot a legkülső régiók és az Európai Bizottság Versenypolitikai Főigazgatósága között a „tisztán helyi hatású” támogatások fogalmáról, szem előtt tartva, hogy a legkülső régiókban működő vállalkozások több mint 90 %-a csekély pénzügyi kapacitásokkal rendelkező mikro- és kisvállalkozás, valamint hogy az ezeknek a régióknak nyújtott támogatás nem képes befolyásolni a belső piaci versenyt, hiszen tisztán helyi tevékenységeket céloz;

40. hangsúlyozza továbbá, hogy biztosítani kell valamennyi adóügyi rendelkezés folytonosságát a legkülső régiókban, mivel az esetleges zavarok súlyosan destabilizálhatják e régiók gazdaságát és foglalkoztatási helyzetét;

Turizmus

41. felhívja a figyelmet arra, hogy a turizmus egy olyan horizontális tevékenység, amely jelentős hatást gyakorol a gazdasági növekedésre, a foglalkoztatásra és a regionális fejlődésre, és ekként alapvető szerepet tölt be a legkülső régiók fejlődésében;
42. emlékeztet a Covid19-járvány okozta egészségügyi válság ezen ágazatra gyakorolt erőteljes hatására, amely az ágazat tevékenységének példátlan mértékű recessziójához vezetett;
43. hangsúlyozza a turisztikai ágazat kiszolgáltatottságát és azt, hogy nagymértékben ki van téve geopolitikai, egészségügyi és éghajlati externáliáknak és függ a légi és tengeri összeköttetésektől;
44. hangsúlyozza az innovatív, fenntartható és reziliens beruházások előmozdításának szükségességét a fenntartható fejlődés e stratégiai ágazatban történő támogatása céljából;
45. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy tegyen többet egy olyan, átfogó európai idegenforgalmi politika kidolgozásáért, amely magában foglalja egy Európai Turisztikai Ügynökség létrehozását, valamint az európai idegenforgalmi desztinációk kettős átállásának támogatását, és haladéktalanul mozdítsa elő ennek az érintett régiók szempontjából stratégiai ágazatnak a minél gyorsabb helyreállítását; egyetért az Európai Parlamentnek azzal a felhívásával, hogy e politika kidolgozásakor és értékelésekor figyelembe kell venni ezeknek a régióknak a speciális jellemzőit és további korlátozó tényezőit, megfelelő finanszírozást garantálva annak érdekében, hogy biztosított legyen a hozzáférhetőségük, valamint az éghajlati és a digitális átállásuk;

Külső dimenzió

46. elismeri, hogy a legkülső régiók hármass (európai, nemzeti és regionális) összetartozása egyrészt azt jelenti, hogy jobban kiaknázzák a belső piac előnyeit, másrészt pedig azt, hogy jobban integrálódnak közvetlen környezetükbe azáltal, hogy megerősítik kapcsolataikat a szomszédos harmadik országokkal és partnerekkel, miközben a kereskedelmi tárgyalások és megállapodások keretében minden esetben szem előtt tartják a legkülső régiók aggályait;
47. hangsúlyozza, hogy azok a különböző földrajzi térségek, amelyekben a legkülső régiók találhatók, eltérő jellemzőkkel, kihívásokkal és lehetőségekkel rendelkeznek, ezért elengedhetetlen, hogy e területek mindegyikére vonatkozóan egy a főbb közös kihívások azonosítását és az elmélyített együttműködésben rejlő lehetőségek teljeskörű kiaknázását célzó előzetes diagnózison alapuló külön stratégiát dolgozzanak ki;
48. kiemeli, hogy ennek az előzetes diagnózisnak kettős megfontolásra kell alapulnia: meg kell vizsgálnia egyrészt azokat a kihívásokat, amelyekkel az EU ezeken a területeken szembesül, másrészt pedig ezeknek a kihívásoknak azokban az országokban kifejtett hatásait amelyekhez ezek a térségek tartoznak, illetve az EU által adható válaszokat;
49. üdvözli, hogy az Európai Bizottság közleményében kötelezettséget vállalt arra, hogy feltérképezi a regionális együttműködési lehetőségeket és a legkülső régiók kihívásait, azonosítja az együttműködés kulcsfontosságú területeit, lehetőségeket alakít ki és támogatja az együttműködést, valamint előmozdítja a legkülső régiók közötti párbeszédet. felkéri továbbá az érintett tagállamokat, hogy mozdítsák elő ezeken a területeken az együttműködést a legkülső régiók, a tengerentúli országok és területek és a harmadik országok között; ezenkívül arra ösztönzi a tagállamokat, hogy segítsék elő az együttműködést és a kapcsolatokat a régiók és a legkülső régiók között;
50. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy a földrajzi stratégiák felülvizsgálata során tartsa szem előtt a legkülső régiók szerepét és sajátosságait, illetve vonja be őket a konzultációs mechanizmusokba;

Következtetések

51. kéri pragmatikus és testre szabott megoldások sürgős elfogadását, a gazdasági, társadalmi és fenntartható helyreállítás célkitűzése aláírásának elkerülése érdekében módszeresen alkalmazva az EUMSZ 349. cikkét;
52. felhívja a figyelmet arra, hogy lényegesen meg kell erősíteni a versenyképességet, és előzetesen, területi alapú megközelítések alkalmazásával értékelni kell az uniós politikák legkülső régiókra gyakorolt hatását, biztosítva a polgárok jövedelmének védelmét;
53. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy a legkülső régiókkal és azok tagállamaival közösen dolgozzon ki egy operatív ütemtervet és egy menetrendet.

Kelt Brüsszelben, 2023. február 8-án.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Vasco ALVES CORDEIRO

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A szociális gazdaságot támogató környezet kialakítása helyi és regionális szemszögből

(2023/C 157/05)

Előadó:	Ricardo RIO (PT/EPP), Braga polgármestere
----------------	---

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA (RB),

1. támogatja az Európai Bizottság *szociális gazdaságra vonatkozó cselekvési tervét*, és nagyon fontosnak tartja az ágazat alapvető kihívásainak kezelése szempontjából;
2. elismeri a szociális gazdaság ágazatokon átívelő jellegét, valamint azt, hogy a szociális gazdaság a különböző országokban különböző jelentéssel bír, és különböző típusú szervezeteket foglal magában. A hatóságoknak – különösen helyi és regionális szinten – jelentős kihívásokkal kell szembenéznük, ami megnehezíti a hatékony megközelítés kialakítását; ezért hangsúlyozza, hogy a Régiók Európai Bizottságának a szociális gazdaságról az Európai Bizottsággal és más érdekelt felekkel folytatott párbeszédbe és együttműködésbe való bevonása hozzáadott értéket képvisel;
3. üdvözli a szociális gazdaságra vonatkozó cselekvési tervet és azt, hogy 2023. évi munkaprogramjában az Európai Bizottság beharangozta az ezt követő, a szociális gazdaság keretfeltételeinek kidolgozásáról szóló tanácsi ajánlásra irányuló európai bizottsági javaslatot. Jelen vélemény az RB és a helyi és regionális önkormányzatok hozzájárulásának tekintendő a szóban forgó kezdeményezésekhez, és tükrözi a helyi és regionális önkormányzatoknak a szociális gazdaság szervezeteinek területi szintű támogatásában betöltött kulcsfontosságú szerepét;
4. hangsúlyozza, hogy a folyamatban lévő éghajlati vészhelyzet, a Covid19-világjárvány, Oroszország Ukrajna elleni agressziója és a jelenlegi rekordmagas inflációs ráták még sürgetőbbé teszik a reziliensebb és fenntarthatóbb gazdaság felé történő igazságos átmenetet, és ezzel összefüggésben fokozódott a szociális gazdaság iránti érdeklődés, mivel elő kell mozdítani a fenntartható fejlődést szolgáló szakpolitikákat és új modelleket. Más szóval nemcsak a támogatási politikák, hanem a különböző szociális és szabályozási politikák terén is innovációra van szükség;
5. rámutat arra, hogy eljött az ideje, hogy növeljük a szociális gazdaság láthatóságát, és új adatokat gyűjtsünk a szociális gazdaságról, többek között helyi és regionális szinten is, valamint hogy ezeket az adatokat, a bevált gyakorlatokat és a meglévő kezdeményezéseket az új célközönségek, köztük a fiatalok körében is terjesszük;
6. javasolja az európai szociális gazdaság hivatalos megfigyelőközpontjának létrehozását, amely bevonhatná a különböző érdekelt feleket, nyomon követhetné a szociális gazdasági ágazat fejlődését, és kezdeményezéseket javasolhatna a közpolitikák nemzeti, regionális és helyi szintű közös kidolgozásában részt vevő szociális gazdasági szervezetek fejlesztési keretének javítására;
7. hangsúlyozza a szociális gazdaság élénk ökoszisztémáinak fontosságát, amelyek a finanszírozást, az adózást és a közbeszerzést támogató jogi keretekre és szakpolitikákra építhetnek, ugyanakkor egy olyan intézményi keret létrehozásának fontosságát is, amely az európai, nemzeti, regionális és helyi kormányzati szintek közötti szubszidiaritás megközelítését foglalja magában;
8. kéri az uniós intézményeket, a tagállamokat és a helyi és regionális önkormányzatokat, hogy dolgozzanak ki egy közös tervet a szociális gazdaság előmozdítására, áttűtetve a gyakorlatba a szubszidiaritással kapcsolatos elképzeléseket;
9. hangsúlyozza, hogy az ágazat alkalmazkodóképességének és rezilienciájának megerősítése érdekében prioritást élveznek az intézményi kapacitásépítésbe és a humán erőforrás-képzésbe történő beruházások;
10. támogatja a szociális vállalkozással, többek között az ágazat számára rendelkezésre álló finanszírozással és uniós támogatással kapcsolatos oktatási és kommunikációs kampányok fokozását. Ezt az összes kormányzati szinttel és az érintett érdekelt felekkel együttműködésben kell végrehajtani;
11. olyan „működési koncepciót” kér a szociális gazdaság tekintetében, amely tisztetben tartja a már meglévő rendszerek sokféleségét, és bevonja a bizonyos szervezeti és működési kritériumoknak megfelelő vállalkozásokat, hogy ne zárják ki őket az ágazat fejlesztéséhez nyújtott alapvető támogatásból. Ez lehetővé tenné a szakpolitikák közötti fokozott európai, nemzeti és regionális szintű koherenciát és konvergenciát, és megkönnyítené a szociális gazdasági modell kölcsönös elismerését (a határokon átnyúló működés képessége) és láthatóságát;

A szociális gazdaság Európában és a tagállamokban

12. hangsúlyozza, hogy foglalkozni kell a fogalommeghatározások és a jogi keretek sokféleségével, valamint a különböző adatgyűjtési módszerekkel, amelyek megnehezítik az ágazat súlyának és hozzájárulásának országokénti és regionális összehasonlítását;

13. ismételt arra kéri az Európai Bizottságot, hogy „dolgozza ki a szociális gazdaság európai jogi keretét, amely közös fogalommeghatározást biztosít, valamint rendelkezik a bizonyos szervezeti és működési kritériumoknak megfelelő vállalkozások felvételéről és integrációjáról”⁽¹⁾, hogy ne zárják ki őket az ágazat fejlesztéséhez nyújtott alapvető támogatásból;

14. sürgeti a nemzeti, regionális és helyi hatóságokat, hogy jobban használják ki az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokra vonatkozó egyedi rendelkezésekkel kapcsolatos jelenlegi szabályokat annak a lehetőségnek a maradéktalan kiaknázására, hogy a gazdasági tevékenységet folytató szociális gazdasági szervezeteket adott esetben általános gazdasági érdekű szolgáltatásként ismerjék el; hasonlóképpen szorgalmazza annak kiaknázását, hogy a szociális gazdasági szervezetek a közszolgáltatások irányításában való részvételük révén hozzájárulhatnak e szolgáltatások fejlesztéséhez és javításához;

15. elismeri a szociális vállalkozásra vonatkozó uniós kezdeményezésnek és nyomkövetési tevékenységeinek a szociális gazdaság és a szociális vállalkozások szabályozási és intézményi működési környezetére gyakorolt pozitív hatását, sajnálja azonban, hogy a közigazgatásban az integrált ügyintézési pontok további fejlesztésre szorulnak;

16. kéri az összes kormányzati szintet, hogy hozzanak létre hosszú távú és jól finanszírozott stratégiákat a szociális gazdaság előmozdítására, amelyeket az ágazattal folytatott párbeszéd keretében, valamint a szociális gazdaságra vonatkozó uniós cselekvési tervvel és a szociális gazdaság ebben meghatározott fogalmával összhangban dolgoznak ki;

17. hangsúlyozza, hogy informálisabb és egyszerűbb támogatási rendszereket kell létrehozni a szociális gazdaság számára, mivel az ilyen rendszerek – ha léteznek – gyakran rendkívül formálisak és túlzott adminisztratív terhet rónak a szociális gazdaság szervezeteire;

18. helyes gyakorlatnak tartja, hogy a tagállamok hivatalosan bevezessék a szociális gazdaság fogalmát a köznyelvbe, olyan fogalommeghatározást elfogadva, amely tükrözi az uniós fogalommeghatározásban kifejezett fő értékeket és elveket;

19. kéri, hogy az ágazat fellendítése érdekében nevezzenek ki a szociális gazdasággal foglalkozó „nemzeti és regionális nagykövetekeket”. A szociális gazdaságon belül elő kell segíteni a kísérletezést, a kísérleti tevékenységet és a kapacitásépítést;

20. hangsúlyozza a szociális vállalkozás szerepét, valamint annak szükségességét, hogy mind a profitorientált, mind a nonprofit vállalkozások értékes alternatívájaként támogassák azt; kiemeli továbbá az ilyen vállalkozások szerepét és hasznosságát a hátrányos helyzetű és kevésbé fejlett területek társadalmi kohéziójának megerősítésében, annak a jelentős hatásnak a tekintetében, amelyet ezek a struktúrák kifejtenek az elnéptelenedés és a vidéki népesség elvándorlása elleni küzdelemben, valamint az általános érdekű feladatok teljesítését illetően, különösen az állami támogatás esetében;

21. szorgalmazza olyan stratégiák végrehajtását, amelyek megerősítik a szociális gazdasági szervezetek digitális és zöld átállással kapcsolatos kapacitásait, támogatást nyújtva az erőforrások és a készségek terén, hogy e szervezetek képesek legyenek átalakítani és javítani teljesítményüket;

A szociális gazdaság helyes keretének megteremtése

22. hangsúlyozza, hogy sürgősen létre kell hozni a szociális gazdasággal kapcsolatos korszerű és hatékony szakpolitikákat és jogi kereteket, amelyek megkönnyítik a finanszírozáshoz és a piacokhoz való hozzáférést a régiók és a tagállamok közötti felfelé irányuló konvergencia elérése érdekében, valamint mozgósítani kell a szociális gazdaság igényeihez igazított köz- és magánfinanszírozást; ezzel összefüggésben kiemeli, hogy olyan keretekre van szükség, amelyek lehetővé teszik az ágazat számára a határokon átnyúló együttműködés kialakítását és a nemzetközivé válást; Ennek fényében az RB üdvözli az Európai Bizottság bejelentését, miszerint 2023-ban jogalkotási kezdeményezést terjeszt elő a határokon átnyúló európai egyesületek és nonprofit szervezetek státútumára vonatkozóan;

23. kiemeli azokat a további akadályokat, amelyek gátolják a szociális gazdaság szereplőit abban, hogy transznacionális módon működjenek az egységes piacon, amelyek a szociális gazdaság valamennyi jogi formájára – például a szövetkezetekre, a munkavállalói tulajdonban lévő társaságokra, az önszerveződő biztosítótársaságokra, az egyesületekre, az alapítványokra és a szociális vállalkozásokra – kiterjedő átfogó jogi keretek sokféleségéből – és olykor e keretek hiányából – erednek;

⁽¹⁾ HL C 440., 2021.10.29., 62. o..

24. úgy véli, hogy a szociális gazdaság transzverzális jellegű, és azt több területen is figyelembe kell venni. E multiverzális megközelítés jó példái a belső piaci és vállalkozáspolitikák, amelyek révén a kis- és középvállalkozások és az induló innovatív vállalkozások segítséget kaphatnak a növekedéshez, a terjeszkedéshez és ezáltal a munkahelyteremtéshez, az együttműködéshez és az uniós gazdaság versenyképességéhez való hozzájáruláshoz;

25. kéri, hogy a tagállamokban létező különböző szabályzatokat vagy címkeket építsék be egy többé-kevésbé homogén európai szintű alapokmányba a profitorientált, ugyanakkor pozitív társadalmi és környezeti hatással bíró társaságok jellemzése céljából;

26. elismeri, hogy javítani kell a szociális gazdasággal kapcsolatos adatokat, és azt javasolja, hogy az EU vezessen be megfelelő mutatókat a szociális gazdasági beruházások értékelésére;

27. kiemeli, hogy a hatóságok és a kedvezményezettek jobban kihasználhatnák azon lehetőségeket, amelyeket a szociális gazdaságot támogató állami támogatásokkal kapcsolatos rugalmasság kínál;

28. szorgalmazza a harmadik szektor, az állami szektor és a magánszektor közötti szövetségek és közös munkafolyamatok előmozdítását a társadalmi, gazdasági, oktatási, környezeti és ökológiai kihívásoknak a közös cél eléréséhez szükséges készségek, erőforrások és know-how biztosítása révén történő kezelése érdekében;

A helyi és regionális önkormányzatok szerepével kapcsolatos bevált gyakorlatok

29. hangsúlyozza, hogy a szociális gazdaság szereplői erős helyi gyökerekkel rendelkeznek, így komoly potenciállal rendelkeznek egyrészt abban, hogy elősegítsék egy térség kohézió fejlődését, csökkentve az egyenlőtlenségeket, másrészt abban, hogy gazdaságilag újjáélesszék azt, és kéri a nemzeti hatóságokat, hogy tegyék lehetővé a helyi és regionális önkormányzatok számára, hogy a helyi körülményeknek leginkább megfelelő eszközöket alkalmazzanak a területükön a szociális gazdaság fejlődésének támogatására. Hangsúlyozza ezért, hogy a városok és régiók részére hozzáférhető, átlátható, összehasonlítható és stabil finanszírozási rendszereket kell biztosítani a szociális gazdaság tekintetében;

30. úgy véli, hogy a helyi és regionális önkormányzatoknak koordinációs szerepet kell betölteniük a szociális gazdaság regionális találkozási platformjainak, illetve külső együttműködési struktúráinak létrehozása érdekében. Konkrétan elő kell mozdítaniuk egy olyan köz-magán struktúra létrehozását, amely támogatja a szociális gazdaság létrehozását és megszilárdítását a régióban, koordinálva a térséghez kötődő, annak gazdasági fejlődése és társadalmi kohéziója iránt elkötelezett állami és magánszervezeteket, különös tekintettel az oktatási szervezetekre. Egy ilyen szerepnek össze kell hangolnia a terület regionális és önkormányzati politikájának fejlesztését és az azzal kapcsolatos tapasztalatokat is;

31. szorgalmazza, hogy a szociális gazdasági szervezeteket fokozottan vonják be a helyi gazdasági döntéshozatali folyamatba. A helyi és regionális önkormányzatoknak a társadalmi felelősség szemléletének megfelelő közbeszerzési eljárásokat és normákat kell kidolgozniuk, kellő figyelmet fordítva a társadalmi befogadás szempontját képviselő gazdasági szereplőkre és a környezetvédelmi aggályokra;

32. javasolja a regionális és helyi önkormányzatok és a szociális gazdasági hálózatok közötti párbeszéd és támogatás regionális mechanizmusainak intézményesítését a pénzügyi lehetőségek közvetítése, a kapacitásépítési lehetőségek megteremtése és a helyi szervezetek jobb támogatása érdekében; úgy véli, hogy e célból minden tagállamnak rendelkeznie kell olyan minisztériumokkal/osztályokkal/ügynökségekkel, amelyek kijelölt feladata a szociális gazdaság fejlesztése, és egyértelmű megbízatással kell rendelkezniük a kapcsolódó témák megvitatására;

33. kéri, hogy hozzanak létre helyi és regionális szintű képzési és kapacitásépítési lehetőségeket a gazdasági és szociális gazdasági szervezetek számára annak érdekében, hogy üzleti modelljük a szociális gazdaságon belüli karrierrek rezilienciájának, autonómiájának és vonzerejének növelése felé mozduljon el. Ezért kéri, hogy a formális oktatás, a szakképzés, a felsőoktatás és az összes oktatási ciklus különböző szakaszaiba építsék be a szociális vállalkozásokkal kapcsolatos speciális képzést;

34. hangsúlyozza, hogy a szociális gazdaság és a szociális vállalkozások tekintetében fontos a helyi és regionális kormányzati szintek közötti folyamatos és megerősített koordináció, mind az egyes tagállamokon belül, mind pedig Unió-szerte;

35. mentori megközelítést javasol a helyi és regionális ökoszisztémák és a szociális gazdasághoz kapcsolódó jogi keretek fejlesztésében már tapasztalattal rendelkező, illetve a tapasztalattal nem rendelkező vagy tapasztalatlan területek közötti ikerintézményi együttműködés révén;

36. szorgalmazza az ismeretek folyamatos bővítését és az önkormányzatok és régiók közötti koordinációt a szociális gazdaság és a szociális vállalkozások tekintetében a tagállamokon belül is. A nemzeti stratégiák előmozdíthatják ezt az együttműködést, többek között a helyi önkormányzatok és régiók meglévő hálózataiban nemzeti szinten végrehajtott kapcsolódó intézkedések előmozdítása révén;

37. kiemeli azt a szerepet, amelyet a szociális vállalkozások a gazdaság gazdasági, társadalmi és környezeti szempontból fenntarthatóbb modellre való átállásának elősegítésében betöltenek. Ennek érdekében a helyi és regionális önkormányzatoknak meg kell találniuk az ahhoz szükséges eszközöket, hogy vonzóbbá tegyék a szociális gazdaság elismerését, például kiterjedt kommunikációs kampányok, a szociális gazdaság szereplőinek a közbeszerzési szerződésekhez való hozzáféréseinek megerősítése, valamint célzott pénzügyi támogatás révén;

38. kéri a Szociális Gazdaság Európai Fővárosa hivatalos cím létrehozását;

39. egyetért azzal, hogy biztosítani kell, hogy az uniós intézkedések figyelembe vegyék a helyi és regionális szempontokat, és támogatja a szociális gazdaság érdekelt felei által a kormányzati ajánlásokon belül irányított sikeres kísérleti kezdeményezéseket és bevált gyakorlatokat, továbbá egyetért azzal, hogy elő kell mozdítani ezek elterjesztését a szociális gazdasági hálózatokon és a nyilvános kommunikáción keresztül. Ezt egy kifejezetten a szociális gazdasággal foglalkozó új platform segítségével lehetne megvalósítani, a Régiók Európai Bizottságának aktív részvételével és az összes érdekelt fél együttműködésével;

40. javasolja, hogy javítsák a helyi és regionális önkormányzatok hozzáférést az európai alapokra és programokra, például az európai strukturális és beruházási alapokra vonatkozó információkhoz, erősítsék meg az uniós és a helyi és regionális szintek közötti kapcsolatokat, valamint fokozzák a szociális gazdasági ágazat helyi és regionális közösségekben betöltött szerepének tudatosítását;

Hatékonyabb finanszírozás, adóztatás és piacra jutás

41. üdvözlí az Európai Bizottság arra irányuló javaslatát, hogy hozzák létre a szociális gazdaság uniós portálját, amely leltárt készít az ágazattal kapcsolatos közpolitikákról és finanszírozási forrásokról, valamint üdvözlí az Európai Bizottság arra irányuló javaslatát, hogy növeljék a közfinanszírozás rendelkezésre állását;

42. megállapítja, hogy a szociális vállalkozások fejlődésének egyik fő akadálya a finanszírozáshoz való hozzáférés hiánya. Ezért fontos a finanszírozási eszközök közötti szinergiák előmozdítása, valamint a magánfinanszírozás, a türelmes tőke és a tanácsadási támogatás további mozgósítása, a szociális vállalkozások és a szociális gazdasági szervezetek igényeihez igazítva;

43. felszólít a szociális gazdaságban rejlő lehetőségek feltárására a szakképzés, a felsőoktatás és valamennyi oktatási ciklus, valamint az aktív foglalkoztatáspolitikát, valamint a kompetencia- és készségfejlesztés területén; ezért az Európai Bizottságnak támogatnia kell a szociális gazdaságban dolgozók képzését és az egész életen át tartó tanuláshoz való hozzáférést olyan területeken, mint a digitalizáció, a részvételen alapuló vezetés, a reziliencia és a zöld átállás, támogatva őket abban, hogy be tudjanak lépni a szociális gazdasági vállalkozások munkaerőpiacára, illetve ott tudjanak maradni;

44. úgy véli, hogy a zöld megállapodás végrehajtásához hozzájáruló zöld taxonómiát kiegészítve az Európai Bizottságnak sürgősen javaslatot kell tennie egy szociális taxonómia létrehozására. A szociális taxonómia egyértelmű iránymutatást nyújtana a potenciális befektetőknek és vállalkozásoknak arra vonatkozóan, hogy mi tekinthető „szociális beruházásnak”. A szociális taxonómia hiánya jelenleg akadályozza a szociális gazdaságba történő esetleges magánberuházásokat;

45. javasolja azon akadályok csökkentését, amelyek gátolják a szociális gazdaság szereplőinek a nemzeti és uniós forrásokhoz való hozzáférést, valamint a helyi realitásokhoz való jobb alkalmazkodást. Például az uniós és nemzeti pénzügyi támogatási programokat az egyedi területi igényekhez és körülményekhez kell igazítani, valamint biztonságos és kiszámítható rendszert kell kialakítani a szociális szolgáltatások finanszírozására a központi szinttől a helyi önkormányzatokig. Jó példái ennek a legutóbbi európai költségvetésben támogatott szociális innovációs alapok, amelyek segítettek abban, hogy valamennyi tagállamban új szociális projektek jöjjenek létre;

46. támogatja a NextGenerationEU által a kohéziós politika terén a szociális gazdaság tekintetében elért eredményeket és az új lehetőségeket. Továbbra is szükség van azonban arra, hogy a városok és régiók közvetlenül hozzáférjenek ezekhez az alapokhoz;

47. hangsúlyozza, hogy uniós és tagállami szinten olyan költségvetési keretet kell kidolgozni a szociális gazdaság számára, amely kezelné a tisztességtelen versenyt, amely azzal függ össze, hogy a szociális gazdaság szereplői főként saját forrásaikra támaszkodnak;

48. ösztönzi a tagállamokat, hogy mozgósítsák az uniós finanszírozásból – többek között a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből – származó forrásokat, és az InvestEU segítségével hozzák létre a „szociális gazdaság kis és közepes méretű szervezeteinek garanciaalapját”;

49. olyan adópolitikát szorgalmaz, amely elismeri a közérdekű feladatokat. Erre példa valódi adózási megoldások végrehajtása a szociális gazdasági ágazat támogatása érdekében (koncessziók, mentességek, mind a jövedelemadó, mind a héa szintjén), javítva a szociális gazdasági szervezetként vagy szociális vállalkozásként való működés pénzügyi előnyeit (mind közvetlenül a szociális gazdaság szervezetei, mind pedig az ilyen szervezetek szolgáltatásait igénybe vevő vagy a termékeiket megvásárló személyek/vállalkozások számára). Az RB ezért arra kéri az Európai Bizottságot, hogy fordítson kiemelt figyelmet a szociális gazdaság szervezeteinek adórendelkezéseire a „Vállalkozás Európában: Társaságiadó-keret (BEFIT)” című jogalkotási kezdeményezés keretében;

50. úgy véli, hogy sürgősen olyan költségvetési intézkedéseket kell végrehajtani, amelyek a szociális gazdasági ágazat számára előnyösek, és jobb költségvetési előnyöket (társadalombiztosítás, személyi jövedelemadó) kell garantálni a kiszolgáltatott helyzetű és/vagy a kiszolgáltatottság kockázatának kitett személyek foglalkoztatása során, külön támogatást nyújtva az olyan üzleti modellekhez, amelyek keretében főként ilyen személyeket foglalkoztatnak (speciális foglalkoztatási központok és integrációs vállalkozások);

51. támogatja a bizonyos típusú kognitív fogyatékkal élő felnőttek munkaerőpiaci hozzáférését garantáló kvótaszabályozások egységesítését: a jelenlegi szabályozás (2 %-os kvóta) nem elegendő és sok esetben nem teljesül. Ezzel kapcsolatban célzott tájékoztató kampányokat kell folytatni;

52. úgy véli, hogy különösen fontos jobb és egyszerű szabályozást ki alakítani a szociális vállalkozások hitelhez való hozzáféréseinek biztosítása érdekében;

53. olyan szakpolitikák kidolgozását kéri, amelyek előmozdítják a társadalmilag felelős közbeszerzést és a szociális követelményeknek a pályázatokba való beépítését a szociális gazdasági ágazat fejlesztésének elősegítése érdekében;

54. kéri, hogy könnyítsék meg a szociális gazdaság számára a közbeszerzésekhez való hozzáférést az európai közbeszerzési irányelv által már biztosított lehetőségek kihasználásával, és mozgítsák elő a kapacitásépítést mind a köztisztviselők, mind a szociális gazdaság tekintetében;

55. kéri a szociális gazdaság szervezeteinek nyújtott állami támogatásokra vonatkozó szabályok tisztázását és megkülönböztetésüket más típusú vállalkozásoktól. Hasonlóképpen az Európai Közösséget létrehozó szerződés 87. cikke (1) bekezdésének alkalmazásával összefüggésben a szociális gazdaságot eltérően kell kezelni az állami támogatásoknak a belső piaccal való összeegyeztethetőségét illetően. Fontos lenne, hogy a szociális ágazatban aktív szociális gazdasági szereplők és vállalkozások számára külön állami támogatási rendszer álljon rendelkezésre, amikor piaci hiányosság esetén cselekszenek. Franciaországban például létezik egy megtakarítási alap, amelyet szociális gazdaságba történő befektetéssé alakítanak át (10 %). Az országban létrehozták az olyan rendkívül innovatív, környezetbarát vállalatok címkéjét is, amelyek szociális funkciót töltenek be. E címke adókedvezményeket biztosít a befektetők számára, mivel ezek alacsonyabb jövedelmezőségű vállalatok;

56. támogatja azt az elképzelést, hogy az európai jogi keretnek lehetővé kell tennie az elismert szociális vállalkozások számára, hogy anélkül férjenek hozzá az európai közbeszerzési piacokhoz, hogy a hagyományos vállalkozásokkal versenyeznének, mivel előbbiek kormányzati megbízatásból szociális szükségleteket elégítenek ki vagy közszolgálati feladatokat látnak el. Ez előnyt jelenthet a közigazgatási szervek számára, amelyek létrehozzák a szociális gazdaság jogi keretét, amely magában foglalja a jóváhagyási és finanszírozási rendszert.

Kelt Brüsszelben, 2023. február 8-án.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Vasco ALVES CORDEIRO

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Európai gondozási stratégia

(2023/C 157/06)

Előadó:	Heinrich DORNER (AT/PES), Burgenland tartományi kormányának tagja
Referenciaszöveg:	A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának az európai gondozási stratégiáról COM(2022) 440 final

POLITIKAI AJÁNLÁSOK**A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA****Politikai prioritások**

1. tudatában van annak, hogy magas színvonalú gondozási szolgáltatásokra van szükség mind a kisgyermekkori nevelésben és gondozásban – hogy a gyermekek kognitív, nyelvi és fizikai készségeiket és kompetenciáikat fejlesszék, egészséges és aktív életmódot folytassanak, és ne legyenek kitéve a szegénységnek és a társadalmi kirekesztésnek –, mind pedig a tartós ápolás-gondozás területén annak érdekében, hogy az időseket és/vagy a fogyatékossgal élő személyeket erősítsék abban, hogy autonómiájukat megőrizzék, és méltóságban éljenek. Ezzel kezelni lehet a demográfiai változásokat és a gondozási szolgáltatások iránti exponenciálisan növekvő keresletet is. A korai beavatkozás, a megfelelő egészségfejlesztés és a betegségmegelőzés révén támogatható a hosszabb, önálló, egészséges és aktív életvitel, és késleltethető a gondozási igények felmerülése;
2. úgy véli, hogy a magas színvonalú gondozási szolgáltatások megfizethetősége, hozzáférhetősége és rendelkezésre állása szükséges előfeltétele a kisgyermekkori nevelés és gondozás iránti egyre növekvő igény kielégítésének, valamint annak, hogy az idősek és/vagy a fogyatékossgal élők számára biztosítsuk az önálló életvitelhez való jogot, miközben támogatjuk és tehermentesítjük a családokat;
3. felhívja a figyelmet, hogy a gondozási szolgáltatások ágazatában dolgozókat nem mindig becsülik meg kellőképpen, ami egyes országokban az elégtelen javadalmazásban, az alacsony iskolázottsági szintben, a szerény szakmai előmeneteli kilátásokban, a képzési lehetőségek hiányában, a lelki támogatás és gondoskodás hiányában, valamint néha a bizonytalan munkaviszonyokban tükröződik;
4. hangsúlyozza, hogy a gondozási szolgáltatások hiánya aránytalan mértékben sújtja a nőket, ugyanis a kiegészítő vagy informális gondozási feladatokat még mindig túlnyomórészt ők látják el, ami befolyásolja a munkájuk és a magánéletük összeegyeztetésével és a fizetett munka vállalásával kapcsolatos lehetőségeiket. Az ápolást-gondozást végző formális munkaerő 90 %-át nők teszik ki, akik még mindig túl gyakran rosszul fizetett, bizonytalan állásban dolgoznak. Az EU-ban a nők 92 %-a rendszeresen, azaz hetente több mint egy napon, 81 %-uk pedig naponta végez fizetetlen ápolási-gondozási munkát. Európában 7,7 millió nő a gondozási és ápolási kötelezettségek miatt inaktív gazdaságilag ⁽¹⁾;
5. felhívja a figyelmet, hogy az ápolási-gondozási rendszerek a Covid19-válság idején sok országban gyorsan alkalmazkodtak a helyzethez, és továbbra is jó minőségű szolgáltatást tudtak nyújtani. Rámutat azonban, hogy a világjárvány helyenként az ápolási-gondozási rendszerek rezilienciájának hiányát is feltárta, és hangsúlyozza, hogy a munkahelyek, valamint a gondozás folyamatossága válságálló munkáltatói struktúrák révén biztosítható, ami különösen a tulajdonosi struktúrák és a megtermelt nyereség felhasználását érinti;
6. felhívja a figyelmet a gondozási szolgáltatások terén Európa-szerte jellemző szakemberhiányra és ennek messzemenő társadalmi hatásaira, különösen az elnéptelenedés által érintett vagy elmaradott régiókban, ahol az idősek és eltartottak gondozása kevésbé hozzáférhető, az ápolási-gondozási ágazatban rejlő hatalmas munkaerőpiaci potenciálra, és ezzel összefüggésben arra, hogy a következő évtizedben az egészségügyi és szociális ágazatban várhatóan nyolcmillió munkahely áll majd rendelkezésre ⁽²⁾;

⁽¹⁾ COM(2022) 440 final.⁽²⁾ COM(2021) 50 final.

Alapelvek

7. kiáll a szociális jogok európai pillérének 9. alapelve mellett, és az abban foglaltak szerint vallja, hogy a szülőknek és a gondozási feladatokat ellátó személyeknek joguk van a megfelelő szabadsághoz, a rugalmas munkavégzéshez és a gondozási szolgáltatások igénybevételéhez;
8. kiáll a szociális jogok európai pillérének 11. alapelve mellett, és az abban foglaltak szerint vallja, hogy gyermekeknek joguk van jó minőségű, megfizethető kisgyermekkorai nevelésben és gondozásban részesülni;
9. elkötelezett a szociális jogok európai pillérének 17. elve és az abban foglalt, a fogyatékossgal élő személyek befogadáshoz és jövedelemtámogatáshoz való joga, valamint az igényeikhez igazított munkakörnyezethez és a munkaerőpiaci és társadalmi részvételt lehetővé tevő szolgáltatásokhoz való joga mellett;
10. kiáll a szociális jogok európai pillérének 18. alapelve mellett, és az abban foglaltak szerint vallja, hogy mindenkinek joga van megfizethető, hosszú távú, minőségi ápolási-gondozási szolgáltatásokhoz, különösen az otthoni ápoláshoz-gondozáshoz és a közösségi alapú szolgáltatásokhoz;
11. kiáll az Európai Unió Alapjogi Chartája mellett, és az abban foglaltak szerint vallja, hogy az idős embereknek joguk van a méltó és önálló élethez, valamint a társadalmi és kulturális életben való részvételhez;
12. kiáll az Európai Unió Alapjogi Chartája⁽³⁾ mellett, és az abban foglaltak szerint vallja, hogy a fogyatékkal élőknek joguk van az önállóságuk, társadalmi és foglalkozási beilleszkedésük, valamint a közösség életében való részvételük biztosítását célzó intézkedésekhez;
13. sürgeti azokat az uniós tagállamokat, amelyek ezt még nem tették meg, hogy ratifikálják és hajtsák végre a háztartási alkalmazottak méltányos módon történő foglalkoztatásáról szóló 189. számú, a munka világában tapasztalható erőszakról és zaklatásról szóló 190. számú, valamint az ápolókról szóló 149. számú releváns ILO-egyezményeket;
14. támogatja a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezményt, valamint az abban foglalt kötelezettséget arra, hogy az e jogok által garantált segítség és szolgáltatások jobb biztosítása érdekében elő kell mozdítani a fogyatékossgal élő személyekkel foglalkozó szakemberek és személyzet képzését az egyezményben elismert jogok tekintetében;
15. elkötelezett a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény 19. cikke és az abban foglalt azon jog mellett, hogy a fogyatékossgal élő személyek hozzáférhessenek különféle otthoni segítségnyújtási, lakhatási és egyéb szolgáltatásokhoz, melyek megkönnyítik életvitelüket és a közösségbe való befogadásukat;

Általános megjegyzések

16. üdvözlí, hogy az Európai Bizottság az európai gondozási stratégiáról szóló közleményében foglalkozik az RB gondozásról szóló korábbi saját kezdeményezései véleményében⁽⁴⁾ már azonosított problémafelvetésekkel is, és részben az abban javasolt megoldásokat, például az adatok átfogó gyűjtésére és értékelésére szolgáló hatékony nyilvántartási rendszer létrehozását is felveti; sürgősen létre kell hozni egy ágazatok közötti (különösen az egészségügyi és a szociális ágazat közötti) átjárhatósági rendszert;
17. hangsúlyozza, hogy közös stratégiára van szükség, amelyet az egészségügyi, gondozási és képzési hatáskörrel rendelkező európai helyi és regionális önkormányzatok, valamint a tagállamok és az Európai Unió intézményei is osztanak annak érdekében, hogy a gondozásban részesülők és a gondozók igényeinek egyaránt megfelelő, hozzáférhető tartós ápolás-gondozás, valamint magas színvonalú, megfizethető és hozzáférhető gyermekgondozás álljon rendelkezésre az egész Európai Unióban. Ezért ezt a stratégiát az európai szemeszter folyamatába is be kell építeni. A szubszidiaritás elvével összhangban pedig figyelembe kell venni, hogy az ápolás-gondozás, valamint a kisgyermekkorai nevelés és gondozás tagállami hatáskörbe tartozik, és szabályozásuk országonként eltérő;
18. úgy véli, hogy az európai gondozási stratégia fontos és pozitív első lépés a szociális jogok európai pillérének megvalósítása és az európai gondozási rendszer fejlesztése felé, valamint hozzájárulhat a tartós ápolás-gondozás és a kisgyermekkorai nevelés javításához, illetve a gondozási rendszerekben a nemek közötti egyenlőség és a társadalmi igazságosság erősítéséhez;
19. tudatában van annak, hogy az olyan szociális szolgáltatások, mint a kisgyermekkorai nevelés és gondozás vagy a tartós ápolás-gondozás egy fontos gazdasági ágazat részét képezik, amely kielégíti a gondozási igényeket, munkahelyeket teremt, hozzájárul az egészségügyi költségek elkerüléséhez, és ezáltal számos társadalmi előnnyel jár;

⁽³⁾ Az Európai Unió Alapjogi Chartája (HL C 202., 2016.6.7., 389. o.).

⁽⁴⁾ Az RB véleménye a következő tárgyban: A gondozók és a gondozás jövőjére vonatkozó terv – Helyi és regionális lehetőségek egy európai kihívás kapcsán (HL C 440., 2021.10.29., 56. o.).

20. üdvözli az Európai Bizottság arra irányuló javaslatait, hogy a tartós ápolás-gondozással és a gyermekgondozással kapcsolatos kérdésekben összehangoltan és közösen cselekedjünk. Ennek kapcsán fontos, hogy a szubszidiaritás elvével összhangban a támogató intézkedéseket (amilyen például a közös elemzések készítése, a bevált gyakorlatok átadása, valamint a reformok és beruházások uniós forrásokból történő támogatása) európai szinten, a reformokra és beruházásokra vonatkozó politikai keretfeltételeket pedig nemzeti, regionális és helyi szinten határozzák meg; Az RB továbbá arra kéri az Európai Bizottságot, hogy az uniós programok és pénzügyi eszközök felhasználása során irányítsa a közberuházásokat a tartós ápolási-gondozási szolgáltatások felé; a maximális hatás biztosítása érdekében szükség van a különböző programok európai alapjai közötti kiegészítő jellegre is;

21. úgy véli, hogy a zöld megállapodás végrehajtásához hozzájáruló zöld taxonómiát kiegészítve az Európai Bizottságnak sürgősen javaslatot kell tennie egy szociális taxonómia létrehozására. A szociális taxonómia egyértelmű iránymutatást nyújtana a potenciális befektetőknek és vállalkozásoknak arra vonatkozóan, hogy mi tekinthető „szociális beruházásnak”. A szociális taxonómia hiánya jelenleg akadályozza az egészségügyi és szociális szolgáltatásokba történő esetleges magánbefektetéseket;

22. hangsúlyozza, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében az Európai Bizottság által támogatott és a Tanács által eddig jóváhagyott 25 nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervben tervezett szociális kiadások 33 %-át (körülbelül 45 milliárd euro) fordítják az egészségügyre és a tartós ápolás-gondozásra, további 33 %-át az oktatásra és gyermekgondozásra (45,7 milliárd euro), 14 %-át pedig szociálpolitikákra (19,7 milliárd euro);

23. úgy véli, hogy a megfizethető, hozzáférhetőbb, elérhető és magas színvonalú gondozási szolgáltatások létrehozása fontos lépés a nők munkaerőpiaci részvétele és ezáltal a nemek közötti egyenlőség felé; fontos a meglévő szolgáltatások elemzése, a kiegészítő jelleg azonosítása, valamint az átfedések vagy párhuzamosságok csökkentése az erőforrások célzott felhasználása és a multiprofesszionalitás hozzáadott értékének előmozdítása érdekében.

24. hangsúlyozza a helyi és regionális szinten gondozási szolgáltatókként működő kkv-k és nonprofit szervezetek fontosságát. Rámutat ennek kapcsán arra, hogy a gondozási szolgáltatások helyi és regionális piacainak lehetővé kell tenniük a kkv-k és a nonprofit szervezetek számára, hogy egyenlő feltételek mellett versenyezzenek a nagyobb szolgáltatókkal. Az uniós intézményeknek, a tagállamoknak és a helyi és regionális önkormányzatoknak törekedniük kell arra, hogy lehetővé tegyék a szolgáltatók sokaságának részvételét, és gondoskodjanak a gondozási szolgáltatások helyi és regionális piacainak megfelelő működéséről. Az RB arra kéri a helyi és regionális önkormányzatokat, hogy a társadalmilag felelős közbeszerzés keretében közbeszerzői minőségükben vegyék figyelembe a szolgáltatások előállításának, beszerzésének és nyújtásának helyi/regionális szintű társadalmi hatását;

Megállapítások a kisgyermekkori neveléssel és gondozással kapcsolatban

25. úgy véli, hogy a barcelonai célok javasolt felülvizsgálata hasznos eszköz a gyermekgondozáshoz való még szélesebb körű hozzáférés szempontjából, és hangsúlyozza a komplementaritást az európai gyermekgarancia létrehozásáról szóló tanácsi ajánlással⁽³⁾. A kisgyermekkori nevelésben és gondozásban való részvétel ösztönzése a gyermekek mindenek felett álló érdekét szolgálja a későbbi életük során elért eredményeik szempontjából, a társadalmi befogadás előmozdítása érdekében;

26. hasznos kiegészítésnek tartja, hogy a kisgyermekkori nevelésben és gondozásban való részvételre történő időráfordítást figyelembe veszik annak értékelése során, hogy a tagállamok milyen eredményeket értek el a kisgyermekkori nevelés és gondozás terén. Ez lehetővé teszi az egyes tagállamok által elért eredmények pontosabb kiértékelését;

27. tudatában van annak, hogy a kisgyermekkori nevelés és gondozás területén dolgozók munkakörülményei, megbecsülése és javadalmazása, valamint folyamatos szakmai továbbképzésük alapvető fontosságú a szakképzett személyzet által nyújtott optimális ellátás biztosításához és ezáltal ahhoz, hogy minden gyermek jobb eredményeket érheszen el a fejlődésben;

A tartós ápolás-gondozással kapcsolatos megállapítások

28. hangsúlyozza, hogy a gondozói és ápolói szakmák vonzereje szervesen összefügg a munkakörülmények javításával, a bérek megfelelőbbé tételével, az oktatással és a szakképzéssel, valamint a továbbképzési és átképzési lehetőségekkel; üdvözli e tekintetben, hogy 2023 a készségek európai éve lesz;

⁽³⁾ A Tanács (EU) 2021/1004 ajánlása (2021. június 14.) az európai gyermekgarancia létrehozásáról (HL L 223., 2021.6.22., 14. o.).

29. tudatában van annak, hogy mind a gondozási szolgáltatások munkafeltételeinek folyamatos javítása, mind a szociális párbeszéd szempontjából fontos az erős munkavállalói képviselőt, amit az európai szociális modell alapvető elemének tekint. Ezzel összefüggésben üdvözlí, hogy az Európai Bizottság 2023 januárjában bejelentette, hogy új uniós szintű ágazati szociális párbeszéd indul a szociális szolgáltatásokról, beleértve a gondozási szolgáltatások alágazatát is, és abban közsférabeli munkáltatókként a helyi és regionális önkormányzatok képviselőe is biztosított lesz;

30. üdvözlí a megfizethető és magas színvonalú tartós ápolás-gondozáshoz való hozzáférésről szóló tanácsi ajánlásra vonatkozó javaslatban a tartós ápolás-gondozást kínáló valamennyi szolgáltató számára meghatározott minőségi elveket, és fontosnak tartja, hogy a jövőben a tartós ápolási-gondozási ágazatban ne a haszon elérése, hanem a minőség-növelő intézkedésekbe és a magasan képzett személyzetbe való rendszeres beruházások legyenek meghatározóak. Ennek fényében az RB támogatja az Európai Parlament arra irányuló felhívását, hogy az Európai Bizottság terjesszen elő egy, a hosszú távú, formális és informális ápolásról és gondozásról szóló keretirányelvet, amely lefektetné az alapelveket, és tényeken alapuló kritériumokat határozná meg a hozzáférhető és integrált, minőségi tartós ápolási-gondozási és támogatási szolgáltatások számára az egész EU-ban ⁽⁶⁾;

31. a tagállamokhoz intézett azon felkérés kapcsán, hogy biztosítsanak minőségi keretrendszert a tartós ápolás-gondozás számára (a vonatkozó tanácsi ajánlás ⁽⁷⁾ 6. pontja), hangsúlyozza, hogy nemzeti vagy regionális szinten gyakran már léteznek a gondozás színvonalára vonatkozó minőségbiztosítási rendszerek, ezért ezeket megfelelően figyelembe kell venni, többek között a szubszidiaritás és az arányosság elvének való megfelelés érdekében is;

32. úgy véli, hogy a gondozásba való beruházás egy olyan holisztikus megközelítés része, amely nemcsak szociál- és társadalompolitikai célokat követ, hanem a gondozásba való beruházást előremutató nemzetgazdasági ösztönzőnek is tekinti;

33. felhívja a figyelmet arra, hogy fontos kiemelt figyelmet fordítani a gondozási szolgáltatásokat nyújtók pszichológiai képzésére;

A kisgyermekkori nevelés és gondozás területére vonatkozó ajánlások

34. ösztönzi a helyi és regionális szintű szabványosított adatgyűjtést és az egymástól való tanulás gyakorlatának fenntartását egyrészt annak érdekében, hogy ez megalapozza a régiók célzott támogatását és Európa-szerte a helyi és regionális szintű összehasonlíthatóságot, másrészt pedig azért, hogy az összegyűjtött mutatók támogatást nyújtsanak a nemzeti és regionális hatóságoknak a gyermekgondozás minőségének nyomon követéséhez;

35. ajánlja, hogy növeljék és bővítsék a gyermekgondozási létesítmények létrehozásához, fenntartásához, illetve korszerűsítéséhez nyújtott pénzügyi támogatási lehetőségeket annak érdekében, hogy kezelni lehessen az Európai Unió régióinak és városainak eltérő fejlődési sebességét;

36. javasolja, hogy a személyre szabott szolgáltatások kínálatát terjesszék ki azokra is, amelyek iránt a legnagyobb igény mutatkozik, és amelyek elősegítik az önálló életvitelt, például a személyes segítségnyújtásra vagy az otthoni segítségre;

37. úgy véli, hogy a kisgyermekkori nevelés és gondozás területén dolgozók munkakörülményeinek és megbecsülésének javítása, valamint megfelelő javadalmazásának biztosítása a gondozási stratégia végrehajtásának szerves részét képezi;

38. hangsúlyozza a megfelelően fizetett vagy díjazott anyasági, apasági vagy szülői szabadság vége és a kisgyermekkori nevelés és gondozás kezdete közötti szakadék áthidalásának fontosságát; e célból javasolja a tagállamoknak, hogy fontolják meg a koragyermekkori nevelésre és gondozásra való jogosultság bevezetését;

A tartós ápolás-gondozásra vonatkozó ajánlások

39. szorgalmazza, hogy vizsgálják meg a kötelező erejű eszközök és jogszabályok szükségszerűségét, és ennek megfelelően mérlegeljék a kohéziós források növelését annak érdekében, hogy Európa-szerte minden rászoruló számára biztosítsák az egyetemes, egyenlő és hatékony hozzáférést a magas színvonalú gondozási szolgáltatásokhoz, valamint tisztességes és egészséges munkakörülményeket, szakmai támogatást és megfelelő béreket garantáljanak a gondozásban dolgozók számára, gondoskodjanak minőségi munkahelyekről, és növeljék a munka vonzerejét a gondozási ágazatban, a gondozásban dolgozók munkája szociális és társadalmi értékének megbecsülése által;

40. ajánlja, hogy növeljék és bővítsék az idősgondozási létesítmények létrehozásához, fenntartásához, illetve korszerűsítéséhez nyújtott pénzügyi támogatási lehetőségeket annak érdekében, hogy kezelni lehessen az Európai Unió régióinak és városainak eltérő fejlődési sebességét;

⁽⁶⁾ Az Európai Parlament 2022. július 5-i állásfoglalása a gondozással kapcsolatos közös európai fellépés felé történő elmozdulásról (2021/2253(INI)) (HL C 47., 2023.2.7., 30. o.), 61. pont.

⁽⁷⁾ A Tanács ajánlása (2022. december 8.) a megfizethető magas színvonalú tartós ápoláshoz-gondozáshoz való hozzáférésről (2022/C 476/01) (HL C 476., 2022.12.15., 1. o.).

41. ajánlja, hogy készüljön átfogó stratégia a szakképzett munkaerő iránt az Európai Unióban várhatóan jelentkező igényre vonatkozóan. Ere különösen azért van szükség, hogy az érintett régiókban elfogadható szintre tudjuk csökkenteni a magasan képzett munkaerő Európai Unión belüli elvándorlását. Fontos egyúttal, hogy egységes keretfeltételek kerüljenek meghatározásra a harmadik országokból származó gondozók és háztartási alkalmazottak tevékenységére vonatkozóan;
42. javasolja, hogy határozzanak meg a barcelonai célokhoz hasonló célokat és mutatókat a tartós ápolás-gondozás területén is, és ennek megfelelően végezzenek helyi és regionális szintű adatgyűjtést annak érdekében, hogy az alapul szolgáljon a régiók célzott támogatásához, valamint Európa-szerte a helyi és regionális szintű összehasonlíthatósághoz;
43. ösztönzi a tartós ápolás-gondozással foglalkozó nemzeti koordinátorok vagy – a nemzeti körülményektől függően – más megfelelő koordinációs mechanizmus kijelölését, amely központi kapcsolattartó pontként szolgálna az intézkedések végrehajtásának támogatásához;
44. fontosnak tartja, hogy elismerjük a helyi és regionális önkormányzatok tevékeny időskorral kapcsolatos szerepét az élet más területein, például a társadalmi beilleszkedésben, a közösséghez tartozásban, valamint a kultúrához, az oktatáshoz és a lakhatáshoz való hozzáférésben; az aktív és egészséges időskorért létrehozott partnerség alapján meg kell erősíteni a regionális és helyi ökoszisztémákat, biztosítva az összes kulcsfontosságú szakpolitikai terület és ágazat hozzájárulását;
45. egy egész Európára kiterjedő kampányt szorgalmaz az ápolási-gondozási szakmák vonzóvá tétele és az érintett foglalkozási ágazatokban a nemek közötti egyensúly elérése érdekében.

Kelt Brüsszelben, 2023. február 9-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Vasco ALVES CORDEIRO

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Megfelelő minimumjövedelem a társadalmi befogadás érdekében: a helyi és regionális nézőpont

(2023/C 157/07)

Előadó:	Anne KARJALAINEN (FI/PES), Kerava képviselő-testületének tagja
Referenciaszöveg:	Javaslat tanácsi ajánlásra az aktív befogadást biztosító megfelelő minimumjövedelemről COM(2022) 490 final

I. MÓDOSÍTÁSOKRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

1. módosítás

(5) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
A munkaképes személyek munkaerőpiacra történő (új)bóli beilleszkedését motiváló ösztönzők megőrzése mellett a jövedelemtámogatásnak fokozatosan növelnie kell az elegendő forrással nem rendelkező személyek jövedelmét, legalább az alábbiak egyikének megfelelő szintre:	A munkaképes személyek munkaerőpiacra történő (új)bóli beilleszkedését motiváló ösztönzők megőrzése mellett, annak érdekében, hogy az emberek ténylegesen kiemelkedhessenek a szegénységből vagy a szegénység kockázatának kitettek köréből , a jövedelemtámogatásnak fokozatosan növelnie kell az elegendő forrással nem rendelkező személyek jövedelmét, az alábbiak egyikét meghaladó szintre:
a) a nemzeti szegénységi küszöb; vagy	a) a nemzeti szegénységi küszöb; vagy
b) a szükséges áruk és szolgáltatások , ideértve a megfelelő élelmiszereket, lakhatást, egészségügyi ellátást és alapvető szolgáltatásokat , pénzben kifejezett értéke, a nemzeti fogalommeghatározások szerint; vagy	b) a szükséges áruk, ideértve a megfelelő élelmiszereket, valamint a támogató és alapvető szolgáltatások pénzben kifejezett értéke, a (2) bekezdésben foglalt fogalommeghatározások és az ezeket kiegészítő nemzeti fogalommeghatározások szerint; vagy
c) az a) vagy b) pontban említett szintekhez hasonló, a nemzeti jog vagy gyakorlat által megállapított egyéb szintek.	c) az a) vagy b) pontban említett szintekhez hasonló, a nemzeti jog vagy gyakorlat által megállapított egyéb szintek.

Indokolás

A kiemelt cél elérése érdekében a jövedelemtámogatásnak a szegénységi küszöb fölé kell emelnie az elegendő forrással nem rendelkező személyek jövedelmét, ellenkező esetben a cél nem fog teljesülni.

Ezen túlmenően a „támogató” és az „alapvető” szolgáltatások nemzeti fogalommeghatározásai csak akkor alkalmazandók, ha több szolgáltatásra terjednek ki, mint amelyek a jelenlegi ajánlásban javasolt fogalommeghatározásokban szerepelnek.

2. módosítás

(6) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Ajánlott, hogy a tagállamok az államháztartás fenntarthatóságának megőrzése mellett legkésőbb 2030. december 31-ig érhék el a jövedelemtámogatásnak az (5) bekezdésben előírt megfelelő szintjét.	Ajánlott, hogy a tagállamok az államháztartás fenntarthatóságának megőrzése mellett legkésőbb 2027. december 31-ig érhék el a jövedelemtámogatásnak az (5) bekezdésben előírt megfelelő szintjét.

Indokolás

A tagállamok számára rövidebb határidőt kell biztosítani a megfelelő szintű jövedelemtámogatás elérésére, hogy elegendő idő legyen értékelni e politikának a szegénység csökkentésére gyakorolt hatását és a hatékonyság javítása érdekében adott esetben felülvizsgálni a javaslatot.

3. módosítás

(9) bekezdés a) pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
átlátható és megkülönböztetésmentes támogathatósági kritériumok, amelyek biztosítják a minimumjövedelemhez való tényleges hozzáférést a fiatal felnőttek számára és függetlenül az állandó lakcím meglététől, ugyanakkor biztosítják, hogy a jogszerű tartózkodás időtartama arányos legyen;	átlátható és megkülönböztetésmentes támogathatósági kritériumok, amelyek biztosítják a minimumjövedelemhez való tényleges hozzáférést a fiatal felnőttek számára és függetlenül az állandó lakcím meglététől, ugyanakkor biztosítják, hogy a jogszerű tartózkodás időtartama ne haladja meg a „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállás megszerzéséhez előírt, megszakítás nélkül, jogszerűen az országban töltött 5 évet;

Indokolás

A jogszerű tartózkodás minimális időtartamával kapcsolatos követelmények közötti szembetűnő eltérések elismerten a külföldi állampolgárok minimumjövedelemhez való hozzáféréseinek jelentős akadályát képezik. Ezért rendkívül fontos e követelmények észszerűsítése.

4. módosítás

(10) bekezdés d) pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
a megfelelő lépések megtétele a szegénységhez és a társadalmi kirekesztéshez kapcsolódó megbélyegzés és tudattalan előítélet elleni küzdelem érdekében;	a megfelelő lépések megtétele a szegénységhez és a társadalmi kirekesztéshez kapcsolódó megbélyegzés és előítélet elleni küzdelem érdekében;

Indokolás

A szegénységhez és a társadalmi kirekesztéshez kapcsolódó előítélet ellen fel kell lépni, függetlenül attól, hogy az tudatos vagy tudattalan.

5. módosítás

(16) bekezdés e) pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
számba veszi az ezen ajánlásra válaszul hozott intézkedéseket, különös tekintettel az ajánlásnak a szegénység és a társadalmi kirekesztés csökkentésére, a foglalkoztatási szintek növelésére és a képzésben való részvétel javítására gyakorolt hatására, és hogy 2032-ig jelentést tesz a Tanácsnak.	számba veszi az ezen ajánlásra válaszul hozott intézkedéseket, különös tekintettel az ajánlásnak a szegénység és a társadalmi kirekesztés csökkentésére, a foglalkoztatási szintek növelésére és a képzésben való részvétel javítására gyakorolt hatására, és hogy négyévente jelentést tesz, 2030-ig pedig végleges jelentést készít a Tanácsnak.

Indokolás

Az Európai Bizottság által a Tanácsnak történő jelentéstételre vonatkozó ütemterv hozzáigazítása a portói szociális csúcstalálkozó kiemelt céljainak elérésére kitűzött határidőhöz.

II. POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA (RB),

1. üdvözli, hogy az Európai Bizottság elismeri, hogy további intézkedésekre van szükség a szegénység ellen Uniószerre folytatott küzdelem érdekében. Ehhez a szegénység kiváltó okaira kell összpontosítani, és hatékony intézkedéseket kell hozni a szegénység leküzdésére és megelőzésére. Az emberhez méltó élet biztosításának végső eszközét ennek kapcsán a nemzeti jövedelemtámogatási rendszerek és az ezekhez kapcsolódó támogató szolgáltatások jelentik;
2. hangsúlyozza, hogy a tagállamoknak teljes mértékben el kell kötelezniük magukat a tanácsi ajánlás végrehajtása mellett annak érdekében, hogy teljesülhessen a szegénység és a társadalmi kirekesztés kockázatának kitett személyek számának csökkentésére vonatkozó 2030-as cél. Az RB korábban már hangsúlyozta ⁽¹⁾, hogy megfelelő jogszabályokra van szükség a legalább a szegénységi küszöb feletti minimumjövedelem biztosításához;
3. kitart amellett, hogy ezt az ajánlást a megfelelő minimálbékekről szóló irányelv gyors és teljeskörű végrehajtásának kell kísérnie. Hasonlóképpen rámutat arra, hogy bár az ajánlás a helyes irányba tett első lépés, nem elég elismerni, hogy sürgősen intézkedésekre van szükség a minimumjövedelem Uniószerre történő biztosítása érdekében, azt is át kell gondolni, hogy melyik lenne a leghatékonyabb szabályozási keret az ilyen intézkedések európai szintű végrehajtására;
4. emlékeztet arra, hogy a polgárok is egyértelműen támogatják a szociális Európát ⁽²⁾ és a közös minimumjövedelem-keretet, amint azt az Európa jövőjéről szóló konferencián is kifejezésre juttatták ⁽³⁾;
5. az erőfeszítések ellenére a szegénység és a társadalmi kirekesztés tovább növekedett, és 2021-ben több mint 90 millió európait fenyegetett a szegénység és a kirekesztés veszélye. A helyzet sürgőssége miatt szigorúbb ütemtervre van szükség az ajánlás végrehajtására vonatkozóan, ezért az RB azt javasolja, hogy a határidőt hozzák előre 2027-re. Az RB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy 2027-ben alaposabban vizsgálja meg az elért eredményeket, amelyekről a tagállamok négyévente jelentést tesznek a Tanácsnak, 2030-ban pedig zárójelentést készítenek;
6. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy az ajánlásból hiányzik a jogokon alapuló megközelítés. A korszerű minimumjövedelem-rendszerekkel biztosítható az emberhez méltó élet, erősíthető az emberek társadalmi részvétele és befogadása, valamint előmozdítható a munkaerőpiaci integráció;
7. rámutat arra, hogy a szegénység az emberi jogok megsértése, és hogy a hatékony minimumjövedelem-rendszerek és -szolgáltatások a gazdaság egészére stabilizáló hatást gyakorolnak, mivel a szegénység felszámolása és a jövedelmi egyenlőtlenségek csökkentése nemcsak a társadalmi igazságosság előmozdítása, hanem a gazdasági növekedés támogatása szempontjából is fontos. A jövedelmi egyenlőtlenségek csökkentése számos szakpolitikai területen jól célzott tagállami fellépést igényel;
8. rámutat arra, hogy a nők fontos szerepet játszanak a családban tartósan fennálló szegénység láncolatának megszakításában. Ha növelik a nők foglalkoztatási arányát és javítják a béregyenlőséget, az javítani fogja a nők nyugdíját, és így csökkenti a nyugdíjaskori szegénység kockázatát. A gyermekszegénység csökkentése érdekében fontos az olyan átfogó szolgáltatások elérhetősége, mint a koragyermekkorai nevelés és gondozás, az alapfokú oktatás vagy az iskolai étkeztetés, és hogy lehetőség legyen szabadidős tevékenységekre;
9. javasolja, hogy a szegénységgel kapcsolatos nemzeti cselekvési tervekben kapjon központi szerepet a minimumjövedelem-rendszerek kialakítása, beleértve a tisztességes bérek és munka elérésére, valamint a minőségi alapszolgáltatások, a megfelelő jövedelemtámogatás és az egyénre szabott szociális szolgáltatások biztosítására irányuló intézkedéseket. Ennek kapcsán az ilyen szociális szolgáltatási rendszerek kidolgozása során fontos figyelembe venni, hogy azoknak minél több embert el kell érniük, valamint ösztönözniük kell a munkaképes kedvezményezetteket, hogy (újból) munkát vállaljanak, és ehhez eszközöket is biztosítani kell;
10. hangsúlyozza, hogy miközben a szegénység és a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett személyek számának csökkentésére irányuló célkitűzést 2030-ig kellene elérni, a Covid19-világjárvány, a folyamatban lévő ukrajnai háború, az energiaárak meredek emelkedése és a növekvő infláció az alacsony jövedelmű háztartásokat sújtotta a legsúlyosabban, tovább növelve a szegénységet és az egyenlőtlenséget. Ez a helyzet ugyanakkor különösen érinti a kiszolgáltatott csoportokat, kiváltképp a fogyatékosokkal élőket. Ezért szemléletváltásra és az intézkedések korábbi végrehajtására van szükség, levonva a tanulságokat a korábbi válságokból, és a szegénység kockázatának kitett személyek számának rendszeres mérése alapján felül kell vizsgálni az e kiemelt cél elérésére szánt pénzügyi és emberi erőforrások elosztását;

⁽¹⁾ A Régiók Bizottsága véleménye – A szegénység és társadalmi kirekesztés elleni küzdelem európai platformja (HL C 166., 2011.6.7., 18. o.).

⁽²⁾ A szociális ügyekről szóló, 2021. márciusi Eurobarométer felmérés.

⁽³⁾ Zárójelentés (2022).

11. hangsúlyozza, hogy a zöld átállásnak és a karbonsemleges gazdaságnak figyelembe kell vennie a szociális dimenziót, és támogatnia kell a munkanélküli, a munkanélküliség veszélyének kitétt vagy inaktív személyek továbbképzését. A minimumjövedelem-rendszereknek kulcsszerepet kell játszaniuk az emberek munkaerőpiaci visszailleszkedésének támogatásában és ösztönzésében. Ugyanezen az alapon az RB érdeklődéssel szemléli a minimálbérek kapcsán elért eredményeket, és elismeri, „hogy az Európai Bizottság paradigmaváltást vezetett be [...], mely szerint a megfelelő minimálbér alapvető jog, valamint az európai belső piac alapját képező szociális, tisztességes és fenntartható piacgazdaság előfeltétele”⁽⁴⁾;

12. emlékeztet arra, hogy az éghajlatváltozás tovább fogja növelni a szegénységet és a társadalmi kirekesztés kockázatának kitétt emberek számát, különösen azokat, akik egyoldalú és az éghajlatváltozásra érzékeny gazdasági szerkezetű területeken élnek. A szociális védelmi rendszerek azzal a sürgős feladattal találják szembe magukat, hogy alkalmazkodjanak az éghajlatváltozáshoz, mivel egyre többen és újfajta népességcsoportok szorulnak támogatásra;

13. arra ösztönzi az Európai Uniót és a tagállamokat, hogy a helyi és regionális önkormányzatokkal együttműködve keressenek konkrét intézkedéseket a hajléktalanság és az energiaszegénység csökkentése és felszámolása érdekében. Az energiaárak emelkedése miatt a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások nehezen tudják kifizetni az energiaköltségeket;

14. üdvözlí, hogy az Európai Bizottság elismeri, hogy valamennyi kormányzati szintet be kell vonni a szegénység elleni küzdelembe. A helyi és regionális önkormányzatok döntő szerepet játszanak ezen ajánlás sikerében, különösen a minőségi szociális szolgáltatások nyújtása terén. A helyi és regionális önkormányzatok tudják a leghatékonyabban megszólítani a támogatásra szoruló embereket és meghatározni az egyének sajátos szükségleteit annak érdekében, hogy személyre szabott utat alakítsanak ki az aktív társadalmi befogadáshoz;

15. hangsúlyozza, hogy az átláthatóság elvére és összehasonlítható adatokra építve egy frissített, részletes európai teljesítményértékelési keretre van szükség a minimumjövedelem-rendszerekre vonatkozóan, amely megkönnyítené a fogalom európai szintű és tagállamok közötti közös értelmezését, jobban figyelembe venné a különböző jövedelemforrásokat és a háztartások sajátos helyzetét, és segítené abban, hogy az emberek a nemzeti szegénységi küszöb fölé kerüljenek, többek között azáltal, hogy lehetőséget biztosítana a munkaképes személyek számára, hogy jövedelmező és nem bizonytalan munkát kapjanak;

16. hangsúlyozza, hogy a minimumjövedelemnek – annak érdekében, hogy teljesítse a célját, azaz szolgálja a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelmet – követnie kell az inflációt, különösen a megélhetési (élelmiszer- és energia-) költségek növekedését. Ezért az RB maradéktalanul támogatja a tagállami szintű éves felülvizsgálatra vonatkozó javasolt ajánlást, mivel azt kulcsfontosságú előfeltételnek tekinti az intézkedés hatékony és tényleges végrehajtásához,

17. fontosnak tartja, hogy minimumjövedelmet a háztartások egyes tagjainak is lehessen fizetni, ami előmozdítja a nemek közötti egyenlőséget, a fiatal felnőttek és a fogyatékossgal élő személyek társadalmi részvételét és befogadását, valamint a munkaerőpiaci integrációt;

18. hangsúlyozza, hogy a tagállamokban átlátható és megkülönböztetésmentes támogathatósági kritériumokat kell bevezetni. Az RB aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy az ajánlás szövege nem egyértelmű azt illetően, hogy mi minősül „arányos” vagy „fokozatos” intézkedésnek. Ezzel együtt szorgalmazza a jogszerű tartózkodásra vonatkozó követelmények általános keretének létrehozását;

19. kéri, hogy a támogató és az alapvető szolgáltatások nemzeti fogalommeghatározásai csak kiegészítsék, ne pedig helyettesítsék az ajánlásban szereplő fogalommeghatározásokat, hogy biztosítani lehessen, hogy az egész EU-ban a szolgáltatások ezen indikatív jegyzékét használják. Ez különösen a digitális kommunikációt érinti, amely az EU-ban nem mindenhol minősül alapvető szolgáltatásnak;

20. javasolja, hogy a rászorultság ellenőrzése során alkalmazott küszöbértékeket úgy határozzák meg, hogy azok ne zárjanak ki senkit a minimumjövedelemből azért, mert alacsony értékű vagyontárgyakat, saját használatban lévő lakást, alapvető közlekedési eszközöket vagy ingóságokat aránytalanul nagy értékben vettek figyelembe a számítás során, különösen akut válságot megelőző vagy idős személyek esetében;

21. emlékeztet arra, hogy helyi, regionális és uniós szintű mennyiségi és minőségi mutatókra van szükség a minimumjövedelem-rendszerek hatókörének nyomon követéséhez, figyelmet fordítva a digitális akadálymentesség javítására, az információs technológiákhoz való hozzáférésre és a digitális készségek biztosítására;

⁽⁴⁾ A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Megfelelő minimálbérek az Európai Unióban (HL C 175., 2021.5.7., 89. o.).

22. hangsúlyozza, hogy a minimumjövedelem-rendszereknek hatékony, méltányos és az egyes célcsoportokra szabott egyedi, a foglalkoztatást támogató elemeket kell tartalmazniuk, amelyek elhárítják a munkába való visszatérés és a munkában maradás akadályait, és biztosítják, hogy a munkavégzés kifizetődő legyen, eközben pedig növelik a társadalmi befogadást. Ezzel összefüggésben különös figyelmet kell fordítani a fiatalok – köztük a gyermekvédelmi rendszerből kikerülők – munkaerőpiaci integrációjára. Az RB rámutat továbbá, hogy fontos támogatni azokat az intézkedéseket, amelyek arra ösztönzik a célcsoportokat, hogy – a költözködéssel kapcsolatos kihívások minimalizálása érdekében – lehetőség szerint helyben (újból) munkát vállaljanak. A tagállamoknak adatokat kell gyűjteniük a minimumjövedelemben részesülők foglalkoztatását gátló akadályokról, például az alacsony iskolázottságról, és megoldásokat kell keresniük ezekre; ilyen lehet például a köztes munkaerőpiac létrehozása, a bértámogatás és a készségfejlesztés, az átképzés és az egész életen át tartó tanulás;

23. hangsúlyozza, hogy fontos az erőforrások méltányos, jogszerű és hatékony elosztása. Ezért teljes mértékben egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy rendszeresen felül kell vizsgálni az adó- és ellátórendszerekből eredő ösztönzőket és visszatartó tényezőket;

24. úgy véli, hogy a közbeszerzés megfelelő alkalmazása hozzájárulhat a tartós munkanélküliek, valamint a társadalmi kirekesztés és a szegénység kockázatának kitett személyek foglalkoztatásához;

25. a párhuzamos intézkedések elkerülése érdekében kéri annak tisztázását, hogy melyik hatóság felelős az egyéni tervek kidolgozásáért. Az információcsere során az adatvédelemre is különös figyelmet kell fordítani.

Kelt Brüsszelben, 2023. február 9-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Vasco ALVES CORDEIRO

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A természet helyreállításáról szóló uniós jogszabály

(2023/C 157/08)

Előadó: Roby BIWER (LU/PES), Bettembourg képviselő-testületének tagja, Luxemburg

Referenciaszöveg: Javaslat európai parlamenti és a tanácsi rendeletre a természet helyreállításáról
COM(2022) 304 final

I. MÓDOSÍTÁSOKRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

1. módosítás

(25) preambulumbekkezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
A 92/43/EGK és a 2009/147/EK irányelvre építve, valamint az említett irányelvekben meghatározott célkitűzések elérésének támogatása érdekében a tagállamoknak helyreállítási intézkedéseket kell hozniuk, hogy biztosítsák a védett élőhelyek és fajok, köztük a vadon élő madarak helyreállítását az Unió egész területén, a Natura 2000 hálózaton kívül eső területeken is.	A 92/43/EGK és a 2009/147/EK irányelvre építve, valamint az említett irányelvekben meghatározott célkitűzések elérésének támogatása érdekében a tagállamoknak helyreállítási intézkedéseket kell hozniuk, hogy biztosítsák a védett élőhelyek és fajok, köztük a vadon élő madarak helyreállítását az Unió egész területén, a Natura 2000 hálózaton kívül eső területeken is, figyelembe véve a gazdasági, társadalmi és kulturális követelményeket, valamint a regionális és helyi jellegzetességeket.

Indokolás

Annak mérlegelése, hogy milyen intézkedésekre van szükség a természet helyreállításához, nemzeti hatáskörbe tartozik. Teret kell hagyni a helyi, társadalmi és gazdasági megfontolásoknak, anélkül, hogy szem elől tévesztenénk a természettel kapcsolatos célkitűzéseket.

2. módosítás

(39) preambulumbekkezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
A biológiai sokféleség és a reziliens természet folyamatos, hosszú távú és tartós helyreállítására irányuló célkitűzés elérése érdekében a tagállamoknak teljes mértékben ki kell használniuk a közös halászati politika által biztosított lehetőségeket. A tengerek biológiai erőforrásainak védelmére vonatkozó kizárólagos uniós hatáskörön belül a tagállamoknak lehetőségük van arra, hogy a 12 tengeri mérföldes határon belül megkülönböztetéstől mentes intézkedéseket hozzanak a halállományok védelme és kezelése, valamint a tengeri ökoszisztémák védeltségi helyzetének fenntartása vagy javítása érdekében. Emellett a közvetlen állományszakadásokkal bíró tagállamoknak lehetőségük van arra, hogy közös ajánlásokat nyújtsanak be az uniós környezetvédelmi jog szerinti kötelezettségeknek való megfeleléshez szükséges védelmi intézkedések tekintetében. Az ilyen intézkedések értékelésére és elfogadására a közös halászati politika keretében előírt szabályok és eljárások szerint kerül sor.	A biológiai sokféleség és a reziliens természet folyamatos, időtálló és tartós helyreállítására irányuló célkitűzés elérése érdekében a tagállamoknak teljes mértékben ki kell használniuk a közös halászati politika által biztosított lehetőségeket. A tengerek biológiai erőforrásainak védelmére vonatkozó kizárólagos uniós hatáskörön belül a tagállamoknak lehetőségük van arra, hogy a 12 tengeri mérföldes határon belül megkülönböztetéstől mentes intézkedéseket hozzanak a halállományok védelme és kezelése, valamint a tengeri ökoszisztémák védeltségi helyzetének fenntartása vagy javítása érdekében. Emellett a közvetlen állományszakadásokkal bíró tagállamoknak lehetőségük van arra, hogy közös ajánlásokat nyújtsanak be az uniós környezetvédelmi jog szerinti kötelezettségeknek való megfeleléshez szükséges védelmi intézkedések tekintetében. Az ilyen intézkedések értékelésére és elfogadására a közös halászati politika keretében előírt szabályok és eljárások szerint kerül sor.

Indokolás

Úgy tűnik, hogy a „hosszú távú” kifejezés arra utal, hogy a helyreállítást hosszú időn keresztül hajtják végre. Kíváncsabb az „időtálló” kifejezés használata, amelynek jelentése egyértelmű.

3. módosítás

(44) preambulumbekkezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
	<i>a) Figyelembe kell venni azokat a városi zöldterületeket, amelyek a hatályos kommunális övezeti tervekben szerepelnek, vagy amelyeket más helyi területrendezési eszközökkel határoznak meg. Különösen igaz ez azokra a területekre, amelyeket egy élőhelyen belül az ökológiai folytonosság biztosítására jelölnek ki – ilyenek például azok a városi zöldterületek, amelyek lehetővé teszik az adott növény- és állatvilág közötti kölcsönhatásokat.</i>

Indokolás

Teljes mértékben figyelembe kell venni a helyi hatóságok meglévő övezeti terveit, mivel sok város irányoz elő kompenzációs/kiegészítő intézkedéseket ilyen tervekben vagy más helyi területrendezési eszközben.

4. módosítás

(68) preambulumbekkezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
E rendelet hatékony végrehajtásának biztosítása érdekében a Bizottságnak kérésre támogatnia kell a tagállamokat a technikai támogatási eszközön keresztül, amely testre szabott technikai támogatást nyújt a reformok megtervezéséhez és végrehajtásához. A technikai támogatás magában foglalja <i>például</i> az igazgatási kapacitás megerősítését, a jogszabályi keretek harmonizálását és a vonatkozó bevált gyakorlatok megosztását.	E rendelet hatékony végrehajtásának biztosítása érdekében a Bizottságnak kérésre támogatnia kell a tagállamokat, a végrehajtó és irányító hatóságokat, valamint a helyi és regionális önkormányzatokat a technikai támogatási eszközön keresztül, amely testre szabott technikai támogatást nyújt a reformok megtervezéséhez, végrehajtásához, értékeléséhez és kiigazításához. A technikai támogatás magában foglalja a döntéshozók és az érdekelt felek (ágazatközi) bevonását célzó mechanizmusokkal, valamint a többszintű kormányzási eszközökkel kapcsolatos kapacitásépítést; az állami és a magánszektorbeli beruházások vonzásával és egyszerűsítésével kapcsolatos kapacitást; a helyreállítási intézkedések megtervezéséhez, végrehajtásához és nyomon követéséhez szükséges technikai, jogi és pénzügyi szakértelmet célzó, testre szabott tanácsadást; továbbá az iránymutatást az igazgatási kapacitás megerősítését, a jogszabályi keretek harmonizálását és a vonatkozó bevált gyakorlatok megosztását illetően. A technikai támogatási eszköznek a különböző érdekelt felek által már használt meglévő helyi/regionális/nemzeti tudásplatformokra és szolgáltatásokra kell épülnie és azokat megfelelően integrálnia kell.

Indokolás

A technikai támogatási rendszernek foglalkoznia kell a jogszabályt végrehajtó irányító hatóságokkal és helyi és regionális önkormányzatokkal. A helyreállítási intézkedések megtervezése, végrehajtása és nyomon követése terén a technikai szakértelem, valamint a (magánszektorbeli) finanszírozási eszközökkel kapcsolatos tapasztalatok hiánya jelenti a fő kihívást. Az ökoszisztémák nagyszabású helyreállításának előfeltételei a döntéshozók hatékony bevonása és a szokásosakon túlmutató partnerségek. A nemzeti helyreállítási terveket kidolgozó tisztviselők azonban gyakran nem rendelkeznek a szokásos állami szereplőktől eltérő érdekelt felek, például a magánszférabeli földtulajdonosok bevonásához szükséges tapasztalattal és erőforrásokkal. Ezért ezeket a hiányosságokat sürgősen pótolni kell egy hatékony technikai támogatási rendszerrel.

5. módosítás

1. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
(1) Ez a rendelet szabályokat állapít meg a következőkhöz való hozzájárulás érdekében:	(1) Ez a rendelet szabályokat állapít meg a következőkhöz való hozzájárulás érdekében:
a) a biológiailag változatos és reziliens természet folyamatos, hosszú távú és tartós helyreállítása az EU szárazföldi és tengeri területein az ökoszisztémák helyreállításán keresztül;	a) a biológiailag változatos és reziliens eredeti természet folyamatos, időtálló és tartós helyreállítása az EU szárazföldi és tengeri területein az európai ökoszisztémák helyreállításán keresztül;
b) az éghajlatváltozás mérséklésével és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodással kapcsolatos átfogó uniós célkitűzések elérése;	b) az éghajlatváltozás mérséklésével és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodással kapcsolatos átfogó uniós célkitűzések elérése;
c) az EU nemzetközi kötelezettségvállalásainak teljesítése.	c) az EU nemzetközi kötelezettségvállalásainak teljesítése, vagyis az elvesztett ökológiai egyensúly viszonyterését célzó helyreállítás.

Indokolás

Úgy tűnik, hogy a „hosszú távú” kifejezés arra utal, hogy a helyreállítást hosszú időn keresztül hajtják végre. Kíváncsabb az „időtálló” kifejezés használata, amelynek jelentése egyértelmű.

A máshonnan származó növény- és állatfajok folyamatos betelepítése az őshonos fajok kiszorítása, a velük szemben támasztott verseny és a kipusztításuk révén a helyi ökoszisztémák pusztulásához vezet.

6. módosítás

1. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
(2) Ez a rendelet létrehozza azt a keretet, amelyen belül a tagállamok haladéktalanul olyan hatékony és területalapú helyreállítási intézkedéseket vezetnek be, amelyek együttesen 2030-ra lefedik az Unió szárazföldi és tengeri területeinek legalább 20 %-át, 2050-re pedig valamennyi helyreállításra szoruló ökoszisztémát.	(2) Ez a rendelet létrehozza azt a keretet, amelyen belül a tagállamok haladéktalanul olyan hatékony és területalapú helyreállítási intézkedéseket vezetnek be, amelyek együttesen 2030-ra lefedik az Unió szárazföldi és tengeri területeinek legalább 20- 20 %-át, 2050-re pedig valamennyi helyreállításra szoruló ökoszisztémát, a biológiai sokféleségre vonatkozó montreal-kunmingi globális kerettel való összehangolásra törekedve.

Indokolás

Az átfogó helyreállítási célt úgy kell értelmezni, hogy az az EU szárazföldi területeire, illetve tengeri területeire is kiterjedjen, és nem összességében kell a célt értelmezni (azaz 2030-ra az EU szárazföldi területeinek legalább 20 %-át, illetve az EU tengeri területeinek legalább 20 %-át fedjék le).

7. módosítás

3. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
(13) „városi zöldterület”: valamennyi városi zöldterület, lomblevelű erdők, tűlevelű erdők, vegyes erdők, természetes gyepterületek, mocsarak és fenyekek, átmeneti erdős-cserjés területek és gyér növényzetű területek – a nagyvárosokban vagy városokban és elővárosokban az (EU) 2021/696 európai parlamenti és tanácsi rendelettel létrehozott szárazföld-monitoring szolgáltatás által szolgáltatott adatok alapján;	(13) a) „városi terület”: az 1059/2003/EK rendelet 4b. cikkének (2) bekezdése szerint meghatározott rácsalapú tipológia szerint városközpontnak és városi agglomerációnak minősülő területi egység; b) „városi zöldterület”: valamennyi városi zöldterület, lomblevelű erdők, tűlevelű erdők, vegyes erdők, természetes gyepterületek, mocsarak és fenyekek, átmeneti erdős-cserjés területek és gyér növényzetű területek; az épített létesítményekbe integrált zöldterületek – a városközpontokban és városi agglomerációkban az (EU) 2021/696 európai parlamenti és tanácsi rendelettel létrehozott szárazföld-monitoring szolgáltatás által szolgáltatott adatok alapján. A városi zöldterületek magukban foglalnak minden olyan városi zöld területet, amely képes előmozdítani a biológiai sokféleséget és az ökoszisztéma-szolgáltatások nyújtását, kezelve az ökológiai összekapcsoltságot és sokféleséget, továbbá amelyek tervezése, kezelése és fenntartása során elkerülik a biológiai sokféleség szempontjából káros gyakorlatokat a 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégia rendelkezéseinek megfelelően. A cél olyan adatkészletek kifejlesztése, amelyekkel a zöld infrastruktúra kisebb alkotóelemeit, például a zöld tetőket, zöld falakat és az egyes fákat is figyelembe lehet venni. A városi zöldterület meghatározásának fenti elemeit a szárazföld-monitoring szolgáltatás városi atlaszában vonatkozó földhasználati típusaival (főként 14100, 3100 és 32000) összhangban kell értelmezni;

Indokolás

A városi zöldterületek ökoszisztéma-szolgáltatásokat nyújtanak és a biológiai sokféleség szempontjából előnyöket biztosítanak. Az ilyen területeknek a biológiai sokféleség támogatására való képessége azonban szorosan összefügg minőségükkel, kialakításukkal, szerkezetükkel és kiterjedésükkel. A jogszabály nem tartalmaz konkrét rendelkezéseket a városi zöldterületek minőségére, szerkezetére vagy kezelésére vonatkozóan. Alapvető fontosságú, hogy a „városi zöldterület” is szabályozva legyen a javasolt rendeletben, hogy ezáltal kizárható legyen a jogszabály helytelen végrehajtása és átültetése.

8. módosítás

3. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
(14) „városi lombkorona-fedettség”: a nagyvárosokon, illetve városokon és külvárosokon belüli záródás teljes területe, amelyet az (EU) 2021/696 európai parlamenti és tanácsi rendelettel létrehozott szárazföld-monitoring szolgáltatás által biztosított fasűrűségi adatok alapján számítanak ki;	(14) „városi lombkorona-fedettség”: a nagyvárosokon, illetve városokon és külvárosokon belüli záródás teljes területe, amelyet az (EU) 2021/696 európai parlamenti és tanácsi rendelettel létrehozott szárazföld-monitoring szolgáltatás által biztosított fasűrűségi adatok alapján számítanak ki. A tagállamokban vagy régiókban ezeknél pontosabb, a zöld infrastruktúrára vonatkozó adatkészletet is lehet használni. A lombkorona-fedettség szélesítését szolgáló fajok az illetékes városi hatóság jogkörében a következő kritériumok alapján kell kiválasztani: a biológiai sokféleség előmozdításának lehetősége; az őshonos, az éghajlatváltozás hatásaival szemben ellenálló fajok választása a nem őshonos fajokkal szemben; az idegenhonos inváziós fajok betiltása; a fajok sokfélesége a monokultúrával szemben, amelyet, amennyiben lehetséges, el kell kerülni. A minőségi városi lombkorona-fedettségre vonatkozó kritériumok meghatározásánál figyelembe kell venni, hogy egy ilyen lombkorona és környezete milyen szolgáltatásokat nyújthat – ez lehet többek közt a viharok záporainak felfogása, a kedvezőtlen, szélsőséges időjárási események és hatások csökkentése, valamint a madarak és más fajok vándorlásának megkönnyítése.

Indokolás

A jogszabálynak előírásokat kell tartalmaznia a fajok jellemzőire és sokféleségére vonatkozóan, amelyek fontosak az ökoszisztéma-szolgáltatások nyújtása és a biológiai sokféleség növelése szempontjából.

9. módosítás

4. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
(3) A tagállamok a 92/43/EGK irányelv II., IV. és V. mellékletében felsorolt fajok szárazföldi, part menti és édesvízi élőhelyei, valamint a 2009/147/EK irányelv hatálya alá tartozó vadon élő madarak szárazföldi, part menti és édesvízi élőhelyei tekintetében az ilyen élőhelyek minőségének és mennyiségének javításához, többek között azok visszaállításához, valamint az összecsatlóság javításához szükséges helyreállítási intézkedéseket alkalmaznak addig, amíg ezen élőhelyek el nem érik a megfelelő minőségét és mennyiségét. [...]	(3) A tagállamok a 92/43/EGK irányelv II., IV. és V. mellékletében felsorolt fajok szárazföldi, part menti és édesvízi élőhelyei, valamint a 2009/147/EK irányelv hatálya alá tartozó vadon élő madarak szárazföldi, part menti és édesvízi élőhelyei tekintetében az ilyen élőhelyek minőségének és mennyiségének javításához, többek között azok visszaállításához, valamint az összecsatlóság öko folyosókon keresztüli javításához szükséges helyreállítási intézkedéseket alkalmaznak addig, amíg ezen élőhelyek el nem érik a megfelelő minőségét és mennyiségét. [...]

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
(5) Az (1) és (2) bekezdésben említett helyreállítási intézkedések során figyelembe kell venni az I. mellékletben felsorolt élőhelytípusok közötti nagyobb összekapcsoltság szükségességét és az említett élőhelytípusokban előforduló, a (3) bekezdésben említett fajok ökológiai szükségleteit.	(5) Az (1) és (2) bekezdésben említett helyreállítási intézkedések során figyelembe kell venni az I. mellékletben felsorolt élőhelytípusok közötti, ökofolyosókon keresztül megvalósuló , nagyobb összekapcsoltság szükségességét és az említett élőhelytípusokban előforduló, a (3) bekezdésben említett fajok ökológiai szükségleteit.

Indokolás

Fontos megemlíteni, hogy az összekapcsoltságnak ökofolyosók létrehozására vagy újbóli összekapcsolására kell irányulnia.

10. módosítás

4. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
(4) Az e cikk (1), (2) és (3) bekezdése szerinti helyreállítási intézkedések céljából legalkalmasabb területek meghatározásának az I. mellékletben felsorolt élőhelytípusok állapotára – amely állapotot a 92/43/EGK irányelv 1. cikke e) pontjának megfelelően, a jellegzetes fajaikat is beleértve a hosszú távú fennmaradáshoz szükséges szerkezet és funkciók alapján kell mérni –, valamint az e cikk (3) bekezdésében említett fajok élőhelyeinek minőségére és mennyiségére vonatkozó, a rendelkezésre álló legjobb ismereteken és legfrissebb tudományos eredményeken kell alapulnia. Azok a területek, ahol az I. mellékletben felsorolt élőhelytípusok állapota ismeretlen, nem tekintendők jó állapotban lévőeknek.	(4) Az e cikk (1), (2) és (3) bekezdése szerinti helyreállítási intézkedések céljából legalkalmasabb területek meghatározásának az I. mellékletben felsorolt élőhelytípusok állapotára – amely állapotot a 92/43/EGK irányelv 1. cikke e) pontjának megfelelően, a jellegzetes fajaikat is beleértve a hosszú távú fennmaradáshoz szükséges szerkezet és funkciók alapján kell mérni –, valamint a (3) bekezdésben említett fajok élőhelyeinek minőségére és mennyiségére vonatkozó, a rendelkezésre álló legjobb ismereteken és legfrissebb tudományos eredményeken kell alapulnia. Azon területek esetében , ahol a II. mellékletben felsorolt élőhelytípusok állapota ismeretlen, a megfelelő helyreállítási intézkedések és területek meghatározása érdekében minél előbb, de legkésőbb a rendelet hatálybalépését követő két éven belül meg kell határozni az alkalmazandó térbeli kiterjedésre vonatkozó szükséges tudományos bizonyítékokat. A nemzeti reformprogramoknak tartalmazniuk kell egy konkrét cselekvési tervet, ütemtervet és az ezen intézkedésekhez szükséges források megjelölését.

Indokolás

Számos élőhelytípus esetében a meglévő adatbázisok nem tartalmaznak területi szempontból explicit, helyi információkat a közösségek állapotáról, a referenciaszintekről vagy az élőhelyek pusztulását előidéző elemekről, és így nem biztosítanak tudományosan szilárd alapot a területek rangsorolásához vagy a helyreállítási intézkedésekhez. Minél hamarabb el kell kezdeni a tudományos adatok gyűjtését, és az adatokat be kell nyújtani, hogy időben megkezdődhessen a tervek kidolgozása és végrehajtása.

11. módosítás

4. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
(8) A Natura 2000 területeken kívül a (6) és (7) bekezdésben meghatározott kötelezettségek nem teljesítése akkor indokolt, ha azt a következők okozzák:	(8) A Natura 2000 területeken kívül a (6) és (7) bekezdésben meghatározott kötelezettségek nem teljesítése csak akkor lehet indokolt, ha a tagállamok meggyőző bizonyítékot szolgáltatnak arról, hogy azt a következők okozzák:

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
a) vis maior; b) az élőhelyek elkerülhetetlen átalakulása, amelyet közvetlenül az éghajlatváltozás okoz; vagy c) olyan kiemelkedően fontos közérdeken alapuló projekt, amely tekintetében nem állnak rendelkezésre kevésbé káros alternatív megoldások, és ezekről eseti alapon kell dönten.	a) vis maior; b) az élőhelyek elkerülhetetlen átalakulása, amelyet közvetlenül az éghajlatváltozás okoz; vagy c) folyamatban lévő vagy jövőbeli kiemelkedően fontos közérdeken alapuló projekt, amely tekintetében nem állnak rendelkezésre kevésbé káros alternatív megoldások, és amelyről eseti alapon kell dönten, feltéve, hogy az érintett tagállam megfelelő kiegyenlítő intézkedéseket hozott, és figyelembe véve a nemzeti és területorientált környezetvédelmi feladatokat.

Indokolás

Az állapotromlás tilalma nem mehet olyan, folyamatban lévő projektek kárára, amelyek segítenek más tranzíciós feladatok teljesítésében, gondolva itt például az energetikai átállásra, a digitalizációra és az infrastruktúra fenntarthatóvá tételére. A szöveg a 92/43/EGK élőhelyvédelmi irányelv⁽¹⁾ 6. cikke (4) bekezdésének szövegét követi.

12. módosítás

5. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
(4) Az (1), (2) és (3) bekezdés szerinti helyreállítási intézkedések céljából legalkalmasabb területek meghatározásának a II. mellékletben felsorolt élőhelytípusok állapotára – amely állapotot a 92/43/EGK irányelv 1. cikke e) pontjának megfelelően, a jellegzetes fajait is beleértve a hosszú távú fennmaradáshoz szükséges szerkezet és funkciók alapján kell mérni –, valamint a (3) bekezdésben említett fajok élőhelyeinek minőségére és mennyiségére vonatkozó, a rendelkezésre álló legjobb ismereteken és legfrissebb tudományos eredményeken kell alapulnia. Azok a területek, ahol az II. mellékletben felsorolt élőhelytípusok állapota ismeretlen, nem tekintendők jó állapotban lévőeknek.	(4) Az (1), (2) és (3) bekezdés szerinti helyreállítási intézkedések céljából legalkalmasabb területek meghatározásának a II. mellékletben felsorolt élőhelytípusok állapotára – amely állapotot a 92/43/EGK irányelv 1. cikke e) pontjának megfelelően, a jellegzetes fajait is beleértve a hosszú távú fennmaradáshoz szükséges szerkezet és funkciók alapján kell mérni –, valamint a (3) bekezdésben említett fajok élőhelyeinek minőségére és mennyiségére vonatkozó, a rendelkezésre álló legjobb ismereteken és legfrissebb tudományos eredményeken kell alapulnia. Azon területek esetében, ahol a II. mellékletben felsorolt élőhelytípusok állapota ismeretlen, a megfelelő helyreállítási intézkedések és területek meghatározása érdekében minél előbb, de legkésőbb a rendelet hatálybalépését követő két éven belül meg kell határozni az alkalmazandó térbeli kiterjedésre vonatkozó szükséges tudományos bizonyítékokat. A nemzeti reformprogramoknak tartalmazniuk kell egy konkrét cselekvési tervet, ütemtervet és az ezen intézkedésekhez szükséges források megjelölését.

Indokolás

Számos élőhelytípus esetében a meglévő adatbázisok nem tartalmaznak területi szempontból explicit, helyi információkat a közösségek állapotáról, a referenciaszintekről vagy az élőhelyek pusztulását előidéző elemekről, és így nem biztosítanak tudományosan szilárd alapot a területek rangsorolásához vagy a helyreállítási intézkedésekhez. Minél hamarabb el kell kezdeni a tudományos adatok gyűjtését, és az adatokat be kell nyújtani, hogy időben megkezdődhessen a tervek kidolgozása és végrehajtása.

⁽¹⁾ A Tanács 92/43/EGK Irányelve (1992. május 21.) a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről (HL L 206., 1992.7.22., 7. o.).

13. módosítás

5. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
(8) A Natura 2000 területeken kívül a (6) és (7) bekezdésben meghatározott kötelezettségek nem teljesítése akkor indokolt, ha azt a következők okozzák: a) vis maior; b) az élőhelyek elkerülhetetlen átalakulása, amelyet közvetlenül az éghajlatváltozás okoz; vagy c) olyan kiemelkedően fontos közérdeken alapuló projekt, amely tekintetében nem állnak rendelkezésre kevésbé káros alternatív megoldások, és ezekről eseti alapon kell dönteni.	(8) A Natura 2000 területeken kívül a (6) és (7) bekezdésben meghatározott kötelezettségek nem teljesítése csak akkor lehet indokolt, ha a tagállamok meggyőző bizonyítékot szolgáltatnak arról, hogy azt a következők okozzák: a) vis maior; b) az élőhelyek elkerülhetetlen átalakulása, amelyet közvetlenül az éghajlatváltozás okoz; vagy c) folyamatban lévő vagy jövőbeli kiemelkedően fontos közérdeken alapuló projekt, amely tekintetében nem állnak rendelkezésre kevésbé káros alternatív megoldások, és amelyről eseti alapon kell dönteni, feltéve, hogy az érintett tagállam megfelelő kiegyenlítő intézkedéseket hozott, és figyelembe véve a nemzeti és területorientált környezetvédelmi feladatokat.

Indokolás

Az állapotromlás tilalma nem mehet olyan, folyamatban lévő projektek kárára, amelyek segítenek más tranzíciós feladatok teljesítésében, gondolva itt például az energetikai átállásra, a digitalizációra és az infrastruktúra fenntarthatóvá tételére. A szöveg a 92/43/EGK élőhelyvédelmi irányelv 6. cikke (5) bekezdésének szövegét követi.

14. módosítás

6. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
(1) A tagállamok biztosítják, hogy a városi zöldterület és a városi lombkorona-fedettség 2021-hez képest 2030-ra ne csökkenjen nettó mértékben a nagyvárosokban, valamint a városokban és elővárosokban. (2) A tagállamok biztosítják, hogy a nagyvárosokban, illetve a városokban és elővárosokban 2021-ben azok teljes területéhez képest 2040-ig legalább 3 %-kal, 2050-ig pedig legalább 5 %-kal növekedjen a városi zöldterület teljes nemzeti kiterjedése.	(1) A tagállamok biztosítják, hogy a városi zöldterület – beleértve a városi lombkorona-fedettséget is – 2024-hez képest 2030-ra ne csökkenjen nettó mértékben a nagyvárosokban, valamint a városokban és elővárosokban található, a 3. cikk meghatározása szerinti városi zöldterületeken. Ennek elérése érdekében a tagállamoknak szorosan együtt kell működniük a helyi és regionális önkormányzatokkal, valamint az irányító hatóságokkal. (2) Intézkedéseket kell kezdeményezni az élőhelyek jobb ökológiai minőségének elérésére és az összeköttetések javítására irányulóan, figyelembe véve ezen intézkedések, valamint a helyi földhasználati tervek és a várostervezés egymást kiegészítő jellegét. (3) A tagállamok biztosítják, hogy a nagyvárosokban, illetve a városokban és elővárosokban azok 2024-es teljes földterületéhez képest 2040-ig legalább 3 %-kal, 2050-ig pedig legalább 5 %-kal növekedjen a 3. cikk meghatározása szerinti városi zöldterület teljes földterülete, mennyiségi és minőségi téren. A célértékeket az adott tagállamban található helyi közigazgatási egységek városi területéhez viszonyítva határozzák meg, nem pedig a 2024-es referenciaévben meglévő városi zöldterületekhez viszonyítva, biztosítandó a helyreállítás méltányos megközelítését a nagyvárosokban, a városokban és az elővárosokban, figyelembe véve a nemzeti körülményeket. A helyi közigazgatási egységek igazgatási struktúrái ellenére a városi területeket funkcionális egységként kell kezelni.

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
A tagállamok biztosítják továbbá az alábbiakat: a) 2050-re valamennyi nagyvárosban, illetve városban és elővárosban legalább 10 %-os városi lombkorona-fedettség; és b) a meglévő és új épületekbe, valamint infrastruktúrákba integrált városi zöldterület nettó növekedése, többek között felújítások révén, valamennyi nagyvárosban, illetve városban és elővárosban.	A tagállamok biztosítják továbbá az alábbiakat: a) 2050-re valamennyi nagyvárosban, illetve városban és elővárosban legalább 15 %-os városi lombkorona-fedettség; és b) a meglévő és új épületekbe, valamint infrastruktúrákba integrált városi zöldterület nettó növekedése, többek között felújítások révén, valamennyi nagyvárosban, illetve városban és elővárosban; c) <i>az idegenhonos inváziós fajok korlátozása a városi zöldterületeken, előmozdítva egyúttal a rovarok diverzitását és mennyiségét, ami javítja az ökoszisztémák működését ezeken a területeken.</i>

Indokolás

A célkitűzés megfogalmazásának módja félreértésekhez vezetett. Több szereplő úgy értelmezte, hogy a zöldterület teljes nemzeti kiterjedésének 3 %-os, illetve 5 %-os növekedéséről van szó, miközben a hatásvizsgálat egyértelművé teszi, hogy a referencia a helyi közigazgatási egységek által lefedett teljes nemzeti terület.

15. módosítás

7. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
(1) A tagállamok nyilvántartást készítenek a felszíni vizek hosszirányú és oldalirányú összeköttetését gátló akadályokról, és azonosítják azokat az akadályokat, amelyeket el kell távolítani az e rendelet 4. cikkében meghatározott helyreállítási célok, valamint azon célkitűzés teljesítése érdekében, miszerint „2030-ra az Unióban legalább 25 000 km-nyi folyószakaszon helyre kell állítani a szabad vízáramlást”, a 2000/60/EK irányelv és különösen annak 4. cikke (3), (5) és (7) bekezdésének és az 1315/2013/EU rendelet és különösen annak 15. cikke sérelme nélkül.	(1) A tagállamok nyilvántartást készítenek a felszíni vizek hosszirányú és oldalirányú összeköttetését gátló akadályokról, és azonosítják azokat az akadályokat, amelyeket el kell távolítani az e rendelet 4. cikkében meghatározott helyreállítási célok, valamint azon célkitűzés teljesítése érdekében, miszerint 2030-ra az Unióban a folyók hosszának (178 000 km az EU-ban) 15 %-án helyre kell állítani a szabad vízáramlást a biológiai sokféleség növelésével az akadályok eltávolításával és a kapcsolódó árterek helyreállítása révén, ugyanakkor figyelembe véve a megújuló energia iránti keresletet. Ebbe a nyilvántartásba fel kell venni a felszín alatti víztartó rétegeket, amelyek piezometrikus szintjeit fenn kell tartani, mivel azok hozzájárulnak a felszíni vizek hosszanti és oldalirányú áramlásához, valamint a nedves területekhez és a forrásokhoz.

Indokolás

A javaslatnak számszerűsített és időhöz kötött célokat kell tartalmaznia az akadályok felszámolása és a folyók összeköttetésének tényleges helyreállítása érdekében. A tagállamok számára elő kell írni, hogy az akadályok eltávolítása és a kapcsolódó árterek helyreállítása révén 2030-ig a folyók hosszának 15 %-át állítsák vissza szabad vízáramlású folyókká.

16. módosítás

7. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
(2) A tagállamok a 12. cikk (2) bekezdésének f) pontjában említett tervvel összhangban eltávolítják az e cikk (1) bekezdése szerint azonosított, a felszíni vizek hosszirányú és oldalirányú összeköttetését gátló akadályokat. Az akadályok eltávolításakor a tagállamoknak elsősorban azokat a felesleges akadályokat számolják fel, amelyek már nem szükségesek a megújulóenergia-termeléshez, a belvízi hajózáshoz, a vízellátáshoz vagy más jellegű felhasználáshoz.	(2) A tagállamok a 12. cikk (2) bekezdésének f) pontjában említett tervvel összhangban eltávolítják az e cikk (1) bekezdése szerint azonosított, a felszíni vizek hosszirányú és oldalirányú összeköttetését gátló akadályokat. Az akadályok eltávolításakor a tagállamok elsősorban azokat a felesleges akadályokat számolják fel, amelyek (i) megszüntetése ökológiai előnnyel jár; (ii) már nem szükségesek a megújulóenergia-termeléshez, a belvízi hajózáshoz, a vízellátáshoz vagy más jellegű felhasználáshoz. Nem tekinthetők feleslegesnek azok az akadályok, amelyek a történelmi és kulturális örökség részét képezik, és megőrzésük nem okoz áthidalhatatlan akadályt, illetve hozzájárultak a táj és a biodiverzitás egyediségéhez, vagy pedig a víz folyásának lassításával segítenek feltölteni a víztartó rétegeket.

Indokolás

Azon javaslat mellett, amely szerint a tagállamoknak elsősorban az elavult akadályok felszámolásával kell foglalkozniuk, az eltávolítandó akadályok azonosítását vezérlő másik fontos kritériumot, az eltávolítás ökológiai előnyeit is meg kell említeni.

17. módosítás

9. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
(1) A tagállamok a 4. cikk (1), (2) és (3) bekezdése szerinti helyreállítási intézkedések tárgyát képező területeken felül meghozzák a mezőgazdasági ökoszisztémák biológiai sokféleségének növeléséhez szükséges helyreállítási intézkedéseket.	(1) A tagállamok a 4. cikk (1), (2) és (3) bekezdése szerinti helyreállítási intézkedések tárgyát képező területeken felül meghozzák a mezőgazdasági ökoszisztémák biológiai sokféleségének növeléséhez szükséges helyreállítási intézkedéseket, amelyek többek közt a növényevők, a paraziták és a ragadozók megfelelő egyensúlyát célozzák a növényvédő szerek nélküli mezőgazdasági termelés megkönnyítése érdekében.

Indokolás

A mezőgazdasági ökoszisztémákat és az európai élelmiszer-termelékenységet veszélyezteti az új kártevők területünkre való behatolása, ami termés kiesést okoz, a növényvédő szerek nagymértékű használatát teszi szükségessé, és hátrányosan befolyásolja az európai ökoszisztémák biológiai sokféleségét.

18. módosítás

9. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
(4) A lecsapolt tőzeglápból álló, mezőgazdasági felhasználású szerves talajok esetében a tagállamok helyreállítási intézkedéseket vezetnek be. Ezeket az intézkedéseket legalább az alábbi területeken kell bevezetni:	(4) A lecsapolt tőzeglápból álló, mezőgazdasági felhasználású szerves talajok esetében a tagállamok helyreállítási intézkedéseket vezetnek be. Ezeket az intézkedéseket legalább az alábbi területeken kell bevezetni:

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
a) 2030-ra az ilyen területek 30 %-a, amelyek legalább egynegyedét elárasztással kell helyreállítani;	a) 2030-ra az ilyen területek 30 %-a, amelyek legalább felét elárasztással kell helyreállítani;
b) 2040-re az ilyen területek 50 %-a, amelyek legalább felét elárasztással kell helyreállítani;	b) 2040-re az ilyen területek 50 %-a, amelyek legalább kétharmadát elárasztással kell helyreállítani;
c) 2050-re az ilyen területek 70 %-a, amelyek legalább felét elárasztással kell helyreállítani.	c) 2050-re az ilyen területek 70 %-a, amelyek legalább kétharmadát elárasztással kell helyreállítani.

Indokolás

A tőzeglápok a legnagyobb természetes szárazföldi széntárolók, és károsodásuk esetén az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának egyik fő forrását jelentik. Ezért javasoljuk az elárasztással való helyreállítás növelését (a leghatékonyabb tőzegláp-helyreállítási intézkedés), ami jelentősen hozzájárulna a kibocsátások csökkentéséhez és az átfogó cél eléréséhez.

19. módosítás

9. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
	(5) <i>A tagállamok alkalmazzák a peszticidek fenntartható használatának elérését célzó közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról szóló, 2009. október 21-i 2009/128/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben (HL L 309., 2009.11.24.) meghatározott intézkedéseket a növényvédő szerek fenntartható használatának megvalósítása, az emberi egészségre és a környezetre gyakorolt kockázataik és hatásaik csökkentése, valamint az integrált növényvédelem és az alternatív módszerek és technikák, például a nem vegyi védekezés előmozdítása érdekében.</i>

Indokolás

Alapvető fontosságú a peszticidek és műtrágyák használatának csökkentése, és szükség esetén azokat biztonságos természetes termékekkel és alternatív, szennyezésmentes technológiákkal kell helyettesíteni.

20. módosítás

10. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
(2) A tagállamok az e rendelet hatálybalépésétől 2030. december 31-ig tartó időszakban, majd azt követően háromévente , a 11. cikk (3) bekezdésének megfelelően meghatározott kielégítő szintek eléréséig nemzeti szinten növekvő tendenciát érnek el az erdei ökoszisztémák VI. mellékletben részletesebben meghatározott alábbi mutatói tekintetében:	(2) A tagállamok az e rendelet hatálybalépésétől 2030. december 31-ig tartó időszakban, majd azt követően ötévente , a 11. cikk (3) bekezdésének megfelelően meghatározott kielégítő szintek eléréséig növekvő tendenciát érnek el az erdei ökoszisztémák VI. mellékletben részletesebben meghatározott alábbi mutatói tekintetében:
a) álló száradék;	a) álló száradék;
b) ledőlt száradék;	b) ledőlt száradék;

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
c) a nem egyidős fákból álló erdők aránya;	c) a nem egyidős fákból álló erdők aránya;
d) az erdők összekapcsoltsága;	d) az erdők összekapcsoltsága;
e) erdei madárindex;	e) erdei madárindex;
f) szervesszén-készlet.	f) szervesszén-készlet.

Indokolás

Magától értetődik.

21. módosítás

10. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
	(3) <i>A tagállamok alkalmazzák a Közösségen belüli erdők és környezeti kölcsönhatások megfigyeléséről szóló 2152/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, a 2004. december 13-i 2121/2004/EK bizottsági rendeletet és az 1999. október 21-i 2278/1999/EK bizottsági rendeletet módosító 1737/2006/EK bizottsági rendeletben előírt intézkedéseket.</i> (4) <i>A tagállamok alkalmazzák a Miniszteri Bizottságnak a tagállamokhoz címzett, az Európai Táj Egyezmény végrehajtására vonatkozó iránymutatásról szóló CM/Rec (2008) 3. ajánlását.</i>

Indokolás

Sürgősen végre kell hajtani az erdők helyreállítására vonatkozó uniós szintű rendeletekben és ajánlásokban már előírt intézkedéseket.

22. módosítás

11. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
(2) A tagállamok számszerűsítik a 4. és 5. cikkben meghatározott helyreállítási célok eléréséhez helyreállítandó területet, figyelembe véve a 4. cikk (1) bekezdésében, a 4. cikk (2) bekezdésében, az 5. cikk (1) bekezdésében és az 5. cikk (2) bekezdésében említett élőhelytípusok állapotát, valamint a területükön található, a 4. cikk (3) bekezdésében és az 5. cikk (3) bekezdésében említett fajok élőhelyeinek minőségét és mennyiségét. A mennyiségi meghatározás többek között az alábbi információkon alapul: a) minden élőhelytípus vonatkozásában: i. az élőhely teljes területe és jelenlegi kiterjedésének térképe;	(2) A tagállamok számszerűsítik a 4. és 5. cikkben meghatározott helyreállítási célok eléréséhez helyreállítandó területet, figyelembe véve a 4. cikk (1) bekezdésében, a 4. cikk (2) bekezdésében, az 5. cikk (1) bekezdésében és az 5. cikk (2) bekezdésében említett élőhelytípusok állapotát, valamint a területükön található, a 4. cikk (3) bekezdésében és az 5. cikk (3) bekezdésében említett fajok élőhelyeinek minőségét és mennyiségét. A mennyiségi meghatározás többek között az alábbi információkon alapul: a) minden élőhelytípus vonatkozásában: i. az élőhely teljes területe és jelenlegi kiterjedésének térképe;

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
ii. a rossz állapotban lévő élőhelyterület; iii. a kedvező referenciaterület, figyelembe véve a legalább az elmúlt 70 évben bekövetkezett dokumentált területi csökkenést és a környezeti feltételekben az éghajlatváltozás miatt előre jelzett változásokat; iv. az élőhelytípusok visszaállítására legalkalmasabb területek, tekintettel a környezeti feltételekben az éghajlatváltozás miatt bekövetkező, folyamatban lévő és előre jelzett változásokra; b) a fajok kedvező védettségi állapotának eléréséhez szükséges élőhelyek megfelelő minősége és mennyisége, figyelembe véve az ezen élőhelyek visszaállítására legalkalmasabb területeket, valamint az élőhelyek közötti, a fajok populációinak gyarapodásához szükséges összekapcsoltság, továbbá a környezeti feltételekben az éghajlatváltozás miatt bekövetkező, folyamatban lévő és előre jelzett változások.	ii. a rossz állapotban lévő élőhelyterület; iii. a kedvező referenciaterület, figyelembe véve a legalább az elmúlt 70 évben bekövetkezett dokumentált területi csökkenést és a környezeti feltételekben az éghajlatváltozás miatt előre jelzett változásokat; iv. az élőhelytípusok visszaállítására legalkalmasabb területek, tekintettel a környezeti feltételekben az éghajlatváltozás miatt bekövetkező, folyamatban lévő és előre jelzett változásokra; b) a fajok kedvező védettségi állapotának eléréséhez szükséges élőhelyek megfelelő minősége és mennyisége, figyelembe véve az ezen élőhelyek visszaállítására legalkalmasabb területeket, valamint az élőhelyek közötti, a fajok populációinak gyarapodásához szükséges összekapcsoltság, továbbá a környezeti feltételekben az éghajlatváltozás miatt bekövetkező, folyamatban lévő és előre jelzett változások. (3) A városközpontok és városi agglomerációk közelségének azzal a céllal történő megállapítása során, hogy meghatározzák a 3. cikk értelmében városi zöldterületeknek minősülő területeket, a tagállamok a városközpontoktól és városi agglomerációktól egy kilométernél kevesebbre található területeket veszik figyelembe

Indokolás

A helyi körülményektől és szükségletektől függően az egyes tagállamok hatáskörébe kell tartoznia, hogy nemzeti tervükben úgy határozzák meg a városközpontokhoz és városi agglomerációkhoz való „közelség” fogalmát, hogy az összeegyeztethető legyen városi struktúrájukkal, közigazgatási határaikkal és más releváns helyi és nemzeti szintű tényezőkkel.

23. módosítás

11. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
(3) A tagállamok a 8. cikk (1) bekezdésében, a 9. cikk (2) bekezdésében és a 10. cikk (2) bekezdésében említett valamennyi mutató tekintetében legkésőbb 2030-ra megállapítják a kielégítő szinteket a legfrissebb tudományos eredményeken és – amennyiben rendelkezésre áll – a 17. cikk (9) bekezdésében említett kereten alapuló nyílt és hatékony eljárás és értékelés révén.	(3) A tagállamok a 8. cikk (1) bekezdésében, a 9. cikk (2) bekezdésében és a 10. cikk (2) bekezdésében említett valamennyi mutató tekintetében legkésőbb 2030-ra megállapítják a kielégítő szinteket a legfrissebb tudományos eredményeken és más tagállamokkal együttműködve – amennyiben rendelkezésre áll – a 17. cikk (9) bekezdésében említett kereten alapuló nyílt és hatékony eljárás és értékelés révén. A tagállamok közötti összhang biztosítása érdekében a 17. cikk (9) bekezdése értelmében kellő időben meg kell határozni és el kell fogadni a tagállamok számára a kielégítő szintek meghatározására vonatkozó minimumkövetelményeket és iránymutatásokat.

Indokolás

Egyértelmű és közös keretre és iránymutatásra van szükség a tagállamok számára a kielégítő szintek meghatározásához szükséges minimumkövetelményekről (a beporzókra, a mezőgazdasági és erdei ökoszisztémákra vonatkozó célértékekre vonatkozóan).

24. módosítás

11. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
(6) A tagállamoknak összehangolják a nemzeti helyreállítási tervek kidolgozását a megújuló energiaforrások hasznosítására alkalmas/kijelölt céltérületek kijelölésével. A természethelyreállítási tervek elkészítése során a tagállamok biztosítják a szinergiákat a már kijelölt, a megújuló energiaforrások hasznosítására alkalmas/kijelölt céltérületekkel, és biztosítják, hogy a megújuló energiaforrások hasznosítására kijelölt céltérületek működése – ideértve az (EU) 2018/2001 irányelvben előírt, a megújuló energiaforrások hasznosítására alkalmas/kijelölt céltérületeken alkalmazandó engedélyezési eljárásokat is – változatlan maradjon.	(6) A tagállamoknak összehangolják a nemzeti helyreállítási tervek kidolgozását a megújuló energiaforrások hasznosítására alkalmas/kijelölt céltérületek kijelölésével. A természethelyreállítási tervek elkészítése során a tagállamok biztosítják a szinergiákat a már kijelölt, a megújuló energiaforrások hasznosítására alkalmas/kijelölt céltérületekkel, és biztosítják, hogy a megújuló energiaforrások hasznosítására kijelölt céltérületek működése – ideértve az (EU) 2018/2001 irányelvben előírt, a megújuló energiaforrások hasznosítására alkalmas/kijelölt céltérületeken alkalmazandó engedélyezési eljárásokat is – változatlan maradjon, a biodiverzitás és a helyreállítási intézkedések veszélyeztetése nélkül.

Indokolás

A megújuló energiaforrások hasznosítására alkalmas céltérületek azonosítása és kiosztása során figyelembe kell venni az adott terület sajátosságait és a bevezetendő ökoszisztéma-helyreállítási intézkedéseket.

25. módosítás

11. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
(7) A tagállamok a nemzeti helyreállítási tervük elkészítésekor figyelembe veszik a következőket: [...] f) a Biológiai Sokféleség Egyezmény 6. cikkével összhangban kidolgozott nemzeti biodiverzitási stratégiák és cselekvési tervek; [...]	(7) A tagállamok a nemzeti helyreállítási tervük elkészítésekor figyelembe veszik a következőket: [...] f) a Biológiai Sokféleség Egyezmény 6. cikkével összhangban kidolgozott nemzeti biodiverzitási stratégiák és cselekvési tervek, valamint a helyi biodiverzitási stratégiák és cselekvési tervek⁽¹⁾, továbbá az előbbieknél az utóbbiakba – és fordítva – történő integrálására szolgáló együttműködési mechanizmusok; [...]

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
	h) városi zöldítési tervek és a városi zöldterületek kiterjesztésére vonatkozó célkitűzéseik, ideértve a biológiai sokféleséget mutató és elérhető városi erdők, parkok és kertek, városi farmok, zöld tetők és falak, fával szegélyezett utcák, városi rétek és városi sövények kialakítására irányuló intézkedéseket, valamint a jelentéstételhez és a nyomon követéshez használt mutatók. ⁽¹⁾ A Biológiai Sokféleség Egyezmény által a Biológiai Sokféleség Egyezmény Felelő Konferenciájának tizedik ülése (CBD COP10) alkalmával a X/22. sz. határozatban elismerve.

Indokolás

Hasonló folyamatok és szerepvállalási mechanizmusok is használhatók referenciaként, például a helyi biodiverzitási stratégiák és cselekvési tervek vagy városi zöldítési tervek.

26. módosítás

11. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
	(7) [...] i) a törvény végrehajtásához alkalmazható technikai támogatási eszköz. Ez az eszköz a következőket tartalmazza: kapacitások az (ágazatközi) döntéshozói és az érdekelt felek bevonását célzó mechanizmusok, integrált város- és településfejlesztési módszerek, valamint a több-szintű kormányzás eszközei tekintetében; a köz- és magánszektorbeli beruházások vonzása és észszerűsítése; személyre szabott tanácsadás a helyreállítási intézkedések megtervezéséhez, végrehajtásához és nyomon követéséhez szükséges technikai, jogi és pénzügyi szakértelemhez; könnyen kezelhető és egyszerű nyomonkövetési eszközök és folyamatok kialakítása; iránymutatás a jelentéstételi eszközök, standardok és protokollok kormányzati szintek közötti összehangolásához; valamint az ökoszisztéma-helyreállítás bevált gyakorlatai a különböző fizikai földrajzi területeken és kontextusokban.

Indokolás

A technikai támogatási eszköznek foglalkoznia kell a jogszabályt végrehajtó irányító hatóságokkal és helyi és regionális önkormányzatokkal. A helyreállítási intézkedések megtervezése, végrehajtása és nyomon követése terén a technikai szakértelem, valamint a (magánszektorbeli) finanszírozási eszközökkel kapcsolatos tapasztalatok hiánya jelenti a fő kihívást. A természet helyreállításának sikere érdekében a technikai segítségnyújtásnak helyi integrált megközelítéseket is magában kell foglalnia.

27. módosítás

11. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
	(12) <i>A tagállamoknak a kormányzat egészére kiterjedő megközelítést kell alkalmazniuk, és a nemzeti helyreállítási tervek kidolgozását, előzetes értékelését, nyomon követését és a vonatkozó jelentéstételt össze kell hangolniuk a helyi és regionális önkormányzatokkal, valamint az irányító hatóságokkal, figyelembe véve a helyi közigazgatási egységek által felolelt összes ökoszisztémát.</i> <i>A tagállamoknak hivatalos formába kell önteniük azokat a mechanizmusokat, amelyek révén az érdekelt felek és szervezetek időben hozzájárulnak a nemzeti helyreállítási tervekhez, és közreműködnek a nemzeti helyreállítási tervek benyújtás előtti értékelésében, továbbá visszajelzési folyamatokat kell bevezetniük, valamint iránymutatást kell nyújtaniuk, és biztosítaniuk kell a szükséges eszközöket a helyi, regionális és nemzeti nyomonkövetési protokollok összehangolásához.</i>

Indokolás

A hatáskörök közigazgatási szervek közötti felosztása akadályozza a közigazgatási határokon átnyúló élőhelyek vagy vízgyűjtők hatékony kezeléséhez szükséges integrált szemléletet. A helyi, regionális és nemzeti hatóságoknak, valamint az irányító hatóságoknak a nemzeti helyreállítási tervekben való részvétele elengedhetetlen egy ilyen közös, integrált helyreállítási elképzelés kialakításához és a helytelen végrehajtás elkerüléséhez (ideértve például azt, amikor a fajok egy adott területen védelemben részesülnek, a szomszédos területeken azonban nem). A helyreállítási intézkedések hatékony koordinálásához és nyomon követéséhez hivatalos formába öntött irányítási struktúrákra és folyamatokra lesz szükség.

28. módosítás

12. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
(2) n) a nemzeti helyreállítási terv előkészítési és kidolgozási folyamatának összefoglalása, beleértve a nyilvánosság részvételére vonatkozó információkat, valamint annak összefoglalása, hogy miként vették figyelembe a helyi közösségek és az érdekelt felek igényeit;	(2) n) a nemzeti helyreállítási terv előkészítési és kidolgozási folyamatának összefoglalása, beleértve a nyilvánosság részvételére vonatkozó információkat, valamint annak összefoglalása, hogy miként vették figyelembe a helyi közösségek és az érdekelt felek igényeit, beleértve a helyi és regionális önkormányzatokat, az adott irányító hatóságokat és a földtulajdonosokat;

Indokolás

Fontos, hogy a helyi és regionális önkormányzatokat, az irányító hatóságokat és a földtulajdonosokat bevonják a nemzeti helyreállítási tervek kidolgozásába, mivel végső soron ők fogják megtervezni, végrehajtani, nyomon követni és társfinanszírozni a helyreállítási intézkedéseket.

29. módosítás

16. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
(2) A tagállamok meghatározzák, hogy mi minősül kellő mértékű érdeknek és jogsérelemnek, összhangban azzal a célkitűzéssel, hogy széles körű hozzáférést kell biztosítani a nyilvánosság számára az igazságszolgáltatáshoz. Az (1) bekezdés alkalmazásában a környezetvédelmet előmozdító és a nemzeti jog szerinti követelményeknek megfelelő nem kormányzati szervezeteket olyan jogokkal rendelkezőnek kell tekinteni, amelyek sérülhetnek, és érdeküket elegendőnek kell tekinteni.	(2) A tagállamok meghatározzák, hogy mi minősül kellő mértékű érdeknek és jogsérelemnek, összhangban azzal a célkitűzéssel, hogy az Aarhusi Egyezménynek és különösen az igazságszolgáltatáshoz való jogról szóló 9. cikkének megfelelően széles körű hozzáférést kell biztosítani a nyilvánosság számára az igazságszolgáltatáshoz. Az (1) bekezdés alkalmazásában a környezetvédelmet előmozdító és a nemzeti jog szerinti követelményeknek megfelelő nem kormányzati szervezeteket olyan jogokkal rendelkezőnek kell tekinteni, amelyek sérülhetnek, és érdeküket elegendőnek kell tekinteni.

Indokolás

A környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló, 1998-ban Aarhusban aláírt egyezmény megfelelő keretet ad annak biztosításához, hogy a természet helyreállításáról szóló uniós jogszabályhoz kapcsolódóan a szükséges protokollokat betartsák.

30. módosítás

17. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
(1) b) a nagyvárosokban, illetve a városokban és elővárosokban a városi zöldterület és a lombkorona-fedettség kiterjedése a 6. cikknek megfelelően;	(1) b) a nagyvárosokban, illetve a városokban és elővárosokban a városi zöldterület és a lombkorona-fedettség kiterjedése és minősége a 6. cikknek megfelelően;

Indokolás

Magától értetődik.

II. POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA (RB),

1. elismeri, hogy a természet helyreállításáról szóló javasolt uniós jogszabály gyökeres változást hoz a biológiai sokféleség csökkenése és az éghajlatváltozás hatásai elleni küzdelemben, és nagyra értékeli a tagállamok valamennyi ökoszisztémájának védelmére és helyreállítására irányuló, jogilag kötelező erejű, határidőhöz kötött és ütemezett célokkal kapcsolatos megközelítést, amelynek célja az ökoszisztémák pusztulásának sürgős kezelése; úgy véli, hogy ez a javaslat a szükséges módosításokkal kulcsfontosságú előrelépés, amely irányt fog szabni a biológiai sokféleségre vonatkozó, 2020 utáni időszakra szóló ambiciózus globális keret végrehajtásának;

2. megjegyzi, hogy a hatásvizsgálati jelentés uniós szinten megvizsgálta a zöldterületek méretét és azt, hogy a földhasználat megváltoztatása révén azok milyen mértékben növelhetők, és ez alapján a célokat reálisnak találta. Az elemzés azonban figyelmen kívül hagyta a különböző országok, régiók és városok eltérő körülményeit és alaphelyzetét. Az RB hangsúlyozza, hogy a javaslatot sürgősen ki kell igazítani annak érdekében, hogy figyelembe vegye a tagállamok és régiók, illetve az ottani települések igen eltérő jelenlegi helyzetét a különböző ökoszisztémák mennyisége és minősége, a regionális, városi, illetve települési és agglomerációs struktúrák, az igazgatási struktúrák és a földtulajdon tekintetében;

3. felhívja a figyelmet az Ukrajna elleni brutális és illegális orosz agresszió által okozott széles körű környezeti pusztításra; hangsúlyozza, hogy a környezet állapotának romlása és a kapcsolódó problémák határokon átnyúló következményekkel járnak, amelyek az emberi egészséget és a helyi ökoszisztémákat egyaránt érintik; sürgeti, hogy most tegyék meg a megfelelő lépéseket, és fontolják meg, hogy milyen konkrét intézkedéseket kell végrehajtani a biológiai sokféleség és az ökoszisztémák helyreállítása érdekében a háború végét követően;

4. kiemeli a helyi és regionális önkormányzatok kulcsszerepét a nemzeti helyreállítási tervek közös kidolgozásában, a helyreállítási területek azonosításában és a mutatók helyi prioritások és közösségi igények alapján történő meghatározásában, az állami és magánszféra általi társfinanszírozásban, az érdekelt felek és a nyilvánosság bevonásában, valamint a helyi, integrált, területi alapú helyreállítási intézkedések végrehajtásában; hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatok kulcsszerepét játszanak a helyi közigazgatási egységek határain belüli városi és egyéb ökoszisztémákra vonatkozó célok felé tett előrehaladás nyomon követésében és az azzal kapcsolatos jelentéstételben. Fontosnak tartja, hogy a nyomon követés és a jelentéstétel igazgatási szempontból ne jelentsen túlzottan nagy terhet, és a munka megkönnyítése érdekében legyen lehetőség digitális eszközök alkalmazására;

5. azt kéri, hogy a tagállami irányító hatóságokkal szoros partnerségben a helyi és regionális önkormányzatok határozzák meg a megcélzott ökoszisztémákat, köztük a városi zöldterületeket, valamint azok mennyiségi és minőségi fejlesztési igényeit, figyelembe véve helyi integrált városfejlesztést, biztosítandó a helyi városszerkezeti és természeti körülmények figyelembevételét és a helyreállítás méltányos megközelítését a városi és városkörnyéki területeken;

6. nyomatékosan kéri a tagállamokat annak biztosítására, hogy a nemzeti helyreállítási tervek legyenek figyelemmel az adott helyi térség egyedi társadalmi-gazdasági, földrajzi és környezeti feltételeire és sajátosságaira, a helyi közösségre és a regionális körülményekre, valamint a vonatkozó helyreállítási szükségletekre, kiváltva a különösen kiszolgáltatott ökoszisztémákra, köztük a legkülső régiókra, a szigetekre, a hegyvidéki régiókra, vizes élőhelyekre és tűzeglápos területekre vagy az őshonos vagy veszélyeztetett fajokban gazdag egyéb területekre, valamint a városi ökoszisztémákra; kéri, hogy a természet helyreállításáról szóló jogszabály kifejezetten helyezzen hangsúlyt a különösen kiszolgáltatott ökoszisztémákra, elismerve azok sajátos körülményeit és helyreállítási szükségleteit;

7. kitart amellett, hogy el kell ismerni a biokulturális kölcsönhatások fontosságát a helyi identitások alakításában és a nagy kulturális és természeti értéket képviselő mezőgazdasági tájak előmozdításában, mivel ezek jelentik a kulturális identitás és az ökoszisztémák globális szintű összekapcsolásának alapját;

8. üdvözlöi, hogy az Európai Bizottság átfogó hatásvizsgálatot foglalt bele a természet helyreállításáról szóló uniós jogszabályba a szubszidiaritás és az arányosság alkalmazására vonatkozóan. A javaslat európai hozzáadott értékével és az uniós hatáskörökből eredő intézkedéseknek a környezetvédelem és az éghajlatváltozás területén történő bevezetésével kapcsolatos indokolás összhangban van a szubszidiaritás és az arányosság elvével. Az RB azonban rámutat, hogy a szöveg nem nevezi meg a 6. cikk közvetlen és közvetett hatásait, például a pénzügyi következményeket, valamint a tagállamok belső közigazgatására és igazságszolgáltatási rendszerére gyakorolt hatásokat;

9. hangsúlyozza, hogy az ökoszisztémák nélkülözhetetlen szerepet töltenek be szén-dioxid-tárolóként és az éghajlatváltozás hatásaival szembeni védelem szempontjából. Ehhez nemcsak az olyan káros gyakorlatok felszámolására van szükség, mint az erdőirtás, a talajfedés vagy a tűzegykitermelés, hanem célzott védelemre és újjáépítésre is, például patakok, tűzeglápok és vizes élőhelyek helyreállítására;

10. hangsúlyozza, hogy a rendeletnek figyelembe kell vennie az eltérő körülményeket és adottságokat mind nemzeti, mind helyi szinten, gondolva itt például a közigazgatási egységekre, a zöld terület sűrűségére és szerkezetére, valamint a helyi és nemzeti igényekre. Ezért meg kellene erősíteni a helyi szintű város- és településfejlesztés integrált megközelítéseit. Fontos, hogy a fogalommeghatározások és a követelmények az egész Unió számára egyértelműek és relevánsak legyenek;

11. hangsúlyozza, hogy a városoknak és településeknek növelniük kell az éghajlatváltozással szembeni ellenálló képességüket azáltal, hogy csatornák és patakok revitalizációja, valamint kisvizek létrehozása révén védenek, támogatnak és helyreállítanak kék infrastruktúrát. E rendelet keretében arra kéri a tagállamokat, hogy biztosítsák, hogy minden 20 000 főnél nagyobb város és település dolgozzon ki, fogadjon el és hajtsa végre terveket zöld- és kékterületek mielőbbi létrehozására;

A. Szakpolitikai integráció és koherencia

12. ismételt rámutat arra, hogy fontos, hogy a természet helyreállításáról szóló jogszabály integrálódjon a meglévő helyi, regionális és egyéb szubnacionális szakpolitikákba és stratégiákba, és hangsúlyozza, hogy megfelelő eszközökre és mechanizmusokra van szükség a jogszabály kötelező jellegének és minőségre gyakorolt hatásának helyi és szubnacionális szinten történő megerősítéséhez. Az RB ugyanakkor hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatok azon lehetőségeit, hogy a helyi ismeretek és a helyben működő megoldások révén hozzájáruljanak a közös természetvédelmi célkitűzések eléréséhez, nem akadályozni, hanem növelni kell. A helyi közigazgatási egységek igazgatási struktúrái ellenére a városi területeket funkcionális egységként kell kezelni;

13. hangsúlyozza, hogy a helyreállítási intézkedések – különösen helyi szinten – részét képezik az éghajlatváltozással kapcsolatos fellépésnek és a várostervezésnek, amelyeket a városoknak és a régióknak közigazgatási határokon átvelő, ambíciózus politikák révén kell végrehajtaniuk, értékelve az egyes intézkedések általános hatékonyságát;

14. hangsúlyozza, hogy a természet helyreállításáról szóló jogszabályt össze kell kapcsolni a nemzeti energia- és klímatervekkel és a jelenlegi megújulóenergia-irányelv szerinti kötelező célokkal (összhangban a RePowerEU által bevezetett felülvizsgált célkitűzéssel); alapvető fontosságúnak tartja, hogy a megújuló energiaforrások használatára kijelölt területek ne versengjenek a természet helyreállítására irányuló intézkedésekkel, hanem támogassák egymást a kitűzött célok elérésében; ezzel kapcsolatban utal arra, hogy figyelembe kell venni a legkülső régiók és a szigetek kis területét, összeegyeztetve egymással a különböző földhasználati módokat, biztosítandó, hogy a védelmi intézkedések ne gátolják, illetve ne akadályozzák meg a szükséges energetikai átmenetet és a megújulóenergia-infrastruktúrák ehhez kapcsolódó fejlesztését, különösen azokban a régiókban, amelyek nem tudnak csatlakozni az európai energiahálózathoz;

15. sürgeti a következetlenségek és érdekellentétek megszüntetését más szakpolitikai területekkel (például az energiaügy, a halászat, az élelmiszer-termelés és a mezőgazdaság területével), amelyek veszélyeztethetik a természet helyreállításáról szóló jogszabály sikeres végrehajtását, vagy amelyek ellentétesek a közérdekkel; határozottan összehangolt szemléletre szólít fel annak érdekében, hogy a földhasználat és a földhasználat-tervezés területén nagyobb „súlyt” kapjon az ökoszisztéma helyreállítása, egyidejűleg egy tisztességes kompenzációs rendszert is létrehozva az arra jogosultak számára. Az élelmezésbiztonság és az energiabiztonság terén a geopolitikai körülmények miatt előtérbe került egyedi érdekeknek meg kell találniuk a megfelelő szinergiákat a természet helyreállításáról szóló jogszabállyal és más uniós környezetvédelmi jogszabályokkal;

B. Az ökoszisztéma helyreállításának finanszírozása, a közszféra beruházásainak észszerűsítése és a magánberuházások ösztönzése

16. felhívja a figyelmet arra, hogy a rendeletjavaslatban szereplő intézkedések komoly forrásigénnyel járnak. Hangsúlyozza, hogy megfelelő pénzügyi forrásokat kell elkülöníteni a helyreállításra, főként mivel az elkövetkező években az uniós finanszírozási programokban nem állnak rendelkezésre a szükséges források, illetve azok nem használhatók fel rugalmasan, és mivel a tagállamok, régiók és települések nemzeti költségvetéseikben nem rendelkeznek megfelelő pénzügyi tartalékkal. Ismételten rámutat arra, hogy növelni kell a biológiai sokféleségre és az ökoszisztéma helyreállítására irányuló célzott finanszírozást, és meg kell könnyíteni a helyi és regionális önkormányzatok számára a rendelkezésre álló finanszírozási eszközök hatékony és bürokrácia mentes alkalmazásához való hozzáférést;

17. kéri, hogy a helyi és regionális önkormányzatok meghatározott prioritásaival és szükségleteivel teljes összhangban különítsék el a nemzeti finanszírozási forrásokat; kéri, hogy ismerjék el a regionális struktúrákat olyan fontos szervekként, amelyek képesek észszerűsíteni és koordinálni a helyi és regionális önkormányzatok prioritásait, ezáltal hatékony támogatási tételeket hozva létre a társfinanszírozáshoz és előmozdítva a hatékony helyreállítási intézkedéseket a területi szinteken;

18. a természetvédelmi irányelvekkel kapcsolatos végrehajtási hiányosságokat szem előtt tartva erősebb végrehajtási mechanizmusokat és megfelelési infrastruktúrát szorgalmaz annak érdekében, hogy az ökoszisztémák helyreállítása a globális felmelegedés megállítására irányuló erőfeszítések mellett legalább ugyanolyan fontossággal bírjon, mint az egyéb földhasználati követelmények;

19. hangsúlyozza, hogy a magánberuházások kulcsfontosságúak lesznek az ökoszisztéma-helyreállítás finanszírozási hiányának megszüntetéséhez; kiemeli azokat a kiaknázatlan lehetőségeket, amelyek a piaci alapú eszközök – például a hatásbefektetés, az ökoszisztéma-szolgáltatásokért teljesített kifizetések vagy a szárazföldi szén-dioxid-eltávolítási egységek – kísérleti hasznosításában és kiterjesztésében rejlenek, valamint hogy a kísérletezés létfontosságú. Az ilyen kísérleti projekteknek együtt kell járniuk a helyi és regionális önkormányzatok ilyen típusú finanszírozási eszközökkel kapcsolatos kapacitásépítésével – amely ideális esetben a technikai támogatási rendszer egyik kiemelt területe;

C. Technikai támogatás és kapacitásépítés a helyi és regionális önkormányzatok számára

20. hangsúlyozza, hogy a helyreállítási intézkedések hatékony megtervezése, végrehajtása és nyomon követése jelentős technikai szakértelmet és erőforrás-beruházást igényel a végrehajtó helyi és regionális önkormányzatok részéről; megjegyzi, hogy a helyi és regionális önkormányzatok jelenleg nem rendelkeznek ilyen szakértelmekkel; kéri, hogy ezt vagy fejlesszék házon belül, összevonva egy vagy több szomszédos terület helyi és regionális önkormányzatainak átívelően, vagy szervezzék ki;

21. átfogó technikai támogatási rendszer létrehozását szorgalmazza, amely magában foglalja a következőket: kapacitásépítés a helyi és regionális önkormányzatoknál a szükséges technikai szakértelmek megszerzése érdekében; a vonatkozó nyomonkövetési eszközök és folyamatok kialakítása; iránymutatás a jelentéstételi eszközök, standardok és protokollok kormányzati szintek közötti összehangolásához, valamint bevált gyakorlatok az ökoszisztémák helyreállítása terén a különböző fizikai földrajzi helyzetek és körülmények között;

22. kiemeli, hogy az efféle támogatási rendszert az olyan meglévő kapacitásépítési eszközökre/platformokra kell építeni, mint az uniós városöldítési platform, a NetworkNature, a Biodiversa+, a BioAgora, az UrbanByNature, a CitiesWithNature és a RegionsWithNature, és integrálni kell ezekkel;

23. szorgalmazza egy hozzáférhető, inkluzív és szabványosított nyomkövetési és jelentéstételi rendszer biztosítását, amely egyszerűsített módszereket tesz lehetővé a helyreállítási területek azonosításához, az ökoszisztémák állapotának értékeléséhez, valamint a kielégítő mutatószintek és ellenőrzési célok meghatározásához.

Kelt Brüsszelben, 2023. február 9-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Vasco ALVES CORDEIRO

III

(Előkészítő jogi aktusok)

RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

AZ RB 153. PLENÁRIS ÜLÉSE, 2023. 02. 08.. – 2023. 02. 09.

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Regionális alkalmazkodási stratégiák az alacsony kibocsátású mezőgazdaság eléréséhez

(2023/C 157/09)

Referenciaszövegek:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a szén-dioxid-eltávolítás uniós tanúsítási keretrendszerének létrehozásáról (SEC(2022) 423 final) – (SWD(2022) 377 final) – (SWD(2022) 378 final)

COM (2022) 672 final – 2022/0394 (COD)

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA,

Általános észrevételek

1. emlékeztet arra, hogy a globális éghajlati vészhelyzet arra kötelez bennünket, hogy 2050-ig úgy érjük el a kollektív európai klímasemlegességi célt, hogy közben igyekszünk minimálisra csökkenteni az átállás uniós térségekre, polgárokra és vállalkozásokra gyakorolt negatív gazdasági és társadalmi hatásait;
2. hangsúlyozza, hogy a mezőgazdaság, amely az EU üvegházhatásúgáz-kibocsátásának 13 %-át adja, többek között a légköri szén-dioxidot a fotoszintézis révén megkötő gyakorlatok, a biomassza, a karbongazdálkodás és a kibocsátások jelentős csökkentése révén nagymértékben hozzájárulhat a klímasemlegességi cél 2050-ig történő eléréséhez;
3. a LULUCF-rendelet⁽¹⁾ felülvizsgálatáról szóló véleményében foglaltaknak megfelelően támogatja az Európai Bizottság azon javaslatát, hogy 2030-ra 310 millió tonna CO₂-egyenértékre növeljék a földhasználati ágazat nettó üvegházhatásúgáz-elnyelésére vonatkozó célt;
4. emlékeztet az európai mezőgazdaság azon szerepére, hogy táplálékot biztosítson és garantálja az európai lakosság élelmezésbiztonságát;
5. megállapítja, hogy a konjunkturális geopolitikai válságokkal, például az ukrajnai háborúval egy időben az éghajlatváltozás hatásai és a biológiai sokféleség összeomlása is strukturálisan veszélyezteti az élelmezésbiztonságot és az élelmiszer-ellátást Európában és az egész világban;
6. megjegyzi, hogy az egyre gyakoribb és intenzívebb szélsőséges időjárási jelenségek – például aszályok, erdőtüzek, árvizek és egyéb szélsőséges időjárási események – súlyosbítják az európai mezőgazdasági és erdészeti ágazat sérülékenységét;

⁽¹⁾ A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A LULUCF-rendelet és a közös kötelezettségvállalási rendelet felülvizsgálata (HL C 301., 2022.8.5., 221. o.).

7. úgy véli, hogy az agroökológiából és a körforgásos gazdaságból eredő gyakorlatokon alapuló, fenntarthatóbb európai élelmiszer-rendszerekre való átállás elengedhetetlen az éghajlattal, az élelmezésbiztonsággal, a biológiai sokféleség védelmével, a műtrágyák és a peszticidek csökkentésével, az importált erdőirtással és a termelési rendszerek ellenálló képességével kapcsolatos, „a termelőtől a fogyasztóig” stratégiában, valamint tágabb értelemben az európai zöld megállapodásban meghatározott európai célok eléréséhez; emlékeztet arra, hogy az Európába behozott mezőgazdasági termékeknek ugyanazoknak a környezetvédelmi követelményeknek kell megfelelniük, mint az EU-ban előállítottaknak;

8. úgy látja azonban, hogy az európai élelmiszerrendszerek átállására irányuló politikának minden esetben szem előtt kell tartania az európai élelmiszer-önellátás megerősítését, valamint a fenntartható, biztonságos, tápláló és megfizethető élelmiszerekhez való egyetemes hozzáférést;

9. emlékeztet annak fontosságára, hogy a mezőgazdasági termelőket megfelelő európai támogatási politikákkal segítsék ezen átállás végrehajtása során;

10. hangsúlyozza, hogy a mezőgazdasági tevékenységnek tisztességes jövedelmet kell biztosítania a mezőgazdasági termelők számára, és hogy az általuk nyújtott ökoszisztéma-szolgáltatásokat méltányosan meg kell fizetni. A vidéki területeket gyakran sújtja a népességfogyás, az alacsonyabb konnektivitás és a megfelelő infrastruktúra hiánya. Mivel a vidéki területek fontos szerepet játszanak az élelmiszertermelésben, a mezőgazdasági pályának vonzósnak kell maradnia, hogy a fiatalabb generációk ne hagyják el a vidéket jobb lehetőségek keresése miatt;

11. emlékeztet arra, hogy a regionális és helyi hatóságok szerepet töltenek be a mezőgazdasági termelőknek az agroökológiai átálláshoz nyújtott támogatásban;

12. kéri annak lehetővé tételét, hogy ezek a gyakorlatok a tanúsítás keretében többletjövedelmet jelenthessenek a mezőgazdasági termelők számára. Szükségesnek tartja továbbá általános elvként a rendszer koherenciájának, átláthatóságának és biztonságosságának garantálását, hogy az ebben az ágazatban kiosztott kibocsátási egységeket megbízhatónak lehessen tekinteni;

Az alacsony kibocsátású mezőgazdaság elvei és gyakorlatai

13. támogatja az Európai Bizottságnak a fenntartható szénkörforgásokról szóló közleményében szereplő azon javaslatát, hogy térképezzenek fel új támogatási formákat a karbongazdaság támogatására;

14. fontosnak tartja azonban, hogy e gyakorlatokat ne redukáljuk egy egyszerű üzleti modellre;

15. úgy véli, hogy az alacsony kibocsátású mezőgazdaságot elsősorban olyan agroökológiai és talajvédelmi gyakorlatok összességéként kell meghatározni, amelyek célja a kibocsátások elnyelése és csökkentése, viszont a biológiai sokféleség helyreállítására, a vizek és a talajminőség védelmére, az élelmezésbiztonságra, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra, a vidéki mezőgazdasági munkahelyek megőrzésére és a mezőgazdasági termelők jövedelmének javítására irányuló globálisabb megközelítés keretében;

16. javasolja, hogy az alacsony kibocsátású mezőgazdaság meghatározásakor vegyék figyelembe a karbonsemlegesség két vetületét, vagyis a megkötést és az abszolút kibocsátáscsökkentést úgy, hogy a gazdákat mindkettőért jutalmazni lehessen;

17. ezzel kapcsolatban megjegyzi, hogy az alacsony kibocsátású gyakorlatok olyan megközelítése, amely kizárólag a szén-dioxid-hatékonyságon és -intenzitáson alapul, nem veszi figyelembe a mezőgazdasági termelési módok összetettségét, és fennáll a veszélye, hogy ez a termelési módok intenzifikációjához vezet, ami kontraproduktív hatást gyakorol a tágabb értelemben vett környezetre;

18. emlékeztet arra, hogy a talajok szénttartalmának megőrzésére vagy növelésére irányuló gyakorlatok számos járulékos előnnyel járnak a környezet és a mezőgazdasági termelők számára; hangsúlyozza azonban, hogy előfordulhat, hogy azoknak a gazdálkodóknak, akik gazdaságukban talajművelés nélküli technikát alkalmaznak, amely segít a talajban tartani a szént, korlátozott mértékben továbbra is kell növényvédő szereket használniuk, mivel a talajművelés nélküli technikák jelentős mértékben módosíthatják a kártevők elleni fellépés szükségességét;

19. hangsúlyozza, hogy ha nem állandó jelleggel végzik a karbongazdálkodást, akkor könnyen a visszájára fordulhat folyamat, ezért az ilyen gazdálkodás nem jelent állandó eszközt a szén légkörből való eltávolításához;

20. úgy véli, hogy az alacsony kibocsátású mezőgazdaságot elsősorban olyan területeken kell megvalósítani, mint a tőzeglápok védelme és helyreállítása, az agrárerdészet és az állandó gyepterületek fenntartása. Ezek rendelkeznek ugyanis a legnagyobb CO₂-tárolási és -kibocsátáscsökkentési potenciállal;

21. hangsúlyozza az agrárerdészeti rendszerek megerősítését célzó gyakorlatok fontosságát; ilyen például a táblaszegélyek/fás-bokros sávok helyreállítása és fenntartható kezelése, vagy az erdészeti-legeltetési rendszerek, amelyek a tárolási képességükön túl a biológiai sokféleség forrását és a mezőgazdasági termelők számára további jövedelemforrást jelentenek; szintén fontosak az erózió kockázatának kitett vagy leromlott állapotú, de nagy szénmegkötési potenciállal rendelkező ökoszisztémákban végzett gyakorlatok;

22. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy tovább csökkennek az állandó gyepterületek, mivel a közös agrárpolitika (KAP) kölcsönös megfeleltetési szabályai a bázisév aktualizálása miatt lehetővé teszik, hogy minden programozási időszakban az ilyen területek 5 %-át feltörjék, és hogy az intézkedést túlzottan összevont módon kezeljék;

23. emlékeztet arra, hogy az agroökológiáról szóló véleményében foglaltaknak megfelelően elsőbbséget kell biztosítani az olyan extenzív és félextenzív állattenyésztési rendszereknek, mint a vegyes gazdálkodás/állattartás és a legeltetési állattartás, amelyek elősegítik a nitrogéntartalmú vegyi inputanyagok csökkentését és az éghajlat szempontjából előnyös és ökoszisztéma-szolgáltatásokat nyújtó gyepterületek fenntartását;

24. hangsúlyozza, hogy a szántóföldeken agroökológiai gyakorlatokkal fenn kell tartani és növelni kell a talaj szénkészletét, ugyanakkor figyelmeztet a szántóföldek hosszú távú szén-dioxid-tárolásának nehézségeire;

Az alacsony kibocsátású mezőgazdaság európai tanúsításának általános elvei

25. tudomásul veszi, hogy az Európai Bizottság a – többek között a talajban való – szénmegkötési módszereket elismerő szén-dioxid-kibocsátási tanúsítási rendszert kíván bevezetni;

26. sajnálja azonban, hogy az Európai Bizottság javaslata nem tér ki részletesen néhány alapvető kérdésre, többek között a tanúsítási rendszerek irányításával kapcsolatban, és helyteleníti az Európai Bizottság azon döntését, hogy ezeket a kérdéseket másodlagos jogszabállyal kívánja megoldani;

27. kéri az Európai Bizottságot, hogy vegye figyelembe a mezőgazdasági és erdészeti ágazat sajátosságait, és a jövőbeni tanúsítás során tegyen egyértelmű különbséget a természetes folyamatokon alapuló gyakorlatok és a technológiai gyakorlatok között;

28. megjegyzi, hogy több tagállamban léteznek szén-dioxid-kibocsátási címkék és tanúsítványok, a mezőgazdaságra vonatkozóan is, és kéri, hogy az Európai Bizottság vegye figyelembe ezeket egy igényes európai keretrendszer kidolgozása során; ki kell alakítani egy olyan egyértelmű és átlátható módszertant, amely biztosítja a rendszer megbízhatóságát, és lehetővé teszi a kibocsátási egységek átláthatóságát és ezáltal a lehető legjobb javadalmazás elérését;

29. annak tisztázását kéri az Európai Bizottságtól, hogy hogyan kívánja elkerülni a verseny torzulását a nem uniós szén-dioxid-eltávolítási tanúsítványok miatt, amelyek nem ugyanazokon a követelményeken alapulnak;

30. emlékeztet arra, hogy a globális szintű klímasemlegesség eléréséhez két fő tényezőre kell hatni: az emberi tevékenységből származó üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentésére, valamint a szénelnyelők növelésére az erdősítés, az újraerdősítés, a legelőgazdálkodás, a talajjavító mezőgazdasági technikák, valamint más technológiai és ipari megoldások révén;

31. úgy véli, hogy az európai éghajlat-politikai fellépés prioritásának továbbra is az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentésének kell lennie;

32. hangsúlyozza, hogy az elnyelés nem alternatívája a kibocsátáscsökkentésnek, és kéri, hogy a spekulációnak és a mérséklésre tett erőfeszítések akadályozásának elkerülése érdekében az elnyelést a fennmaradó és elkerülhetetlen kibocsátások elnyelésére tartsák fenn;

33. megjegyzi, hogy hibás tudományos elveken alapul az az elvárás, hogy a semlegesség az emberek, a gazdasági és közszereplők szintjén megvalósítható a kibocsátások szén-dioxid-kreditek vásárlásával történő kompenzációjával, mivel nincs egyenértékűség egy adott időpontban biztosan megvalósuló kibocsátás és egy jövőbeli, potenciálisan visszafordítható elnyelés között;

34. javasolja, hogy az európai tanúsítási keretrendszer tegye lehetővé az európai és globális semlegességhez való hozzájárulást a szén-dioxid-tanúsítványoknak az ágazat vállalatai számára az élelmiszer-ellátási láncokon belül történő értékesítése révén, a régiók szükségleteihez kapcsolódó dekarbonizációs projektek finanszírozása érdekében;

35. úgy véli, hogy minden gazdasági ágazatnak a kapacitásával arányos mértékben hozzá kell járulnia az éghajlatváltozás elleni küzdelemhez, ezért ellenzi a mezőgazdasági szén-dioxid-tanúsítványnak a mezőgazdasági és agrár-élelmiszeripari ágazaton kívüli kompenzációs célokra történő használatát, kivéve az agrár-élelmiszeripari termékek szállításával és forgalmazásával foglalkozó ágazatot. Kiemeli ugyanakkor, hogy a különböző földhasználatokat összességükben kell figyelembe venni, hogy a szabályozási keret ne ösztönözze a földterületek használatának módosítását;

36. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az Európai Bizottság javaslata nem állapít meg szabályokat a szén-dioxid-eltávolítási tanúsítványok gazdasági szereplők általi használatára vonatkozóan, és így lehetőséget teremt a nemkívánatos ellentételezésekre;

37. javasolja, hogy a jövőbeni tanúsítás során – a jelentős károkozás elkerülését célzó elvnek megfelelően – ne ösztönözzék az olyan gyakorlatokat, amelyek negatív externáliákkal járnak a biológiai sokféleség és a tágabb értelemben vett környezet szempontjából, még akkor sem, ha azok előnyösnek bizonyulnak az üvegházhatású gázok csökkentése szempontjából;

38. úgy véli, hogy az alacsony kibocsátású mezőgazdaság tanúsításának többdimenziósnak kell lennie, és hozzá kell járulnia az élelmiszerrendszerek agroökológiára való rendszerszintű átállásához azáltal, hogy figyelembe, illetve alapul vesz a biológiai sokféleségre, a vízminőségre, a talaj természetes termékenységre és az inputok felhasználására vonatkozó egyszerű, az elfogadott módszertannak megfelelően meghatározandó mutatókat;

39. javasolja, hogy a tanúsítás keretében a mezőgazdasági kibocsátáscsökkentést és az eltávolítást is vegyék figyelembe annak érdekében, hogy átfogó képet kapjunk egy-egy projekt éghajlatra gyakorolt hatásáról;

40. úgy véli, hogy az európai mezőgazdasági tanúsításnak magában kell foglalnia és értékelnie kell az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának a gazdaságok szintjén történő csökkentését, hogy ösztönözze a termelési rendszerek és gyakorlatok rendszerszintű megváltoztatását;

41. e tekintetben sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az Európai Bizottság javaslata kizárólag a szén-dioxid-eltávolításra összpontosít, és nem teszi lehetővé a szén-dioxid és más üvegházhatású gázok kibocsátása átfogó mérlegének vizsgálatát;

42. kéri azonban, hogy a csökkentést és az eltávolítást külön számolják el, hogy átláthatóbbak legyenek a projektek, valamint hogy nyomon lehessen követni mind a szénelnyelők, mind a mezőgazdasági kibocsátások alakulását, a két cél összevonása nélkül;

43. javasolja, hogy a tanúsítás végrehajtásának megfelelő szintjét a gyakorlatok alapján határozzák meg, hogy a gazdaságon belül és azon kívül is csökkentsék a kibocsátáshelyezés kockázatát;

44. kéri, hogy a jövőbeni tanúsítási keret biztosítsa az állandóságra és a kettős elszámolás elkerülésére vonatkozó kritériumoknak való megfelelést;

45. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy állapítson meg igazságos szabályokat annak elkerülése érdekében, hogy a kívánttal ellentétes hatásokat váltsunk ki, büntetve a haladóbb gazdálkodókat és azokat a mezőgazdasági termelőket, akik már kidolgoztak a szénmegkötés szempontjából kedvező intézkedéseket és mezőgazdasági gyakorlatokat, valamint hogy végül ne azokat a gazdálkodókat jutalmazzuk, akik a talaj szén-dioxid-tartalmát kedvezőtlenül befolyásoló gyakorlatokat választottak;

46. ennek kapcsán azt javasolja, hogy az alacsony kibocsátású mezőgazdaság tanúsítása a szénelnyelési arányok mellett vegye figyelembe a telítettség szintjét és a szénkészlet megtartását is;

47. emlékeztet arra, hogy a szén-dioxid-kibocsátási tanúsítással összefüggésben továbbra is a talajban és a biomasszában tárolt szén-dioxid megmaradásának kérdése jelenti az egyik fő problémát;

48. javasolja, hogy a tanúsítási rendszerek alapját hosszú távú szerződések és a szerződéses időszakon túlmutató visszafordíthatatlansági kötelezettségvállalások képezzék, különösen az agrárerdészettel és a tűzeglápokkal kapcsolatos projektek esetében;

49. rámutat arra, hogy az Európai Bizottság úgy döntött, hogy a szén-dioxidot a megfigyelési időszak végén újból kibocsátottnak tekinti; úgy véli azonban, hogy a tartós tárolás ösztönzése érdekében rendkívül fontos megvizsgálni a tárolási gyakorlatok hosszú távú jövedelmezősége biztosításának módját;

50. a szerződéses feltételek szigorú szabályozását javasolja annak érdekében, hogy a szerződés teljesítésével kapcsolatban – a gazdálkodó akaratától függetlenül – felmerülő probléma esetén méltányos legyen a terhek és a visszafordíthatóság kockázatának megoszlása;

51. e tekintetben javasolja, hogy a tanúsításba építsék be a kockázatkezelés fogalmát annak érdekében, hogy megvédjék a mezőgazdasági termelőket és gazdálkodókat az olyan éghajlati eseményekkel kapcsolatos veszélyektől, mint az erdőtüzek;

52. emlékeztet arra, hogy a tagállamokban és régiókban igen különböző termelési rendszerek működnek, és úgy véli, hogy a tanúsítási keretnek magában kell foglalnia az e regionális sajátosságok figyelembevételéhez szükséges rugalmassági mechanizmusokat;

53. kéri, hogy az Európai Bizottság készítsen hatástanulmányt arról, hogy az európai tanúsítás hogyan befolyásolja a földárakat és milyen társadalmi-gazdasági hatásokkal jár;

Nyomonkövetési rendszer, jelentéstétel és ellenőrzés

54. megjegyzi, hogy számos nehézség merül fel a talajban tárolt szén pontos elszámolásával kapcsolatban;

55. ezzel kapcsolatban a kizárólag eredményalapú megközelítés helyett inkább egy olyan megközelítés elfogadását javasolja, amely a talajok széntartalmának növelése és fenntartása szempontjából elismert gyakorlatokon alapul, és mindemellett hozzájárul a biológiai sokféleség védelméhez;

56. ezzel párhuzamosan kéri az Európai Bizottságot, hogy a jövőbeni tanúsítási keret elindítása előtt folytassa a mezőgazdasági és erdőtalajokban tárolt szén vizsgálatára szolgáló módszerek kidolgozását, és javítsa a széntárolási potenciál értékelését;

57. javasolja, hogy a kibocsátáshelyezés kockázatának elkerülése és a mezőgazdasági rendszerek rendszerszintű átállásának ösztönzése érdekében az elszámolási módszer a mezőgazdasági üzem szintjén felmerülő összes közvetlen vagy közvetett kibocsátást vegye figyelembe;

58. e tekintetben azt javasolja, hogy a nyomonkövetési és ellenőrzési keretrendszer lépjen túl a szén-dioxid-el-számoláshoz használt mutatókon azáltal, hogy a biológiai sokféleségre és a gazdaságok autonómiájára vonatkozó releváns mutatókat épít be, és azt javasolja, hogy a megtermelt mennyiség helyett a hektáronkénti kibocsátást számolják el annak érdekében, hogy ösztönözzék az extenzívebb mezőgazdaságra való áttérést, és visszaszorítsák az intenzívebbé tétel révén megvalósuló optimalizálást;

59. olyan megbízható és egyben hozzáférhető nyomonkövetési és értékelési keretrendszer létrehozását ajánlja a tanúsításhoz, amely nem jár aránytalan adminisztratív és ellenőrzési költségekkel;

60. javasolja, hogy tagállami szinten alakítsanak ki az alacsony kibocsátású mezőgazdasági projektek nyomonkövetési és értékelési keretrendszerével kapcsolatos, a különböző típusú gazdaságokhoz és termelési körülményekhez igazított egyedi tanácsadói szolgáltatásokat;

61. javasolja felülvizsgálati mechanizmusok bevezetését annak érdekében, hogy a nyomonkövetési és ellenőrzési rendszert hozzáigazítsák a mezőgazdasági és erdészeti gyakorlatok változásaihoz;

62. olyan európai nyilvántartás létrehozását javasolja, amely biztosítja a mezőgazdasági szén-dioxid-kibocsátási tanúsítással kapcsolatos hozzájárulások és kreditek nyomon követhetőségét, felhasználva a nemzeti vagy regionális szintű tapasztalatokat;

Az alacsony kibocsátású mezőgazdaság finanszírozása

63. emlékeztet arra, hogy a közös agrárpolitika (KAP) a legfontosabb eszköz, amely az európai mezőgazdasági termelést az egyre ellenállóbb és fenntarthatóbb rendszerek irányába tereli és támogatja, és továbbra is annak kell maradnia;

64. úgy véli, hogy az alacsony kibocsátású gyakorlatokat alkalmazó mezőgazdasági termelés tanúsításának – részben a magánszektor által finanszírozott – bevezetése nem helyettesítheti az állami finanszírozást;

65. úgy véli, hogy az önkéntes szén-dioxid-piacok létrehozása komoly kockázatokat hordoz a mezőgazdaság finanszírozása és a tisztességtelen termőföldszerzés szempontjából, és hogy az Európai Bizottságnak mostantól figyelembe kellene vennie ezeket a kockázatokat;

66. megjegyzi, hogy a szén-dioxid tonnánkénti ára az önkéntes piacokon jelenleg nem lenne elegendő ahhoz, hogy támogassa a mezőgazdasági termelőket a rendszerszintű átállásban, hanem épp ellenkezőleg, elriaszthatja a gazdálkodókat, különösen a kisebb és a méretgazdaságosságra kevésbé érzékeny gazdálkodókat, ezért a finanszírozásnak legalább az új gyakorlatok bevezetését és a tanúsítást kompenzálnia kellene;

67. ennek érdekében védzáradékokat javasol, amelyek az eltávolítási tanúsítványok esetében maximális ár formáját ölthetnék a mezőgazdasági termőterületek erdősítésének és a nagyarányú termőföldszerzésnek a megakadályozása érdekében. Ugyanakkor egy minimumárra is szükség van annak biztosítására, hogy a tanúsított rendszerek kellően vonzóak legyenek a mezőgazdasági termelők számára, és visszatartó erejűek legyenek azon vállalkozások számára, amelyek nem kívánnak kellő erőfeszítést tenni a csökkentés érdekében;

68. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy inkább vegyes megközelítést alkalmazzon, amelynek keretében induló részösszeget fizetnek a mezőgazdasági intézkedések és gyakorlatok alapján, a fennmaradó összeget pedig a tényleges eredményektől függően, az 5-10 évre szóló többéves projekt végén fizetik ki;

69. a spekulációk korlátozása érdekében kéri, hogy a mérséklési hierarchia elvét követve állapítsanak meg kritériumokat, lehetővé téve, hogy a tanúsításból származó esetleges szén-dioxid-kreditek vásárlásához és finanszírozásához csak olyan vevők és finanszírozók férjenek hozzá, akik már bizonyítottan csökkentették a kibocsátást a forrásnál;

70. kéri, hogy a magánfinanszírozók bevonásával működő tanúsítási rendszereket elsősorban az élelmiszer-ellátási és -értéklánc szereplőinek bevonására használják annak érdekében, hogy az agrár-élelmiszeripari ágazat szén-dioxid-mentesítését partnerségi kapcsolatokon keresztül mozdítsák elő;

71. kéri, hogy a szén-dioxid-kibocsátási tanúsításhoz kapcsolódó finanszírozás a KAP-finanszírozásokat kiegészítve működhessen;

72. kéri, hogy önkéntes piacok létrehozása esetén a nyomonkövetési és értékelési rendszerrel kapcsolatos költségeket elsősorban a kreditvásárló fedezze;

73. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az Európai Bizottság javaslata nem határozza meg, hogy a különböző finanszírozási forrásokat (különösen a KAP-pal való kiegészítő jelleget) hogyan lehet együttesen felhasználni annak érdekében, hogy megfelelő ösztönzőket biztosítsanak a mezőgazdasági termelők számára;

74. javasolja, hogy a tanúsítási keretrendszer taxonómiaként használják annak érdekében, hogy további állami vagy magánfinanszírozást vonzzanak a többdimenziós átállási projektekbe – különösen azokba, amelyeket helyi és regionális önkormányzatok hajtanak végre –, amelyek megkérdőjelezhetetlenül pozitív hatást gyakorolnak az üvegházhatású gázok csökkentésére;

A helyi és regionális hatóságok szerepe

75. emlékeztet arra, hogy a helyi és regionális önkormányzatok alapvető szerepet játszanak a mezőgazdasági termelőknek az alacsony kibocsátású mezőgazdaság fejlesztésével kapcsolatos támogatásában, különösen az új belépők technikai képzése, a fiatal mezőgazdasági termelők letelepedésének támogatása, a mezőgazdasági termelőknek nyújtott tanácsadás, a mezőgazdasági földterületekre és a várostervezésre vonatkozó szabályok, a mintagazdaságok létrehozása, valamint az agroökológiai átállás végrehajtásának nyomon követésére szolgáló eszközök tekintetében, csakúgy mint a régió sajátos körülményeinek, például az éghajlatnak és a talajtípusnak megfelelő szénmegkötési módszerekkel kapcsolatos kutatás előmozdításában;

76. sajnálja azonban, hogy az Európai Bizottság javaslata figyelmen kívül hagyja azokat a következményeket, amelyeket ez az új rendelet gyakorolhat a területrendezésre, valamint a regionális mezőgazdasági és élelmiszeri stratégiákra; e tekintetben sajnálja, hogy az Európai Bizottság javaslatát nem kíséri szubszidiaritást értékelő átfogó táblázat;

77. megjegyzi, hogy a gyakorlatok változása, átalakulása és fejlődése nem mehet végbe elszigetelten és kizárólag a gazdaságok szintjén;

78. ennek kapcsán arra kéri az Európai Bizottságot, hogy strukturálisan vegye figyelembe az átállási dinamikák, köztük az alacsony kibocsátású mezőgazdaságra való átállás területi dimenzióját, és segítse elő azt, hogy a helyi és regionális hatóságokat nagyobb mértékben bevonják az agrárpolitikák és ezen belül a jövőbeli szén-dioxid-kibocsátási tanúsítási rendszer végrehajtásába;

79. megjegyzi, hogy a helyi és regionális hatóságok kettős szerepet játszhatnak: egyfelől az alacsony kibocsátású mezőgazdasággal kapcsolatos területi szintű projektek kezdeményezői és aggregátorai lehetnek, másfelől elősegíthetik a különböző érdekelt felek közötti együttműködést;

80. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy vonja be a helyi és regionális hatóságokat az európai szén-dioxid-kibocsátási tanúsítás irányításába, hiszen ők az ellátási láncon belüli együttműködésen alapuló, a területi igényekhez és sajátosságokhoz, illetve a regionális mezőgazdasági üvegházhatásúgáz-csökkentési stratégiákhoz kapcsolódó projektek felfuttatásának kulcsai;

81. sajnálja, hogy az Európai Bizottság javaslata nem említi kifejezetten a helyi és regionális önkormányzatokat a szén-dioxid-eltávolítási tanúsítási keretrendszer kezelésével kapcsolatban, ami egyes területeken közép- és hosszú távon veszélyeztetheti a területi egyensúlyt (földárak, nagyarányú földszerzés, a területek élelmiszer-önellátása és rezilienciája);

82. javasolja, hogy vizsgálják meg annak lehetőségét, hogy a regionális hatóságok a felelősségi körükbe tartozó területi tanúsítási rendszereket hozzanak létre, meghatározva ezek helyi követelményekhez igazított irányítási keretét, illetve a mezőgazdasági kibocsátások, valamint a csökkentési és tárolási potenciál kiszámítása alapján rendelkezésre álló krediteket;

83. arra ösztönzi a helyi és regionális hatóságokat, hogy mintagazdaságokon és területi szintű tanácsadó hálózatokon keresztül segítsék elő az egymástól való tanulást (*peer learning*) az alacsony kibocsátású gazdálkodás gyakorlataival kapcsolatban.

Kelt Brüsszelben, 2023. február 8-án.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Vasco ALVES CORDEIRO

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Európai egészségügyi adattér

(2023/C 157/10)

Előadó:	Daniela CÎMPEAN (EPP/RO), Szeben Megye Tanácsának elnöke
Referenciaszöveg:	Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az európai egészségügyi adatterről COM(2022) 197 final 2022/0140 (COD)

I. MÓDOSÍTÁSOKRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

1. módosítás

1. cikk (2) bekezdés – új, aa) pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Ez a rendelet: [...]*	Ez a rendelet: [...]* <i>aa) lehetőséget biztosít az adatfelhasználóknak arra, hogy a rendelet IV. fejezetében említett célokból hozzáférjenek az egészségügyi adatokhoz;</i>

Indokolás

Az adatfelhasználók hozzáférése a rendelet fontos eleme.

2. módosítás

2. cikk (2) bekezdés n) pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
n) „elektronikus egészségügyi nyilvántartó rendszer”: minden olyan készülék vagy szoftver, amelyet a gyártó elektronikus egészségügyi dokumentáció tárolására, közvetítésére, importálására, exportálására, átalakítására, szerkesztésére vagy megtekintésére szánt ;	n) „elektronikus egészségügyi nyilvántartó rendszer”: minden olyan készülék vagy szoftver, amelyet az egészségügyi szolgáltató elektronikus egészségügyi dokumentáció tárolására, közvetítésére, importálására, exportálására, átalakítására, szerkesztésére vagy megtekintésére használ ;

Indokolás

Nem a gyártó, hanem az egészségügyi szolgáltató határozza meg az elektronikus egészségügyi nyilvántartó rendszerek használatának keretét. A módosítás célja az országok közötti összhang biztosítása és a betegbiztonság megerősítése.

3. módosítás

2. cikk (2) bekezdés y) pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
„adattulajdonos”: bármely olyan természetes vagy jogi személy, aki vagy amely az egészségügyi vagy a gondozási ágazatban működő szervezet vagy szerv, vagy az ezen ágazatokhoz kapcsolódó kutatást végez, valamint egy uniós intézmény, szerv vagy hivatal, aki vagy amely e rendelettel, az alkalmazandó uniós joggal vagy az uniós jogot végrehajtó nemzeti jogszabályokkal összhangban, vagy nem személyes adatok esetében a termék és a kapcsolódó szolgáltatások műszaki kialakításának ellenőrzése révén jogosult vagy köteles bizonyos adatokat rendelkezésre bocsátani, nyilvántartásba venni, megadni, az adatokhoz való hozzáférést korlátozni vagy az adatokat cserélni;	„adattulajdonos”: bármely olyan, az adott tagállam egészségügyi ágazatának megszervezési módjától függően nemzeti vagy regionális szinten tevékenykedő természetes vagy jogi személy, aki vagy amely az egészségügyi vagy a gondozási ágazatban működő szervezet vagy szerv, vagy az ezen ágazatokhoz kapcsolódó kutatást végez, valamint egy uniós intézmény, szerv vagy hivatal, aki vagy amely e rendelettel, az alkalmazandó uniós joggal vagy az uniós jogot végrehajtó nemzeti jogszabályokkal összhangban, vagy nem személyes adatok esetében a termék és a kapcsolódó szolgáltatások műszaki kialakításának ellenőrzése révén jogosult vagy köteles bizonyos adatokat rendelkezésre bocsátani, nyilvántartásba venni, megadni, az adatokhoz való hozzáférést korlátozni vagy az adatokat cserélni;

Indokolás

Magától értetődik.

4. módosítás

2. cikk (2) bekezdés ad) pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
„adatminőség”: annak mértéke, hogy az elektronikus egészségügyi adatok jellemzői mennyire alkalmasak másodlagos felhasználásra;	„adatminőség”: annak mértéke, hogy az egészségügyi adatok jellemzői mennyiben teljesítik a felhasználásra vonatkozó követelményeket;

Indokolás

Az egészségügyi területen gyűjtött információk minőségének meghatározása nem alapulhat mindössze a másodlagos felhasználáson. A minőségnek fogalmilag az egészségügyi ellátás célját is figyelembe kell vennie. Ráadásul különböző felhasználási típusokra más-más adatszolgáltatási követelmények vonatkoznak. Ugyanazok az adatok felhasználási típustól függően különféle minőségek lehetnek.

5. módosítás

3. cikk (6) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
A természetes személyek elektronikus egészségügyi adataikat bevitelük saját elektronikus egészségügyi dokumentációjukba vagy azon természetes személyek elektronikus egészségügyi dokumentációjába, akiknek egészségügyi adataihoz az elektronikus egészségügyi adat-hozzáférési szolgáltatásokon vagy az e szolgáltatásokhoz kapcsolódó alkalmazásokon keresztül hozzá tudnak férni. Fel kell tüntetni, hogy ezeket az adatokat a természetes személy vagy képviselője vitte-e be.	A természetes személyek az egészségügyi szolgáltató szabályaival összhangban elektronikus egészségügyi adataikat bevitelük saját elektronikus egészségügyi dokumentációjukba vagy azon természetes személyek elektronikus egészségügyi dokumentációjába, akiknek egészségügyi adataihoz az elektronikus egészségügyi adat-hozzáférési szolgáltatásokon vagy az e szolgáltatásokhoz kapcsolódó alkalmazásokon keresztül hozzá tudnak férni. Fel kell tüntetni, hogy ezeket az adatokat a természetes személy vagy képviselője vitte-e be.

Indokolás

Ki kell emelni, mennyire fontos, hogy az egészségügyi szolgáltatók eldönthessék, mely adatokat lehet bevinni a dokumentációba. Különben fennáll annak a veszélye, hogy nagy mennyiségben kerül begyűjtésre rossz minőségű érzékeny személyes adat.

6. módosítás**3. cikk (9) bekezdés**

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Az (EU) 2016/679 rendelet 6. cikke (1) bekezdésének d) pontjától eltérve a természetes személyeknek jogukban áll korlátozni az egészségügyi szakemberek hozzáférését elektronikus egészségügyi adataik egészéhez vagy egy részéhez. A tagállamok megállapítják az ilyen korlátozási mechanizmusokra vonatkozó szabályokat és egyedi biztosítékokat.	Az (EU) 2016/679 rendelet 6. cikke (1) bekezdésének d) pontjától eltérve a természetes személyeknek jogukban áll korlátozni az egészségügyi szakemberek hozzáférését elektronikus egészségügyi adataik egészéhez vagy egy részéhez. A tagállamok megállapítják az ilyen korlátozási mechanizmusokra vonatkozó szabályokat és egyedi biztosítékokat. Ezek a szabályok és egyedi biztosítékok nem veszélyeztethetik azt, hogy az egészségügyi szolgáltatók jó minőségű, biztonságos, méltányos és hozzáférhető egészségügyi ellátást nyújtsanak. A természetes személyeket tájékoztatják az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés korlátozásával járó betegbiztonsági kockázatokról.

Indokolás

Az egészségügyi ellátás célja előnyt kell, hogy élvezzen a hozzáférés korlátozásával szemben. Bizonyos adatokat, például figyelmeztető jeleket, nem volna szabad korlátozni. Az is fontos, hogy a törvényes gyámnak ne legyen joga arra, hogy saját megítélése szerint korlátozza a gyermekek adataihoz való hozzáférést.

7. módosítás**3. cikk (10) bekezdés**

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
A természetes személyeknek joguk van ahhoz, hogy tájékoztatást kapjanak azokról az egészségügyi szolgáltatókról és egészségügyi szakemberekről, akik az egészségügyi ellátással összefüggésben hozzáfértek elektronikus egészségügyi adataikhoz. A tájékoztatást haladéktalanul és díjmentesen, elektronikus egészségügyi adat-hozzáférési szolgáltatásokon keresztül kell biztosítani.	A természetes személyeknek joguk van ahhoz, hogy tájékoztatást kapjanak azokról az egészségügyi szolgáltatókról és egészségügyi szakemberekről, akik az egészségügyi ellátással összefüggésben hozzáfértek elektronikus egészségügyi adataikhoz, feltéve, hogy ez nem sérti az egészségügyi szakemberek magánéletét. A tájékoztatást haladéktalanul és díjmentesen, elektronikus egészségügyi adat-hozzáférési szolgáltatásokon keresztül kell biztosítani.

Indokolás

Az egészségügyi szolgáltatók vagy egészségügyi szakemberek magánéletének védelme alapvető szempont lehet. A biztonsági dimenzió például akkor kerül előtérbe, ha betegek fenyegetnek egészségügyi szakembereket.

8. módosítás

4. cikk (1) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Amennyiben az adatokat elektronikus formátumban dolgozzák fel, az egészségügyi szakemberek:	Amennyiben az adatokat elektronikus formátumban dolgozzák fel, az egészségügyi szakemberek:
a) hozzáférnek az általuk ellátott természetes személyek elektronikus egészségügyi adataihoz, függetlenül a biztosítás helye szerinti tagállamtól és az ellátás helye szerinti tagállamtól;	a) az (EU) 2016/679 rendelettel és a nemzeti joggal összhangban hozzáférnek az általuk ellátott természetes személyek elektronikus egészségügyi adataihoz, függetlenül a biztosítás helye szerinti tagállamtól és az ellátás helye szerinti tagállamtól;
b) biztosítják, hogy az általuk ellátott természetes személyek személyes elektronikus egészségügyi adatai a részükre nyújtott egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos információkkal frissüljenek.	b) biztosítják, hogy az általuk ellátott természetes személyek személyes elektronikus egészségügyi adatai a részükre nyújtott egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos információkkal frissüljenek.

Indokolás

A cikk pontosítása: hivatkozás az általános adatvédelmi rendeletre [(EU) 2016/679 rendelet ⁽¹⁾] e kötelezettségek eredetének azonosítása érdekében.

9. módosítás

4. cikk (2) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Az (EU) 2016/679 rendeletben előírt adattakarékosság elvével összhangban a tagállamok szabályokat állapíthatnak meg a különböző egészségügyi szakmák által igényelt személyes elektronikus egészségügyi adatok kategóriáira vonatkozóan. Ezek a szabályok nem alapulhatnak az elektronikus egészségügyi adatok forrásán.	Az (EU) 2016/679 rendeletben előírt adattakarékosság elvével összhangban a tagállamok szabályokat állapíthatnak meg az egészségügyi téren igényelt személyes elektronikus egészségügyi adatok kategóriáira vonatkozóan.

Indokolás

A szabályoknak az adatok forrásán és a foglalkozási kategóriákon alapuló meghatározása túllépi az EU hatásköreit. Ezenkívül ez még a nemzeti jogi kereteken is túlmutatna. A beteg magánélethez való joga sérülhet, különösen, ha módosulnak a meglévő adatforrásokkal kapcsolatos továbbadási alapelvek. Különösen a forrással való összekapcsolás veszélyeztetheti az adattakarékosság elvét.

10. módosítás

4. cikk (3) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
A tagállamok biztosítják, hogy az egészségügyi szakemberek az egészségügyi szakemberek hozzáférési szolgáltatásain keresztül hozzáférjenek legalább az elektronikus egészségügyi adatoknak az 5. cikkben említett, elsőbbségi kategóriáihoz. Az elismert elektronikus azonosító eszközökkel rendelkező egészségügyi szakembereknek jogukban áll ingyenesen igénybe venni az egészségügyi szakemberek hozzáférési szolgáltatásait.	A tagállamok és adott esetben a helyi vagy regionális önkormányzatok biztosítják, hogy az egészségügyi szakemberek az egészségügyi szakemberek hozzáférési szolgáltatásain keresztül – határon átnyúló egészségügyi ellátás esetén is – hozzáférjenek legalább az elektronikus egészségügyi adatoknak az 5. cikkben említett, elsőbbségi kategóriáihoz. Az elismert elektronikus azonosító eszközökkel rendelkező egészségügyi szakembereknek jogukban áll ingyenesen igénybe venni az egészségügyi szakemberek hozzáférési szolgáltatásait.

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet) (HL L 119., 2016.5.4., 1. o.).

Indokolás

Figyelembe kell venni a régiók számos tagállamban meglévő egészségügyi hatásköreit.

11. módosítás

4. cikk (4) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Amennyiben a természetes személy korlátozta az elektronikus egészségügyi adatokhoz való hozzáférést, az egészségügyi szolgáltató vagy az egészségügyi szakemberek a természetes személy előzetes engedélye nélkül nem tájékoztathatók az elektronikus egészségügyi adatok tartalmáról, ideértve azt az esetet is, amikor a szolgáltató vagy a szakember értesül a korlátozott elektronikus egészségügyi adatok létezéséről és jellegéről.	Amennyiben a természetes személy korlátozta az elektronikus egészségügyi adatokhoz való hozzáférést, az egészségügyi szolgáltató vagy az egészségügyi szakemberek a természetes személy előzetes engedélye nélkül nem tájékoztathatók az egészségügyi adatok tartalmáról. Az egészségügyi szolgáltatónak vagy az egészségügyi szakembereknek ugyanakkor látniuk kell, hogy vannak olyan egészségügyi adatok, amelyek hozzáférése korlátozott.
Azokban az esetekben, amikor az adatkezelés az érintett vagy más természetes személy létfontosságú érdekeinek védelméhez szükséges, az egészségügyi szolgáltató vagy az egészségügyi szakember a korlátozott elektronikus egészségügyi adatokhoz is hozzáférhet.	Azokban az esetekben, amikor az adatkezelés az érintett vagy más természetes személy létfontosságú érdekeinek védelméhez vagy a nyilvános közérdek védelmében szükséges, az egészségügyi szolgáltató vagy az egészségügyi szakember a korlátozott elektronikus egészségügyi adatokhoz is hozzáférhet.
Az ilyen hozzáférést követően az egészségügyi szolgáltató vagy az egészségügyi szakember tájékoztatja az adattulajdonost és az érintett természetes személyt vagy gondviselőjét arról, hogy hozzáférést kapott az elektronikus egészségügyi adatokhoz. A tagállami jog további biztosítékokat is tartalmazhat.	Az ilyen hozzáférést követően az egészségügyi szolgáltató vagy az egészségügyi szakember tájékoztatja az adattulajdonost és az érintett természetes személyt vagy gondviselőjét arról, hogy hozzáférést kapott az elektronikus egészségügyi adatokhoz. A tagállami jog további biztosítékokat is tartalmazhat.

Indokolás

Még ha a tartalmak nem is hozzáférhetőek, az egészségügyi szolgáltatókat vagy az egészségügyi szakembereket tájékoztatni kell arról, hogy korlátozva vannak az információk. A színvonalas egészségügyi ellátáshoz tudni kell, hogy rendelkezésre áll-e minden információ. A „nyilvános közérdek” az egyéb érdekek védelme érdekében az adatokhoz való hozzáférés biztosításának további indokaként kerül beillesztésre. Ilyen érdek lehet például az infekciókontroll.

12. módosítás

5. cikk (2) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 67. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el az elektronikus egészségügyi adatok (1) bekezdésben szereplő elsőbbségi kategóriái listájának módosítása céljából. [...]*	A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 67. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el az elektronikus egészségügyi adatok (1) bekezdésben szereplő elsőbbségi kategóriái listájának módosítása céljából. [...]*
c) nemzetközi szabványok léteznek arra a kategóriára vonatkozóan, amelyet az uniós alkalmazhatósága szempontjából megvizsgáltak.	c) nemzetközi szabványok léteznek arra a kategóriára vonatkozóan, amelyet az uniós alkalmazhatósága szempontjából megvizsgáltak;
	d) az elsőbbségi kategóriáknál az információcserre iránti igényt a tagállamok állapítják meg

Indokolás

Az újabb kategóriák rangsorolásának a valós tagállami igényekhez kell igazodnia. Sok országban a regionális és helyi szint felelős az egészségügyi ellátásért, ezért ezt a szintet is be kell vonni a rangsorolási eljárásba.

13. módosítás

7. cikk (1) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
A tagállamok biztosítják, hogy amennyiben az adatokat elektronikus formátumban dolgozzák fel, az egészségügyi szakemberek az általuk természetes személyek részére nyújtott egészségügyi szolgáltatásokra vonatkozó, legalább az 5. cikkben említett elsőbbségi kategóriákba tartozó releváns egészségügyi adatokat az elektronikus egészségügyi nyilvántartó rendszerben elektronikus formátumban szisztematikusan nyilvántartásba vegyék.	A tagállamok biztosítják, hogy amennyiben az adatokat elektronikus formátumban dolgozzák fel, az egészségügyi szakemberek az általuk természetes személyek részére nyújtott egészségügyi szolgáltatásokra vonatkozó, az 5. cikkben említett elsőbbségi kategóriákba tartozó releváns egészségügyi adatokat az elektronikus egészségügyi nyilvántartó rendszerben elektronikus formátumban szisztematikusan nyilvántartásba vegyék.

Indokolás

A „legalább” kifejezés túl pontatlan. A rendeletben mindenkor szabályozni kell az 5. cikkben említett kategóriákat. Ha megállapítást nyer, hogy egészségügyi ellátás céljából további elektronikus egészségügyi adatkategóriák cseréjére van szükség, az elsőbbségi kategóriák listáját ki kell bővíteni.

14. módosítás

9. cikk (1) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Amennyiben egy természetes személy a 3. cikk (5) bekezdésének a) pontjában említett távorvoslási szolgáltatásokat vagy személyes egészségügyiadat-hozzáférési szolgáltatásokat vesz igénybe, e természetes személy jogosult az elektronikus azonosításra bármely, a 910/2014/EU rendelet 6. cikke szerint elismert elektronikus azonosító eszköz használatával.	Amennyiben egy természetes személy a 3. cikk (5) bekezdésének a) pontjában említett távorvoslási szolgáltatásokat vagy személyes egészségügyiadat-hozzáférési szolgáltatásokat vesz igénybe, e természetes személy jogosult az elektronikus azonosításra bármely, a 910/2014/EU rendelet 6. cikke szerint elismert elektronikus azonosító eszköz használatával. Ennek során figyelembe kell venni a tagállamokban meglévő elektronikus azonosítási modelleket.

Indokolás

Figyelembe kell venni a tagállamokban már létező modelleket.

15. módosítás

10. cikk (1) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Digitális egészségügyi hatóság (1) Minden tagállam kijelöl egy digitális egészségügyi hatóságot, amely e fejezet nemzeti szintű végrehajtásáért és érvényesítéséért felel. A tagállamok e rendelet alkalmazásának kezdőnapjáig közlik a Bizottsággal a digitális egészségügyi hatóságok kilétét. Amennyiben a kijelölt digitális egészségügyi hatóság több szervezetből álló entitás, a tagállam tájékoztatja a Bizottságot az egyes szervezetek közötti feladatmegosztás leírásáról. A Bizottság nyilvánosan hozzáférhetővé teszi ezeket az információkat.	Digitális egészségügyi hatóság (1) Minden tagállam kijelöl egy digitális egészségügyi hatóságot, amely e fejezet nemzeti szintű végrehajtásáért és érvényesítéséért felel. A tagállamok emellett regionális digitális egészségügyi hatóságokat is kijelölhetnek, amelyek a regionális szintű végrehajtásért és érvényesítésért felelnek. A tagállamok e rendelet alkalmazásának kezdőnapjáig közlik a Bizottsággal a digitális egészségügyi hatóságok kilétét. Amennyiben a kijelölt digitális egészségügyi hatóság több szervezetből álló entitás, a tagállam tájékoztatja a Bizottságot az egyes szervezetek közötti feladatmegosztás leírásáról. A Bizottság nyilvánosan hozzáférhetővé teszi ezeket az információkat.

Indokolás

A regionális digitális egészségügyi hatóságok kijelölésére vonatkozó lehetőség bevezetése.

16. módosítás

10. cikk (2) bekezdés h) pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Minden digitális egészségügyi hatóságot a következő feladatokkal kell megbízni: [...]	Minden digitális egészségügyi hatóságot a következő feladatokkal kell megbízni: [...]
h) hozzájárulás – uniós szinten – az elektronikus egészségügyi dokumentáció európai csereformátumának fejlesztéséhez, valamint a 23. cikkel összhangban az interoperabilitással, biztonsággal, védelemmel vagy az alapvető jogokkal kapcsolatos aggályokra irányuló egységes előírások, továbbá a 32. cikkben említett, az elektronikus egészségügyi nyilvántartó rendszerekre és a jólléti alkalmazásokra vonatkozó uniós adatbázis előírásainak kidolgozásához;	h) hozzájárulás – uniós szinten, a tagállami regionális és helyi szinttel együttműködésben – az elektronikus egészségügyi dokumentáció európai csereformátumának fejlesztéséhez, valamint a 23. cikkel összhangban az interoperabilitással, biztonsággal, védelemmel vagy az alapvető jogokkal és az interakciós mintákkal kapcsolatos aggályokra irányuló egységes előírások, továbbá a 32. cikkben említett, az elektronikus egészségügyi nyilvántartó rendszerekre és a jólléti alkalmazásokra vonatkozó uniós adatbázis előírásainak kidolgozásához;

Indokolás

Ha egy adott tagállamban a regionális és helyi szint felelős az egészségügyi ellátásért, nem elegendő, ha csak egy központi állami hatóság járul hozzá a formátum fejlesztéséhez.

17. módosítás

10. cikk (2) bekezdés k) pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Minden digitális egészségügyi hatóságot a következő feladatokkal kell megbízni: [...]	Minden digitális egészségügyi hatóságot a következő feladatokkal kell megbízni: [...]
k) a nemzeti jogszabályokkal összhangban távorvoslási szolgáltatások nyújtása és annak biztosítása, hogy az ilyen szolgáltatások könnyen igénybe vehetők legyenek, hozzáférhetőek legyenek a természetes személyek és az egészségügyi szakemberek – köztük a fogyatékossgal élő természetes személyek – különböző csoportjai számára, és ne tegyenek különbséget a személyes és a digitális szolgáltatások között;	k) amennyiben egy tagállam lehetővé teszi távorvoslási szolgáltatásoknak a nemzeti jogszabályokkal összhangban történő nyújtását, az ilyen szolgáltatásnyújtás elősegítése és annak biztosítása, hogy az ilyen szolgáltatások könnyen igénybe vehetők legyenek, hozzáférhetőek legyenek a természetes személyek és az egészségügyi szakemberek – köztük a fogyatékossgal élő természetes személyek – különböző csoportjai számára, és ne tegyenek különbséget a személyes és a digitális szolgáltatások között;

Indokolás

A digitális egészségügyi hatóságok nem nyújthatnak távorvoslási szolgáltatásokat, azonban az ilyen szolgáltatásokat lehetővé tevő tagállamoknak elő kell segíteniük a szolgáltatásnyújtást.

18. módosítás

10. cikk (2) bekezdés m) pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
m) együttműködés más érintett nemzeti vagy uniós szintű szervezetekkel és szervekkel az elektronikus egészségügyi adatok interoperabilitásának, hordozhatóságának és biztonságának biztosítása érdekében, valamint az érdekelt felek képviselőivel, beleértve a betegek képviselőit, az egészségügyi szolgáltatókat, az egészségügyi szakembereket és a szakmai szövetségeket;	m) együttműködés más érintett helyi, regionális , nemzeti vagy uniós szintű szervezetekkel és szervekkel az elektronikus egészségügyi adatok interoperabilitásának, hordozhatóságának és biztonságának biztosítása érdekében, valamint az érdekelt felek képviselőivel, beleértve a betegek képviselőit, az egészségügyi szolgáltatókat, az egészségügyi szakembereket és a szakmai szövetségeket;

Indokolás

Figyelembe kell venni a régiók számos tagállamban meglévő egészségügyi hatásköreit.

19. módosítás

23. cikk (1) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
A Bizottság végrehajtási jogi aktusok útján egységes előírásokat fogad el a II. mellékletben meghatározott alapvető követelmények tekintetében, beleértve az egységes előírások végrehajtására vonatkozó határidőt is. Az egységes előírások adott esetben figyelembe veszik a 14. cikk (3) és (4) bekezdésében említett orvostechnikai eszközök és magas kockázatú MI-rendszerek sajátosságait.	A Bizottság végrehajtási jogi aktusok útján egységes előírásokat fogad el a II. mellékletben meghatározott alapvető követelmények tekintetében, beleértve az egységes előírások végrehajtására vonatkozó határidőt is. Az egységes előírások adott esetben figyelembe veszik a 14. cikk (3) és (4) bekezdésében említett orvostechnikai eszközök és magas kockázatú MI-rendszerek sajátosságait. Az egységes előírások kidolgozásakor abból kell kiindulni, hogy az elektronikus egészségügyi nyilvántartási rendszereket a színvonalas egészségügyi ellátás támogatására használják fel.

Indokolás

Az egészségügyi nyilvántartás legfontosabb célja a színvonalas egészségügyi ellátás támogatása. Ez kell, hogy legyen az egységes előírások kidolgozásának kiindulópontja, mert így lehet kihasználni az elektronikus egészségügyi nyilvántartások terén előrehaladott államok bevált gyakorlatait és tapasztalatait.

20. módosítás

29. cikk (4) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
A forgalomba hozott elektronikus egészségügyi nyilvántartó rendszerek gyártói bejelentik az elektronikus egészségügyi nyilvántartó rendszert érintő összes súlyos váratlan eseményt azon tagállamok piacfelügyeleti hatóságainak, ahol ilyen súlyos váratlan esemény történt, valamint a gyártó által meghozott vagy tervezett korrekciós intézkedéseket.	A forgalomba hozott elektronikus egészségügyi nyilvántartó rendszerek gyártói bejelentik az elektronikus egészségügyi nyilvántartó rendszert érintő összes súlyos váratlan eseményt azon tagállamok piacfelügyeleti hatóságainak, ahol ilyen súlyos váratlan esemény történt, valamint a gyártó által meghozott vagy tervezett korrekciós intézkedéseket.

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Ezt az értesítést – az (EU) 2016/1148 irányelv szerinti, váratlan események bejelentésére vonatkozó követelmények sérelme nélkül – azonnal meg kell hozni azt követően, hogy a gyártó megállapította az elektronikus egészségügyi nyilvántartó rendszer és a súlyos váratlan esemény közötti ok-okozati összefüggést vagy az ilyen összefüggés észszerű valószínűségét, de legkésőbb 15 nappal azt követően, hogy a gyártó tudomást szerzett az elektronikus egészségügyi nyilvántartó rendszert érintő súlyos váratlan eseményről.	Ezt az értesítést – az (EU) 2016/1148 irányelv szerinti, váratlan események bejelentésére vonatkozó követelmények sérelme nélkül – azonnal meg kell hozni azt követően, hogy a gyártó megállapította az elektronikus egészségügyi nyilvántartó rendszer és a súlyos váratlan esemény közötti ok-okozati összefüggést vagy az ilyen összefüggés észszerű valószínűségét, de legkésőbb 7 nappal azt követően, hogy a gyártó tudomást szerzett az elektronikus egészségügyi nyilvántartó rendszert érintő súlyos váratlan eseményről.

Indokolás

Az előirányzott határidő nem haladhatja meg az egy hetet. A súlyos váratlan esemény bejelentésére javasolt 15 napos határidő jelentősen növeli a súlyos kár bekövetkezésének kockázatát.

21. módosítás

33. cikk (1) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Az adattulajdonosok e fejezet rendelkezéseivel összhangban másodlagos felhasználás céljából a következő elektronikus adatkategóriákat bocsátják rendelkezésre: a) [...] (o)	A tagállamok a Bizottsággal együttműködésben meghatározzák, hogy az adattulajdonosok e fejezet rendelkezéseivel összhangban mely elektronikus adatkategóriákat bocsátják rendelkezésre másodlagos felhasználás céljából. Ez végrehajtási jogi aktusok segítségével történhet meg, amelyeket a 68. cikk (2) bekezdésében említett bizottsági eljárás keretében kell elfogadni.

Indokolás

A rendeletben nem kellene egyenként felsorolni minden kategóriát. További munkára és vizsgálatokra van szükség annak megállapításához, hogy milyen típusú adatokat lehessen megosztani. Erre alkalmasabbak a végrehajtási jogi aktusok. A felsorolás komoly beavatkozást jelent a hatályos nemzeti jogba.

22. módosítás

33. cikk (5) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Amennyiben a természetes személy hozzájárulását a nemzeti jog előírja, az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szervek az elektronikus egészségügyi adatokhoz való hozzáférés biztosításához az e fejezetben megállapított kötelezettségekre támaszkodnak.	Amennyiben a természetes személy – akár képviselőjén keresztül történő – hozzájárulását a nemzeti jog előírja, az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szervek az elektronikus egészségügyi adatokhoz való hozzáférés biztosításához az e fejezetben megállapított kötelezettségekre támaszkodnak.

Indokolás

Úgy véljük, hogy kifejezetten rendelkezni kell arról az esetről, amikor a természetes személy igénybe kívánja venni vagy igénybe kell vennie saját képviselőjét.

23. módosítás

35. cikk e) pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
e) olyan termékek vagy szolgáltatások kifejlesztése, amelyek kárt okozhatnak az egyéneknek és a társadalom egészének, ideértve többek között, de nem kizárólag a tiltott kábítószereket, alkoholtartalmú italokat, dohánytermékeket, illetve olyan árukat vagy szolgáltatásokat, amelyek kialakítása vagy módosítása a közrenddel vagy a közérkölcssel ellentétes.	e) olyan termékek vagy szolgáltatások kifejlesztése, amelyek kárt okozhatnak az egyéneknek és a társadalom egészének, ideértve többek között, de nem kizárólag a tiltott kábítószereket, alkoholtartalmú italokat és dohánytermékeket. f) olyan termékek vagy szolgáltatások kifejlesztése, amelyek hátrányos megkülönböztetést eredményezhetnek (faj, nem, kor vagy szexuális irányultság tekintetében).

Indokolás

A közrend és a közérkölcse megítélés dolga. Ezért nem helyes, ha az EU az európai egészségügyi adattér keretében a közérkölcse vonatkozó szabályokat vezet be. Amennyiben bizonyos árukról vagy szolgáltatásokról van szó, inkább meg kell nevezni ezeket, esetleg egy végrehajtási jogi aktus segítségével. Az f) pont indokolása magától értetődik.

24. módosítás

36. cikk (3) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
(3) Feladataik ellátása során az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szervek aktívan együttműködnek az érdekelt felek képviselőivel, különösen a betegek, az adattulajdonosok és az adatfelhasználók képviselőivel. Az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szervek személyzete kerüli az összeférhetetlenséget. Az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szervek döntéseik meghozatala során semmilyen utasítást nem fogadnak el.	(3) Feladataik ellátása során az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szervek aktívan együttműködnek az érdekelt felek képviselőivel, különösen a betegek, az adattulajdonosok és az adatfelhasználók képviselőivel. Az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szervek személyzete kerüli az összeférhetetlenséget. „Összeférhetetlenség” alatt azt a helyzetet értjük, amikor hivatalos – közvetlen vagy közvetett – kapcsolat áll fenn az érintett adatokat birtokló vagy hasznosító egy vagy több szervezettel. Az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szervek döntéseik meghozatala során semmilyen utasítást nem fogadnak el más külső szervezettől.

Indokolás

Egyértelműbben meg kell határozni az „összeférhetetlenség” fogalmát. A „semmilyen utasítást nem fogadnak el” kifejezés pontosítást igényel. A belső rendelkezéseket vagy szabályzatokat nem szabad ebbe a kategóriába sorolni.

25. módosítás

38. cikk (3) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Amennyiben az adatfelhasználó olyan megállapításról tájékoztatja az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szervet, amely hatással lehet egy természetes személy egészségére, az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szerv tájékoztathatja a természetes személyt és az őt kezelő egészségügyi szakembert erről a megállapításról .	Amennyiben az adatfelhasználó olyan megállapításról tájékoztatja az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szervet, amely hatással lehet egy természetes személy egészségére, az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szerv tájékoztatja a természetes személyt és az őt kezelő egészségügyi szakembert a megállapítás tényéről, és lehetőséget biztosít a természetes személy számára, hogy engedélyezze vagy megtiltsa a megállapítással kapcsolatos információk megosztását, akár saját képviselőjén keresztül .

Indokolás

Az ilyen megállapításról való tájékoztatást kötelezővé kell tenni. A személy számára azonban lehetőséget kell biztosítani arra, hogy állást foglaljon azzal kapcsolatban, hogy kíván-e további tájékoztatást kapni a megállapításról.

26. módosítás

43. cikk (4) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szervek hatáskörrel rendelkeznek arra, hogy a (3) bekezdésben említett meg nem felelés megszüntetésének biztosítása érdekében haladéktalanul vagy észszerű határidőn belül visszavonják a 46. cikk szerint kiállított adatengedélyt, és leállítsák az adatfelhasználó által végzett érintett elektronikus egészségügyi adatkezelési műveletet, továbbá megfelelő és arányos intézkedéseket hoznak annak biztosítására, hogy az adatfelhasználók a követelményeknek megfelelően kezeljék az adatokat. E tekintetben az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szervek adott esetben visszavonhatják az adatengedélyt, és legfeljebb 5 évre kizárhatják az adatfelhasználót az elektronikus egészségügyi adatokhoz való hozzáféréstől.	Az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szervek hatáskörrel rendelkeznek arra, hogy a (3) bekezdésben említett meg nem felelés megszüntetésének biztosítása érdekében haladéktalanul vagy észszerű határidőn belül visszavonják a 46. cikk szerint kiállított adatengedélyt, és leállítsák az adatfelhasználó által végzett érintett elektronikus egészségügyi adatkezelési műveletet, továbbá megfelelő és arányos intézkedéseket hoznak annak biztosítására, hogy az adatfelhasználók a követelményeknek megfelelően kezeljék az adatokat. E tekintetben az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szervek adott esetben bírságot szabhatnak ki (az adatfelhasználó legutóbbi pénzügyi évben realizált éves forgalmának legfeljebb 10 %-át elérő mértékben) , visszavonhatják az adatengedélyt, és legfeljebb 5 évre kizárhatják az adatfelhasználót az elektronikus egészségügyi adatokhoz való hozzáféréstől.

Indokolás

A rendelettel való visszaélés esetén szigorítani kell a szankciókat.

27. módosítás

44. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
(1) Az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szerv biztosítja, hogy kizárólag az adatfelhasználó által az adathozzáférés iránti kérelemben megjelölt adatkezelés szempontjából releváns elektronikus egészségügyi adatokhoz nyújtson hozzáférést, a megadott adatengedélynek megfelelően.	(1) Az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szerv biztosítja, hogy kizárólag az adatfelhasználó által az adathozzáférés iránti kérelemben megjelölt adatkezelés szempontjából releváns elektronikus egészségügyi adatokhoz nyújtson hozzáférést, a megadott adatengedélynek megfelelően.

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
(2) Az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szervek anonimizált formában bocsátják rendelkezésre az elektronikus egészségügyi adatokat, amennyiben az adatfelhasználó általi adatkezelés célja ilyen adatokkal is elérhető, figyelembe véve az adatfelhasználó által szolgáltatott információkat. (3) Amennyiben az adatfelhasználó által végzett adatkezelés célja anonimizált adatokkal nem érhető el, az adatfelhasználó által szolgáltatott információkat figyelembe véve az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szervek álnevesített formátumban biztosítanak hozzáférést az elektronikus egészségügyi adatokhoz. Az álnevesítés visszafordításához szükséges információk csak az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szerv számára hozzáférhetők. Az adatfelhasználók nem azonosíthatják újból az álnevesített formátumban a rendelkezésükre bocsátott elektronikus egészségügyi adatokat. Amennyiben az adatfelhasználó nem tartja be az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szerv álnevesítést garantáló intézkedéseit, vele szemben megfelelő szankciókat kell alkalmazni.	(2) Az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szervek anonimizált formában bocsátják rendelkezésre az elektronikus egészségügyi adatokat, amennyiben az adatfelhasználó általi adatkezelés célja ilyen adatokkal is elérhető, figyelembe véve az adatfelhasználó által szolgáltatott információkat. (3) Amennyiben az adatfelhasználó által végzett adatkezelés célja anonimizált adatokkal nem érhető el, az adatfelhasználó által szolgáltatott információkat figyelembe véve az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szervek álnevesített formátumban biztosítanak hozzáférést az elektronikus egészségügyi adatokhoz. Az álnevesítés visszafordításához szükséges információk csak az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szerv számára hozzáférhetők. Az adatfelhasználók nem azonosíthatják újból az álnevesített formátumban a rendelkezésükre bocsátott elektronikus egészségügyi adatokat. Amennyiben az adatfelhasználó nem tartja be az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szerv álnevesítést garantáló intézkedéseit, vele szemben megfelelő szankciókat kell alkalmazni. (4) Szükség esetén az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szervek személyes elektronikus egészségügyi adatokat szolgáltathatnak, figyelembe véve az (EU) 2016/679 rendeletet és a nemzeti jogot.

Indokolás

Kivételes körülmények szükségessé tehetik a személyes elektronikus egészségügyi adatokhoz való hozzáférést másodlagos felhasználás céljából, például közérdekű kutatással összefüggésben. Magától értetődik, hogy be kell tartani az uniós általános adatvédelmi rendeletet [(EU) 2016/679 rendelet] és a nemzeti jogot.

28. módosítás

46. cikk (3) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
(3) Az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szerv az adathozzáférés iránti kérelem kézhezvételétől számított két hónapon belül megadja vagy megtagadja az adatengedélyt. Az [...] rendeletről [adatkormányzási rendelet – (COM(2020) 767 final)] eltérve az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szerv szükség esetén, a kérelem összetettségét figyelembe véve további 2 hónappal meghosszabbíthatja az adathozzáférés iránti kérelemre való válaszadás határidejét. Ilyen esetekben az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szerv a lehető leghamarabb értesíti a kérelmezőt arról, hogy a kérelem elbírálásához több időre van szükség, és a késedelem okait is közli. Amennyiben az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szerv határidőn belül nem hoz határozatot, az adatforgalmi engedélyt ki kell állítani.	(3) Az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szerv az adathozzáférés iránti kérelem kézhezvételétől számított három hónapon belül megadja vagy megtagadja az adatengedélyt. Az [...] rendeletről [adatkormányzási rendelet – (COM(2020) 767 final)] eltérve az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szerv szükség esetén, a kérelem összetettségét figyelembe véve további 2 hónappal meghosszabbíthatja az adathozzáférés iránti kérelemre való válaszadás határidejét. Ilyen esetekben az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szerv a lehető leghamarabb értesíti a kérelmezőt arról, hogy a kérelem elbírálásához több időre van szükség, és a késedelem okait is közli. Amennyiben az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szerv határidőn belül nem hoz határozatot, az adatforgalmi engedélyt ki kell állítani.

Indokolás

Az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szervnek időre lehet szüksége a kérelmek elbírálásához.

29. módosítás

46. cikk (9) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Az adatengedélyt a kért célok eléréséhez szükséges időtartamra kell kiállítani, amely nem haladhatja meg az öt évet. Ez az időtartam egy hónappal az adatengedély lejártá előtt egyszer, legfeljebb 5 évvel meghosszabbítható, az adatfelhasználó kérésére, a meghosszabbítást alátámasztó érvek és dokumentumok alapján. A 42. cikktől eltérve az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szerv az elektronikus egészségügyi adatoknak a kezdeti 5 évet meghaladó, hosszabb ideig tartó tárolásával járó költségek és kockázatok figyelembevétele érdekében magasabb díjat számíthat fel. Az ilyen költségek és díjak csökkentése érdekében az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szerv azt is javasolhatja az adatfelhasználónak, hogy az adatkészletet csökkentett kapacitású tárolórendszerben tárolja. A biztonságos feldolgozási környezetben tárolt adatokat az adatengedély lejártát követő 6 hónapon belül törölni kell. Az adatfelhasználó kérésére az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szerv tárolja az igényelt adatkészlet létrehozására vonatkozó képletet.	Az adatengedélyt a kért célok eléréséhez szükséges időtartamra kell kiállítani, amely nem haladhatja meg a tíz évet. Ez az időtartam egy hónappal az adatengedély lejártá előtt egyszer, legfeljebb 2 évvel meghosszabbítható, az adatfelhasználó kérésére, a meghosszabbítást alátámasztó érvek és dokumentumok alapján. A 42. cikktől eltérve az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szerv az elektronikus egészségügyi adatoknak a kezdeti 10 évet meghaladó, hosszabb ideig tartó tárolásával járó költségek és kockázatok figyelembevétele érdekében magasabb díjat számíthat fel. Az ilyen költségek és díjak csökkentése érdekében az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szerv azt is javasolhatja az adatfelhasználónak, hogy az adatkészletet csökkentett kapacitású tárolórendszerben tárolja. A biztonságos feldolgozási környezetben tárolt adatokat az adatengedély lejártát követő 6 hónapon belül törölni kell. Az adatfelhasználó kérésére az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szerv tárolja az igényelt adatkészlet létrehozására vonatkozó képletet.

Indokolás

Számos kutatási projekt esetében az adatokat több mint öt évig kell tárolni. A módosítás révén rugalmasabban értékelhető a „szükséges időszak” időtartama, ami akár tíz évre is lehetővé teszi a tárolást. Ugyanakkor a határidő meghosszabbítását a javasolt öt évnél rövidebb időre kellene korlátozni.

30. módosítás

47. cikk (3) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Amennyiben a kérelmező adatigénylés alapján anonimizált formában – beleértve a statisztikai formátumot is – kért eredményt, az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szerv két hónapon belül értékeli azt, és lehetőség szerint két hónapon belül közli az eredményt az adatfelhasználóval.	Amennyiben a kérelmező adatigénylés alapján anonimizált formában – beleértve a statisztikai formátumot is – kért eredményt, az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szerv két hónapon belül értékeli azt, és lehetőség szerint két hónapon belül közli az eredményt az adatfelhasználóval. Amennyiben ezeknek az adatoknak a közlése nem lehetséges, az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szerv a kérelmező felé megindokolja az elutasítást.

Indokolás

A cikk előírja, hogy az adatokat „lehetőség szerint” közölni kell. Ha ez a közlés nem lehetséges, akkor ezt a kérelmező felé meg kell indokolni, kifejtve, hogy miért nem lehetséges a közlés.

31. módosítás

49. cikk (1) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
(1) Amennyiben a kérelmező a 45. cikk (1) bekezdésétől eltérve csak egyetlen tagállam egyetlen adattulajdonosától kér hozzáférést az elektronikus egészségügyi adatokhoz, a kérelmező közvetlenül az adattulajdonoshoz is benyújthat adathozzáférés iránti kérelmet vagy adatigénylést. Az adathozzáférés iránti kérelemnek meg kell felelnie a 45. cikkben meghatározott követelményeknek, az adatigénylésnek pedig a 47. cikkben foglalt követelményeknek. A több országot érintő kérelmeket és a több adattulajdonostól származó adatkészletek kombinálását igénylő kérelmeket az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szervekhez kell intézni.	(1) Amennyiben a kérelmező a 45. cikk (1) bekezdésétől eltérve csak egyetlen tagállam egyetlen adattulajdonosától kér hozzáférést az elektronikus egészségügyi adatokhoz, a kérelmező közvetlenül az adattulajdonoshoz is benyújthat adathozzáférés iránti kérelmet vagy adatigénylést. Ennek az adattulajdonosnak meg kell tagadnia az adattal kapcsolatos engedélyt abban az esetben, ha az álnevesítés ellenére bizonyos egyedi esetek összeköthetők egy adott személlyel. Az adathozzáférés iránti kérelemnek meg kell felelnie a 45. cikkben meghatározott követelményeknek, az adatigénylésnek pedig a 47. cikkben foglalt követelményeknek. A több országot érintő kérelmeket és a több adattulajdonostól származó adatkészletek kombinálását igénylő kérelmeket az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szervekhez kell intézni.

Indokolás

Az egészségügyi adatok tekintetében kulcsfontosságú az anonimitás.

32. módosítás

50. cikk (1) bekezdés f) pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szervek csak biztonságos feldolgozási környezetben, megfelelő technikai és szervezeti intézkedések, valamint biztonsági és interoperabilitási követelmények teljesülése mellett biztosítanak hozzáférést az elektronikus egészségügyi adatokhoz. Különösen a következő biztonsági intézkedéseket hozzák meg:	Az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szervek csak biztonságos feldolgozási környezetben, megfelelő technikai és szervezeti intézkedések, valamint biztonsági és interoperabilitási követelmények teljesülése mellett biztosítanak hozzáférést az elektronikus egészségügyi adatokhoz. Különösen a következő biztonsági intézkedéseket hozzák meg:
[...]	[...]
f) biztosítják az e cikkben említett biztonsági intézkedések betartását és nyomon követését a potenciális biztonsági fenyegetések mérséklése érdekében.	f) biztosítják az e cikkben említett biztonsági intézkedések betartását és nyomon követését a potenciális biztonsági fenyegetések minimalizálása érdekében.

Indokolás

A biztonsági intézkedéseknek a potenciális biztonsági fenyegetések minimalizálását, nem pedig enyhítését kell célozniuk.

33. módosítás

65. cikk (1) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Az Európai Egészségügyi Adattér Testület feladatai	Az Európai Egészségügyi Adattér Testület feladatai
(1) Az Európai Egészségügyi Adattér Testület az elektronikus egészségügyi adatok elsődleges felhasználásához kapcsolódóan a következő feladatokat látja el a II. és III. fejezettel összhangban:	(1) Az Európai Egészségügyi Adattér Testület az elektronikus egészségügyi adatok elsődleges felhasználásához kapcsolódóan a következő feladatokat látja el a II. és III. fejezettel összhangban:
[...]	[...]
b) írásbeli hozzájárulásokat bocsát ki és részt vesz a bevált gyakorlatok cseréjében az e rendelet és az e rendelet alapján elfogadott, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok és végrehajtási jogi aktusok tagállami szintű végrehajtásának koordinációjával kapcsolatos kérdésekben, különösen az alábbiak tekintetében:	b) írásbeli hozzájárulásokat bocsát ki és részt vesz a bevált gyakorlatok cseréjében az e rendelet és az e rendelet alapján elfogadott, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok és végrehajtási jogi aktusok tagállami szintű végrehajtásának koordinációjával kapcsolatos kérdésekben, a regionális és helyi szint figyelembevételével és különösen az alábbiak tekintetében:
[...]	[...]

Indokolás

Ki kell emelni, hogy mennyire fontos a helyi és regionális szint bevonása.

II. POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA (RB),

Az adatbiztonságról és az adatvédelemről

1. üdvözlí az európai egészségügyi adattérre vonatkozó európai bizottsági javaslatot, és hangsúlyozza, hogy lehetőséget kell biztosítani az egészségügyi szolgáltatások számára, hogy kihasználhassák az ilyen infrastruktúrákat, biztosítva ugyanakkor a betegek magánéletének és adataik védelméhez való jogát⁽²⁾;
2. hangsúlyozza, hogy az EU-val szemben az egészséggel kapcsolatosan megfogalmazott elvárásokat az Európa jövőjéről szóló konferencia következtetései is tükrözték, különösen az egészségügyi rendszerek ellenálló képességének és minőségének megerősítésével kapcsolatos célkitűzésben, amelyhez javasolták egy „európai egészségügyi adattér [létrehozását], amely megkönnyítené az egészségügyi adatok cseréjét”, valamint azt, hogy „egy uniós egyéni elektronikus egészségügyi útvévl révén egyéni egészségügyi dokumentációt lehetne önkéntes alapon rendelkezésre bocsátani, az adatvédelmi szabályoknak megfelelően”;
3. üdvözlí a javaslat azon célkitűzését, hogy olyan új és kibővített lehetőségeket teremtsen az egészségügyi adatok elsődleges és másodlagos felhasználására, amelyek a betegek, az egészségügyi ellátás, a kutatás és a társadalom egészének javát szolgálják. Az egészségügyi adatokhoz való jobb hozzáférés a modern egészségügyi ellátás fejlesztésének előfeltétele;
4. úgy véli, hogy a betegek saját egészségügyi adataikhoz való hozzáférése és ezen adatok egészségügyi szolgáltatásokkal való megosztásának lehetőségei elősegítik a zökkenőmentes ellátást, javítják a betegbiztonságot és lehetővé teszik, hogy a betegek jobban tudják irányítani saját egészségügyi ellátásukat. A kutatás, a szakpolitika és a megfelelő termékek fejlesztése tekintetében az egészségügyi adatoknak az adatvédelemmel összhangban történő ellenőrzött felhasználása fontos előfeltétele az orvostudomány fejlődésének, a betegbiztonság javításának és az egészségügyi teljesítmény jobb értékelésének;
5. rámutat, hogy az egészségügyi adatok és azok megosztásának átfogó célja, hogy a betegek számára a lehető legjobb egészségügyi ellátást nyújtsák, és biztosítsák azok minőségét. Ajánlatos volna az egészségügyi rendszer állapotának felmérése is, különös figyelmet fordítva a falvakra és a városokra. Az egészségügyi rendszereket ennek a felmérésnek az eredményei alapján kellene továbbfejleszteni és megszervezni, az ellátás minőségében tapasztalható különbségek minimálisra csökkentésének céljával;

⁽²⁾ Az RB véleménye a következő tárgyban: Európai gyógyszerstratégia és jogalkotási javaslat az Európai Gyógyszerügynökség (EMA) megbízatásának módosításáról (HL C 300., 2021.7.27., 87. o.).

6. úgy véli, hogy az áruk és szolgáltatások szabad áramlása nem élvezhet elsőbbséget annak lehetőségével szemben, hogy a betegek származási országukban színvonalas egészségügyi szolgáltatásokhoz jussanak hozzá; erre a rendelet keretében végzett további munka során tekintettel kell lenni;

7. rámutat arra, hogy az egészségügyi szolgáltatók és az egészségügyi szakemberek számára az egészségügyi dokumentáció az egyik legfontosabb eszköz a jó és a betegek számára biztonságos egészségügyi ellátás megszervezéséhez és biztosításához. Ezért lehetővé kell tenni, hogy az orvosi dokumentációt az európai egészségügyi adattér keretében megállapított közös normák, valamint az egyes tagállamok által ezeken túlmenően nemzeti vagy regionális szinten, a sajátos helyi igényekkel összhangban meghatározott szabályok alapján alakítsák ki;

8. szükségesnek tartja tisztázni, hogy az új rendelet kiterjed-e, és milyen mértékben, a szociális szolgáltatásokra, mivel a szociális és egészségügyi adatokat egyes tagállamokban együtt gyűjtik, míg másokban egymástól elkülönítve;

9. abból indul ki, hogy a rendelet kialakítása sok munkát igényel majd európai, nemzeti, regionális és helyi szinten. Ehhez jelentős pénzügyi és időbeli ráfordításra, valamint emberi erőforrásokra lesz szükség. A javaslat költségbecsléseiből nem tűnnek ki egyértelműen a helyi és regionális költségek. Bár a költségek részben bizonyosan finanszírozhatók különböző uniós programokból, nem világos, hogy milyen mértékben fedezik a tagállamok átállási költségeit, és hogyan kell eljárni a különböző szereplők költségeit illetően;

10. hangsúlyozza, hogy mivel az egészségügyi adatok digitalizálása növeli a kiberbiztonsági kockázatokat, valamennyi érintett félnek a legmagasabb szintű normákat kell tiszteletben tartania az adatvédelem és -biztonság területén. A polgárok számára biztosítani kell, hogy személyes egészségügyi adataik kezelése a lehető legnagyobb körültekintéssel, szilárd keret és erős adatvédelmi és adatbiztonsági rendszer alapján, megfelelő biztosítékok mellett történjen;

11. rámutat arra, hogy amikor a polgárok számára eszközöket biztosítanak az elektronikus egészségügyi adataikhoz való hozzáféréshez és azok jobb ellenőrzéséhez, a rendeletnek garantálnia kell, hogy ne hanyagolják el a kiszolgáltatott csoportokat, különösen a korlátozott digitális készségekkel rendelkező időseket vagy a digitális eszközökhöz korlátozott hozzáféréssel rendelkezőket⁽³⁾;

12. rendkívül lényegesnek tartja a természetes személyek önrendelkezési jogát, és hangsúlyozza, hogy fontos az (EU) 2016/679 rendelet (általános adatvédelmi rendelet) előírásainak való megfeleléssel kapcsolatos garanciák beépítése;

13. utal arra, hogy az európai egészségügyi adattér létrehozására irányuló célkitűzést megnehezíti a szakértők és a műszaki know-how hiánya, valamint az, hogy a piacon csak korlátozott számú olyan szereplő van, amely rendelkezik a magas szintű biztonsági és adatvédelmi követelményeknek megfelelő egészségügyi adatrendszer és infrastruktúra létrehozásához és fenntartásához szükséges szaktudással;

14. kéri az Európai Bizottságot, hogy vizsgálja meg és terjesszen elő javaslatokat arra vonatkozóan, hogy az EU hogyan tudja támogatni a tagállamokban történő adattároláshoz szükséges kiegészítő fizikai infrastruktúra kiépítését, többek között helyi és regionális szinten is;

Az interoperabilitás vonatkozásában

15. aggodalommal állapítja meg, hogy egyértelmű iránymutatás hiányában az európai egészségügyi adattér végrehajtása – az általános adatvédelmi rendelet kapcsán tapasztaltakhoz hasonlóan – a megközelítések szétaprózódásához vezethet az Unión belüli egyenlőtlen végrehajtás és a nemzeti, sőt regionális szinten eltérő értelmezések miatt;

16. ezért úgy véli, hogy konkrét közös szabályokat, működési modelleket és megoldásokat kell meghatározni annak biztosítása érdekében, hogy a rendeletet valamennyi tagállamban egységesen hajtsák végre, és hogy az egészségügyi adatok határokon átnyúló felhasználása tiszteletben tartsa a polgárok magánélethez való jogát. Ebben a tekintetben az RB elégedetten állapítja meg azt is, hogy a jelenlegi javaslatban kötelezővé vált az elektronikus formátum használata az egészségügyi dokumentációk cseréjéhez;

⁽³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/2102 irányelve (2016. október 26.) a közszférabeli szervezetek honlapjainak és mobilalkalmazásainak akadálymentesítéséről (HL L 327., 2016.12.2., 1. o.).

Az adatminőség vonatkozásában

17. rámutat arra, hogy a kutatáshoz vagy a szakpolitikák kidolgozásához, de az egészségügyi ellátásokhoz felhasznált adatoknak is megbízhatónak, egységes formátumúnak, koherensnek, a célnak megfelelőnek, reprezentatívnak és mérhetőnek kell lenniük. Az RB üdvözlí az egészségügyi adatok tipológiájának és főbb jellemzőinek meghatározására vonatkozó, a javaslatban szereplő kritériumokat, de úgy véli, hogy nagyobb figyelmet kell fordítani a minőségi követelményekre;

18. rámutat ugyanakkor arra, hogy több tagállam nemzeti vagy decentralizált szinten már dolgozik azon, hogy digitális megoldásokat találjon a különböző ágazatok közötti adatcserére, valamint a rendeletben tárgyalt számos egyéb kérdésre. Következésképpen fel kellene használni az ilyen típusú kezdeményezéseknek köszönhetően szerzett tapasztalatokat, és a jövőben az európai egészségügyi adattér keretében hasznosítani kellene azokat;

19. ugyanebben a szellemben hangsúlyozza, hogy biztosítani kell, hogy a tagállamok közötti adatcsere keretének kidolgozása olyan nemzetközi szabványokon alapuljon, mint például az egészségügyi ellátás gyors interoperabilitását szolgáló erőforrások (Fast Healthcare Interoperability Resources, FHIR) profilalkotása vagy a klinikai terminológia szisztematikus orvosi nomenklatúrája (Systematized Nomenclature of Medicine Clinical Terms, SNOMED-CT). Ily módon az európai szinten végzett munka adott esetben harmadik országok számára is releváns lesz; ezek már most is ihletet merítenek különböző tagállamok intézkedéseiből vagy együttműködnek azokkal, különösen a rendszereik közötti zökkenőmentes adatcsere biztosítása érdekében;

20. úgy véli, hogy ha az egyéneknek jogot és lehetőséget biztosítanak arra, hogy módosítsák az adatokat egészségügyi dokumentumaikban, vagy más adatokat vigyenek oda be, az problémákat okozhat az érintett nyilvántartások minőségében, és javasolja, hogy vizsgálják meg alaposan, hogyan lehet ezeket a problémákat kezelni;

Az adatkormányzás vonatkozásában

21. hangsúlyozza, hogy az európai egészségügyi adattér sikerének biztosítása érdekében többszintű kormányzáson alapuló eljárást kell alkalmazni, és olyan megközelítéseket kell választani, amelyek nemcsak uniós és tagállami, hanem regionális és helyi szinten is léteznek;

22. úgy véli, hogy az európai egészségügyi adattér megvalósítása előtt álló egyik kihívás a megfelelő erőforrások és – többek között fizikai – infrastruktúra biztosítása lesz nemzeti, regionális és helyi szinten ahhoz, hogy tárolni lehessen az egészségügyi adatokat, valamint biztosítani lehessen az adatokhoz való hozzáférést és az adatok cseréjét az egészségügyi ellátás, kutatás, illetve szakpolitikák és szabályozási intézkedések kidolgozása céljából;

23. hangsúlyozza, hogy egyértelműbbé kell tenni az Európai Egészségügyi Adattér Testület szerepét és hatásköreit. Bár ez a Testület valamennyi tagállam digitális egészségügyi hatóságainak és az egészségügyi adatokhoz való hozzáférés tekintetében illetékes szerveinek képviselőiből fog állni, nem világos, hogy a megfigyelők, szakértők, érdekelt felek és más érintett harmadik felek milyen szerepet fognak játszani, és miként fognak részt venni a munkájában;

24. rámutat, hogy a javaslatból következik az, hogy az adatokat – cseréjük lehetővé tétele érdekében – a tagállamok között egységesíteni kell. Ez jelentős adminisztratív és pénzügyi következményekkel járhat a helyi és regionális önkormányzatok számára, mivel már működő informatikai rendszereikbe adott esetben új adatszabványokat kellhet beépíteniük, és ki kell képezniük személyzetüket azok kezelésére;

25. kéri, hogy a helyi és regionális önkormányzatok képviselőjeként maga az RB is vegyen részt az Európai Egészségügyi Adattér Testületben;

26. azt a mozgásteret tekintve, amelyet a jelenlegi javaslat hagy ahhoz, hogy számos konkrét aspektusát végrehajtási jogi aktusok révén hajtsák végre, utal arra, hogy jelenleg nehéz áttekinteni, mit fog jelenteni a rendelet a gyakorlatban a betegek, az egészségügyi ellátás, a kutatás, az innovátorok és az egészségügyi adatok más felhasználói számára;

A szubszidiaritás vonatkozásában

27. úgy véli, hogy a rendeletre irányuló javaslat jelenlegi formájában az adathordozhatóságra és az adatok interoperabilitására vonatkozó célkitűzéseket illetően nem vet fel problémákat a szubszidiaritás elvének való megfelelés tekintetében, mivel ezeket a szempontokat egyedül eljárva sem a tagországok, sem a regionális és helyi hatóságok nem tudják megfelelően szabályozni. Ráadásul az európai egészségügyi adattérrel járó előnyök hozzájárulnak az Európai Unió különböző régiói közötti egyenlőtlenségek csökkentéséhez és ahhoz, hogy színvonalas információkkal segítsék a helyi igényekhez illeszkedő egészségügyi politikák kialakítását. Nem szabad figyelmen kívül hagyni a tudományos téren jelentkező előnyöket sem, vagyis az alkalmazott különféle egészségügyi technológiák pozitív, negatív és káros hatásainak ismeretét. Ennek tanulságait gyorsan alkalmazni lehet még a legtávolabbi vagy leghátrányosabb helyzetű régiókban is. Ugyanakkor nagyon ügyelni kell arra, hogy a javasolt rendelet ne ruházza fel az Uniót túlzott hatáskörökkel, és hogy tartsa tiszteletben a tagállamok és helyi és regionális önkormányzatok azon jogát, hogy maguk döntsenek egészségügyi rendszereik megszervezéséről. Több ország is úgy döntött ugyanis, hogy az egészségügyi szolgáltatások megszervezése terén több felelősséget ruház a regionális és helyi hatóságokra, hogy minél polgárközelibb szinten történjen a döntéshozatal.

Kelt Brüsszelben, 2023. február 8-án.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Vasco ALVES CORDEIRO

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Egységes piaci szükséghelyzeti eszköz

(2023/C 157/11)

Előadó:	Muhterem ARAS (DE/Zöldek), Baden-Württemberg tartományi közgyűlésének elnöke, Németország
Referenciaszövegek:	Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az egységes piaci szükséghelyzeti eszköz létrehozásáról és a 2679/98/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről COM(2022) 459 final Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az (EU) 2016/424, az (EU) 2016/425, az (EU) 2016/426, az (EU) 2019/1009 és a 305/2011/EU rendeletnek az egységes piaci szükséghelyzet miatt szükséges megfeleltetésértékelésre, közös előírások elfogadására és piacfelügyeletre vonatkozó szükséghelyzeti eljárások tekintetében történő módosításáról COM(2022) 461 final Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a 2000/14/EK, a 2006/42/EK, a 2010/35/EU, a 2013/29/EU, a 2014/28/EU, a 2014/29/EU, a 2014/30/EU, a 2014/31/EU, a 2014/32/EU, a 2014/33/EU, a 2014/34/EU, a 2014/35/EU, a 2014/53/EU és a 2014/68/EU irányelvnek az egységes piaci szükséghelyzet miatt szükséges megfeleltetésértékelésre, közös előírások elfogadására és piacfelügyeletre vonatkozó szükséghelyzeti eljárások tekintetében történő módosításáról COM(2022) 462 final

I. MÓDOSÍTÁSOKRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az egységes piaci szükséghelyzeti eszköz létrehozásáról és a 2679/98/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről

COM(2022) 459 final

1. módosítás

(33) preambulumbekkezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Ezenfelül a válság szempontjából releváns áruk egységes piaci szükséghelyzet során való rendelkezésre állásának biztosítása érdekében a Bizottság javasolhatja a tagállamoknak a stratégiai tartalékok elosztását, kellően szem előtt tartva a szolidaritás, a szükségesség és az arányosság elvét.	Ezenfelül a válság szempontjából releváns áruk egységes piaci szükséghelyzet során való rendelkezésre állásának biztosítása érdekében a Bizottság javasolhatja a tagállamoknak a stratégiai tartalékok elosztását, kellően szem előtt tartva a szolidaritás, a szükségesség és az arányosság elvét. Ennek során figyelembe kell venni a különböző helyi és regionális igényeket, mint például a legkülső régiók, a sűrűn lakott városok, a vidéki térségek vagy a határ menti régiók igényeit.

Indokolás

Magától értetődik.

2. módosítás

1. cikk (3) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
A tagállamok kötelesek rendszeresen megosztani az információkat egymással és a Bizottsággal minden, e rendelet hatálya alá tartozó ügyben.	A tagállamok kötelesek rendszeresen megosztani az információkat egymással és a Bizottsággal, valamint az Európai Parlamenttel, a Régiók Európai Bizottságával és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottsággal minden, e rendelet hatálya alá tartozó ügyben.

Indokolás

A helyi és regionális önkormányzatoknak számos, az egységes piaci szükséghelyzeti eszköz keretében aktivált intézkedést kell végrehajtaniuk. Ezért legalább az RB-n keresztül tájékoztatni kell őket.

3. módosítás

2. cikk (8) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Ez a rendelet nem érinti a tagállamoknak a nemzetbiztonság védelmére vonatkozó felelősségét vagy az alapvető állami funkciók védelmére, köztük az állam területi integritásának biztosítására és a közrend fenntartására irányuló hatáskörét.	Ez a rendelet nem érinti a tagállamoknak a nemzetbiztonság védelmére vonatkozó általános felelősségét vagy az alapvető állami funkciók védelmére, köztük az állam területi integritásának biztosítására és a közrend fenntartására irányuló hatáskörét.

Indokolás

A 16. és azt követő cikkekbe, a szabad mozgásra vonatkozó szabályok gyakorlati hatékonyságának megőrzése érdekében, pontosításképpen be kell illeszteni az „általános” szót.

4. módosítás

4. cikk (3) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
A tanácsadó csoport ülései a Bizottság elnökletével folynak, és a csoport titkársági teendőinek ellátásáról a Bizottság gondoskodik. A Bizottság felkérheti az Európai Parlament egy képviselőjét , az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban 49 részes EFTA-államok képviselőit, valamint a gazdasági szereplők képviselőit, az érdekelt feleket tömörítő szervezeteket, a szociális partnereket és a szakértőket a tanácsadó csoport ülésein megfigyelőként való részvételre. A válság szempontjából releváns egyéb uniós szintű szervek képviselőit meg kell hívnia a tanácsadó csoport releváns üléseire megfigyelőként.	A tanácsadó csoport ülései a Bizottság elnökletével folynak, és a csoport titkársági teendőinek ellátásáról a Bizottság gondoskodik. A tanácsadó csoportban állandó tagok ezenkívül az Európai Parlament és a Régiók Európai Bizottsága képviselői. A Bizottság felkérheti az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban 49 részes EFTA-államok képviselőit, valamint a gazdasági szereplők képviselőit, az érdekelt feleket tömörítő szervezeteket, a szociális partnereket és a szakértőket a tanácsadó csoport ülésein megfigyelőként való részvételre. A válság szempontjából releváns egyéb uniós szintű szervek képviselőit meg kell hívnia a tanácsadó csoport releváns üléseire megfigyelőként.

Indokolás

Az Európai Parlamentnek és a Régiók Európai Bizottságának állandó helyekkel kell képviseltetnie magát a tanácsadó csoportban a parlamenti ellenőrzés biztosítása, valamint az uniós jogszabályokat helyi szinten végrehajtó helyi és regionális önkormányzatok bevonása érdekében. A helyi és regionális önkormányzatok vannak közvetlenül kitéve a válságok okozta problémáknak és hatásoknak, és ők tudnak első kézből beszámolni az eseményekről. A Régiók Európai Bizottságán keresztül a helyi és regionális önkormányzatok szempontjait is figyelembe lehet venni a tanácsadó csoportban.

5. módosítás

5. cikk (1) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
A tagállamoknak központi kapcsolattartó hivatalokat kell kijelölniük, amelyek felelősek a többi tagállam központi kapcsolattartó hivatalaival és az uniós szintű központi kapcsolattartó hivattal e rendelet keretében való kapcsolattartásért, koordinációért és információcseréért. Ezeknek a kapcsolattartó hivataloknak össze kell hangolniuk és gyűjteniük a releváns nemzeti illetékes hatóságoktól kapott információkat.	A tagállamoknak a helyi és regionális önkormányzatok bevonásával központi kapcsolattartó hivatalokat kell kijelölniük, amelyek felelősek a többi tagállam központi kapcsolattartó hivatalaival és az uniós szintű központi kapcsolattartó hivattal e rendelet keretében való kapcsolattartásért, koordinációért és információcseréért. Ezeknek a kapcsolattartó hivataloknak össze kell hangolniuk és gyűjteniük a releváns nemzeti, regionális és helyi illetékes hatóságoktól kapott információkat.

Indokolás

Be kell vonni a regionális és helyi önkormányzatokat is, mivel a nemzeti kapcsolattartó hivatalok nem elegendőek az információcsere biztosításához. A tagállamok politikai és alkotmányos struktúrájától függően érdemes előzetesen bevonni a regionális vagy helyi hivatalokat.

6. módosítás

6. cikk (1) bekezdés a) pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
a) a nemzeti és az uniós szintű illetékes hatóságok közötti együttműködés az egységes piaci éberségi és szükséghelyzeti üzemmód irányítása érdekében az éberségi és szükséghelyzeti üzemmód során az egységes piac valamennyi ágazatában;	a) a helyi, a regionális , a nemzeti és az uniós szintű illetékes hatóságok közötti együttműködés az egységes piaci éberségi és szükséghelyzeti üzemmód irányítása érdekében az éberségi és szükséghelyzeti üzemmód során az egységes piac valamennyi ágazatában;

Indokolás

A helyi és regionális szint bevonása.

7. módosítás

6. cikk (2) bekezdés a) pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
a releváns nemzeti illetékes hatóságok, az 5. cikk értelmében kijelölt központi kapcsolattartó hivatalok, valamint a 21. cikkben említett integrált ügyintézési pontok jegyzéke, azok elérhetőségei, meghatározott szerepköre és felelősségi köre az e rendelet szerinti éberségi és szükséghelyzeti üzemmód során a nemzeti jogszabályok szerint;	a releváns nemzeti, helyi és regionális illetékes hatóságok, az 5. cikk értelmében kijelölt központi kapcsolattartó hivatalok, valamint a 21. cikkben említett integrált ügyintézési pontok jegyzéke, azok elérhetőségei, meghatározott szerepköre és felelősségi köre az e rendelet szerinti egységes piaci éberségi és szükséghelyzeti üzemmód során a nemzeti jogszabályok szerint;

Indokolás

A helyi és regionális szint bevonása a tagállamok struktúrájától függően.

8. módosítás

8. cikk (3) bekezdés c) pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
a földrajzi terület; az egységes piacnak a zavar vagy lehetséges zavar által érintett hányada; az ellátási láncok zavaraival szemben különösen sebezhető vagy azoknak különösen kitett földrajzi területekre – köztük az Unió legkülső régióira – gyakorolt hatás;	a földrajzi terület; az egységes piacnak a zavar vagy lehetséges zavar által érintett hányada; az ellátási láncok zavaraival szemben különösen sebezhető vagy azoknak különösen kitett földrajzi területekre – köztük az Unió határ menti régióira és legkülső régióira – gyakorolt hatás;

Indokolás

Magától értetődik.

9. módosítás

9. cikk (1) bekezdés a) pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Amennyiben a Bizottság a tanácsadó csoport véleményét figyelembe véve úgy ítéli meg, hogy fennáll a 3. cikk (2) bekezdésében említett fenyegetés, végrehajtási jogi aktus révén legfeljebb hat hónapos időszakra aktiválja az éberségi üzemmódot. A végrehajtási jogi aktusnak tartalmaznia kell a következőket:	Amennyiben a Bizottság a tanácsadó csoport véleményét figyelembe véve úgy ítéli meg, hogy fennáll a 3. cikk (2) bekezdésében említett fenyegetés, végrehajtási jogi aktus révén legfeljebb hat hónapos időszakra aktiválja az éberségi üzemmódot. A végrehajtási jogi aktusnak tartalmaznia kell a következőket:
a) a válság lehetséges hatásának értékelése;	a) a válság lehetséges hatásának értékelése, beleértve a határ menti régiók különleges helyzetét;

Indokolás

Magától értetődik.

10. módosítás

11. cikk (5) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Az illetékes nemzeti hatóságoknak kellően figyelembe kell venniük a gazdasági szereplők és különösen a kkv-k esetében az információkérésekkel járó adminisztratív terheket, és biztosítaniuk kell, hogy azok a minimális szintre korlátozódjanak.	Az illetékes nemzeti hatóságoknak kellően figyelembe kell venniük a gazdasági szereplők és különösen a kkv-k esetében az információkérésekkel járó adminisztratív terheket, és biztosítaniuk kell, hogy a megkeresések tartalma arányos legyen, és szigorúan a 9. cikknek való megfeleléshez szükséges szintre korlátozódjon.

Indokolás

A vállalkozásokra nehezedő szükségtelen terhek elkerülése.

11. módosítás

12. cikk (2) bekezdés a) pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
A Bizottság végrehajtási jogi aktusok révén előírhatja a tagállamok számára, hogy szolgáltatassanak a 9. cikk (1) bekezdésével összhangban elfogadott végrehajtási jogi aktusban felsorolt árukra vonatkozó információkat a következők tekintetében: a) a területükön jelenleg megtalálható készletek;	A Bizottság végrehajtási jogi aktusok révén előírhatja a tagállamok számára, hogy szolgáltatassanak a 9. cikk (1) bekezdésével összhangban elfogadott végrehajtási jogi aktusban felsorolt árukra vonatkozó információkat a következők tekintetében: a) a területükön jelenleg megtalálható készletek és telephelyek ;

Indokolás

Fontos rákérdezni, hogy a tagállamok hol tárolják a válság szempontjából lényeges árukat, hogy azokat vészhelyzet esetén a távoli területeken is időben szét lehessen osztani.

12. módosítás

12. cikk (3) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
A gazdasági szereplők által a területükön felhalmozott vagy felhalmozás alatt álló készletek figyelembevételével a tagállamoknak mindent meg kell tenniük annak érdekében, hogy kialakítsák az (1) bekezdés értelmében stratégiai fontosságúnak minősített áruk stratégiai tartalékait. A Bizottságnak támogatást kell nyújtania a tagállamoknak az erőfeszítéseik összehangolásában és optimalizálásában.	A gazdasági szereplők által a területükön felhalmozott vagy felhalmozás alatt álló készletek, valamint a területi egyensúly figyelembevételével – különös tekintettel a szigeti, hegyvidéki és egyéb távoli területekre – a tagállamoknak mindent meg kell tenniük annak érdekében, hogy kialakítsák az (1) bekezdés értelmében stratégiai fontosságúnak minősített áruk stratégiai tartalékait. A Bizottságnak támogatást kell nyújtania a tagállamoknak az erőfeszítéseik összehangolásában és optimalizálásában.

Indokolás

Magától értetődik.

13. módosítás

15. cikk (1) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Amennyiben a Bizottság a tanácsadó csoport véleményét figyelembe véve úgy ítéli meg, hogy az egységes piaci szükséghelyzeti üzemmód meghosszabbítása szükséges, javasolnia kell a Tanács számára az egységes piaci szükséghelyzeti üzemmód meghosszabbítását. A körülményekben bekövetkező sürgető és kivételes változásokra is figyelemmel a Bizottságnak törekednie kell arra, hogy ezt legkésőbb annak az időszaknak a lejárta előtt 30 nappal megtegye, amelyre vonatkozóan az egységes piaci szükséghelyzeti üzemmód aktiválásra került. A Tanács végrehajtási jogi aktussal alkalmanként legfeljebb hat hónappal meghosszabbíthatja az egységes piaci szükséghelyzeti üzemmódot.	Amennyiben a Bizottság a tanácsadó csoport véleményét figyelembe véve úgy ítéli meg, hogy az egységes piaci szükséghelyzeti üzemmód meghosszabbítása szükséges, javasolnia kell a Tanács számára az egységes piaci szükséghelyzeti üzemmód meghosszabbítását. A körülményekben bekövetkező sürgető és kivételes változásokra is figyelemmel a Bizottságnak törekednie kell arra, hogy ezt legkésőbb annak az időszaknak a lejárta előtt 30 nappal megtegye, amelyre vonatkozóan az egységes piaci szükséghelyzeti üzemmód aktiválásra került. A Tanács végrehajtási jogi aktussal alkalmanként legfeljebb hat hónappal meghosszabbíthatja az egységes piaci szükséghelyzeti üzemmódot. Meghosszabbítás hiányában az egységes piaci szükséghelyzeti üzemmód automatikusan lejár.

Indokolás

A szükséghelyzeti intézkedéseknek minden esetben időben korlátozottnak kell lenniük, és a visszaélések megelőzése érdekében automatikusan kell véget érniük. Erről ugyan említés esik a 14. cikk (3) bekezdésében az „Aktiválás” cím alatt, de a deaktiválásról szóló cikkben nem, ezért fontos itt a pontosítás.

14. módosítás

16. cikk (1) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Az egységes piaci szükséghelyzetre és a mögöttes válságra válaszul hozott nemzeti intézkedések elfogadásakor és alkalmazásakor a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy intézkedéseik teljes mértékben összhangban álljanak a Szerződéssel és az uniós joggal és különösen az e cikkben meghatározott követelményekkel.	Az egységes piaci szükséghelyzetre és a mögöttes válságra válaszul hozott nemzeti intézkedések elfogadásakor és alkalmazásakor a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy intézkedéseik teljes mértékben összhangban álljanak a Szerződéssel és az uniós joggal és különösen az ebben a tekintetben elsődleges és e cikkben meghatározott követelményekkel, elsősorban a Schengeni határellenőrzési kódex szerinti intézkedések esetében.

Indokolás

Az egységes piaci szükséghelyzeti eszköz szabad mozgásra vonatkozó szabályainak érvényesülése érdekében ezeknek a szabályoknak részleges elsőbbséget kell élvezniük a Schengeni határellenőrzési kódexszel szemben, különben a tagállamok egyoldalú és összehangolatlan határellenőrzéseket vezethetnek be, amelyek természetüknél fogva határlezárásokkal érhetnek fel.

15. módosítás

16. cikk (2) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Valamennyi korlátozásnak időben korlátozottnak kell lennie, és azokat haladéktalanul fel kell oldani, amint a helyzet lehetővé teszi ezt. Ezenfelül valamennyi korlátozásnak figyelembe kell vennie a határ menti régiók helyzetét.	Valamennyi korlátozásnak időben korlátozottnak kell lennie, azokat rendszeresen ellenőrizni kell, és haladéktalanul fel kell oldani, amint a helyzet lehetővé teszi ezt. Ezenfelül valamennyi korlátozásnak figyelembe kell vennie a határ menti régiók helyzetét.

Indokolás

Magától értetődik.

16. módosítás

16. cikk (5) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy minden érintett érdekelt fél tájékoztatást kapjon az áruk, a szolgáltatások és a személyek – köztük a munkavállalók és a szolgáltatók – szabad mozgását korlátozó intézkedésekről még azok hatálybalépése előtt. A tagállamoknak biztosítaniuk kell az érdekelt felekkel folytatott folyamatos párbeszédet, beleértve a szociális partnerekkel és a nemzetközi partnerekkel való kommunikációt is.	A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy minden érintett érdekelt fél, valamint a helyi és regionális önkormányzatok tájékoztatást kapjanak az áruk, a szolgáltatások és a személyek – köztük a munkavállalók és a szolgáltatók – szabad mozgását korlátozó intézkedésekről még azok hatálybalépése előtt. A tagállamoknak biztosítaniuk kell az érdekelt felekkel folytatott folyamatos párbeszédet, beleértve a Régiók Európai Bizottságával , a szociális partnerekkel és a nemzetközi partnerekkel való kommunikációt is.

Indokolás

A helyi és regionális önkormányzatok bevonásának biztosítása.

17. módosítás

19. cikk (2) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
A tagállamoknak nyilatkozatot kell benyújtaniuk a Bizottsághoz az adott intézkedés elrendelésének indokoltságát és arányosságát igazoló okokról, amennyiben ezen indokok nem derülnek ki már magából a bejelentett intézkedésből. A tagállamoknak közölniük kell a Bizottsággal az intézkedést tartalmazó vagy az intézkedés által módosított nemzeti jogszabályok és közigazgatási szabályok teljes szövegét.	A tagállamoknak nyilatkozatot kell benyújtaniuk a Bizottsághoz az adott intézkedés elrendelésének indokoltságát és arányosságát igazoló okokról, amennyiben ezen indokok nem derülnek ki már magából a bejelentett intézkedésből. A tagállamoknak közölniük kell a Bizottsággal az intézkedést tartalmazó vagy az intézkedés által módosított, az adott államban ez esetben alkalmazandó jogszabályok teljes szövegét.

Indokolás

Egyes tagállamokban a régiók saját vagy kiegészítő szabályokat fogadhatnak el, ezért nemcsak a nemzeti jogszabályokat, hanem az érintett tagállamban alkalmazandó összes jogszabályt is meg kell említeni.

18. módosítás

21. cikk (2) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a polgároknak, a fogyasztóknak, a gazdasági szereplőknek és a munkavállalóknak, valamint azok képviselőinek lehetőségük legyen kérésre a megfelelő integrált ügyintézési pontokon keresztül tájékoztatást kapni az illetékes hatóságoktól a vonatkozó nemzeti válságkezelési intézkedések általános értelmezéséről és alkalmazásáról. Ennek a tájékoztatásnak adott esetben tartalmaznia kell egy lépésenkénti útmutatót is. A tájékoztatást egyértelmű, közérthető és könnyen értelmezhető megfogalmazásban kell biztosítani. Távolról és elektronikus úton is könnyen hozzáférhetőnek, valamint naprakésznek kell lennie.	A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a polgároknak, a fogyasztóknak, a helyi és regionális önkormányzatoknak , a gazdasági szereplőknek és a munkavállalóknak, valamint azok képviselőinek lehetőségük legyen kérésre a megfelelő integrált ügyintézési pontokon keresztül tájékoztatást kapni az illetékes hatóságoktól a vonatkozó nemzeti válságkezelési intézkedések általános értelmezéséről és alkalmazásáról. Ennek a tájékoztatásnak adott esetben tartalmaznia kell egy lépésenkénti útmutatót is. A tájékoztatást egyértelmű, közérthető és könnyen értelmezhető megfogalmazásban kell biztosítani. Távolról és elektronikus úton is könnyen hozzáférhetőnek, valamint naprakésznek kell lennie.

Indokolás

Mindenki számára hozzáférést kell biztosítani a tagállamok integrált ügyintézési pontjaihoz. Ezt megkönnyítheti a regionális szint. Ez különösen a határ menti régiókban és a peremterületeken elengedhetetlen.

19. módosítás

22. cikk (2) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Az uniós szintű integrált ügyintézési pontnak az alábbi segítségnyújtást kell biztosítania a polgárok, a fogyasztók, a gazdasági szereplők és a munkavállalók, valamint azok képviselői számára: [...]	Az uniós szintű integrált ügyintézési pontnak az alábbi segítségnyújtást kell biztosítania a polgárok, a fogyasztók, a helyi és regionális önkormányzatok , a gazdasági szereplők, a munkavállalók és azok képviselői számára: [...]

Indokolás

A helyi és regionális önkormányzatok bevonásának biztosítása.

20. módosítás**24. cikk (1) bekezdés**

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
A válság szempontjából releváns súlyos hiányok vagy azok közvetlen veszélye esetén a Bizottság felkérheti a válság szempontjából releváns ellátási láncokban tevékenységet folytató képviselő szervezeteket vagy gazdasági szereplőket arra, hogy önkéntes alapon, meghatározott időn belül szolgáltatassanak konkrét információkat a Bizottságnak a termelési kapacitásukról, a válság szempontjából releváns áruk és azok alkotórészeinek azokban az uniós termelőüzemekben és harmadik országbeli üzemekben megtalálható esetleges készleteiről, amelyeket üzemeltetnek, megbíznak, vagy ahonnan beszerzéseik származnak, valamint az ellátási láncok releváns zavaaraival kapcsolatos információkról.	A válság szempontjából releváns súlyos hiányok vagy azok közvetlen veszélye esetén a Bizottság felkérheti a válság szempontjából releváns ellátási láncokban tevékenységet folytató képviselő szervezeteket vagy gazdasági szereplőket arra, hogy önkéntes alapon, meghatározott időn belül szolgáltatassanak konkrét információkat a Bizottságnak a termelési kapacitásukról, a válság szempontjából releváns áruk és azok alkotórészeinek azokban az uniós termelőüzemekben és harmadik országbeli üzemekben megtalálható esetleges készleteiről, amelyeket üzemeltetnek, megbíznak, vagy ahonnan beszerzéseik származnak, valamint az ellátási láncok releváns zavaaraival kapcsolatos információkról. Az Európai Bizottság gondoskodik arról, hogy a gazdasági szereplők, különösen a kkv-k adminisztratív és kereskedelmi terhei a lehető legkisebbek maradjanak, a választási határidők realisztikusak legyenek, a felhívások tartalma pedig arányos és feltétlenül szükséges legyen.

Indokolás

A vállalkozásokra nehezedő szükségtelen terhek elkerülése.

II. POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA (RB),

1. üdvözlí az Európai Bizottság egységes piaci szükséghelyzeti eszközre irányuló javaslatát, amelynek célja, hogy jövőbeli válsághelyzetekben biztosítsa az egységes piac működését, beleértve a személyek szabad mozgását is;
2. hangsúlyozza, hogy a Covid19-világjárvány során az összehangolt uniós fellépés lehetővé tette az egységes piac szabadságainak helyreállítását. Oroszország Ukrajna elleni, a nemzetközi jogot sértő agresszív háborúja azonban rámutat, milyen gyorsan kialakulhat egy új válság;
3. rámutat arra, hogy a válságok milyen súlyos következményekkel járhatnak az egységes piacra nézve; hangsúlyozza a szükségleteken alapuló intézkedések fontosságát a válsággal kapcsolatos európai, nemzeti, regionális és helyi szintű eltérések kezelése érdekében, valamint a szükségleteken alapuló kohéziós politika jelentőségét, amely azonos célkitűzések mellett előmozdítja a válságokkal szembeni rezilienciát;
4. megismétli azt a véleményét, hogy különösen az áruk, a személyek és a szolgáltatások szabad mozgását kell megvédeni a válságokkal szemben; hangsúlyozza a határ menti régiók különleges szerepét a működő egységes piac szempontjából;
5. hangsúlyozza, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 174. cikkének hatálya alá tartozó területeket különösen érintik a válságok hatásai, mivel helyzetük miatt már most is kihívásokkal néznek szembe;
6. ezért úgy véli, hogy az egységes piac számára szilárd, átfogó uniós válságkezelési keretre van szükség, amely kiegészíti a meglévő és tervezett ágazatspecifikus szabályokat;

Határigazgatás az egységes piaci szükséghelyzeti eszköz keretében

7. hangsúlyozza, hogy elsősorban a határ menti régiókat sújtják a válsággal összefüggő és különösen az egyoldalú és rövid távú határlezárások; ez az oktatás, az egészségügy és az energia, valamint az áruszállítás területén folytatott teljes együttműködést, a határ menti ingázókat, a szolgáltatókat, de a családokat és az emberek közötti egyéb kapcsolatokat is érinti;
8. rámutat különösen arra, hogy a határellenőrzések a határátkelőhelyeken kialakuló több kilométeres torlódások miatt szinte határlezárásnak minősülnek;
9. ezért arra kéri az Európai Bizottságot, hogy a személyek, a szolgáltatások és az áruk válság idején való szabad mozgásának biztosítása érdekében adjon részleges elsőbbséget az egységes piaci szükséghelyzeti eszköz szabad mozgásra vonatkozó szabályainak a Schengeni határellenőrzési kódexszel szemben;
10. felszólítja a Tanácsot, hogy a rendelet hatálybalépését követően kezdjen tárgyalásokat az EU külső határainál fekvő harmadik országokkal a szabad mozgásra vonatkozó megfelelő szabályok érvényesítése érdekében;
11. e tekintetben emlékeztet a *schengeni térség irányításának felülvizsgálatáról* szóló véleményére⁽¹⁾, amely arra kéri a tagállamokat, hogy a belső határellenőrzéseket szigorúan legfeljebb 24 hónapra korlátozzák, valamint fejtsék ki, hogy miért nem alkalmasak az alternatív intézkedések;
12. sürgeti továbbá a Tanácsot, hogy ne blokkolja tovább a határon átnyúló európai mechanizmus létrehozását, amely megkönnyítené különböző kormányközi megoldások gyakorlati megvalósítását a határok mentén;

Az egységes piaci szükséghelyzeti eszköz regionális szemszögből

13. általánosságban üdvözlí, hogy a javaslat helyi alapú megközelítést alkalmaz, és az utazási és üzleti tevékenységekre összpontosít; ugyanakkor kéri, hogy a szükséghelyzeti eszköz jobban fókuszáljon a területi szempontokra annak érdekében, hogy biztosítsa hatékonyságát helyi szinten;
14. ennek alapján kéri, hogy a Régiók Európai Bizottságának a képviselőit állandó jelleggel vonják be a tanácsadó csoportba;
15. kéri továbbá a helyi és regionális önkormányzatok bevonását a központi kapcsolattartó hivatalok kialakításába, valamint szorgalmazza a nemzeti integrált ügyintézési pontokhoz és az uniós szintű integrált ügyintézési ponthoz való egyenlő hozzáférést;
16. emlékeztet arra, hogy a válság szempontjából (potenciálisan) releváns áruk egyenlőtlenül oszlanak meg az egységes piacon belül; hangsúlyozza, hogy feltétlenül szükség van az európai szolidaritásra a fellépés során annak biztosítása érdekében, hogy ezeket az árukat szétosszák a súlyosan érintett területeken; üdvözlí ezzel összefüggésben az exportkorlátozások tilalmát;
17. javasolja, hogy az idevágó fogalommeghatározásokat és kritériumokat tegyék koherensebbé a javaslat egészében, és ezzel összefüggésben fokozottabban vegyék figyelembe a regionális szempontokat;

Az egységes piaci szükséghelyzeti eszköz irányítása

18. ezzel összefüggésben hangsúlyozza, hogy egyes fogalommeghatározásokat egyértelművé kell tenni annak érdekében, hogy biztosítható legyen a jogbiztonság és világos legyen, milyen feltételek mellett, milyen körülmények között és mely válságok esetén alkalmazandó a szükséghelyzeti eszköz;
19. üdvözlí a javasolt jelzőlámparendszert, amely a szükséghelyzeti tervezés, az egységes piac felügyelete és az egységes piaci szükséghelyzet három szakaszát foglalja magában a válságmegelőzés, a válsághelyzetekre való felkészülés és a válságkezelés javítása érdekében;
20. határozottan üdvözlí a tagállamok közötti információcserére, kommunikációra és koordinációra való összpontosítást, és ösztönzi egy olyan, közös online információs felület létrehozását a jövőbeli válságok esetére, amilyen a „Re-open EU” volt a Covid19-világjárvány idején;
21. hangsúlyozza, hogy a nagyobb jogbizonytalanság elkerülése érdekében biztosítani kell az ágazatspecifikus és egyéb általános szabályokkal, különösen a Schengeni határellenőrzési kódexszel való kiegészítő jelleget és koherenciát;

⁽¹⁾ A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A schengeni térség felülvizsgált irányítása (HL C 498., 2022.12.30., 114. o.).

22. emlékeztet a szubszidiaritás és az arányosság elvére, és megjegyzi, hogy az Európai Bizottság javaslata igen széles körű; nagyon fontosnak tartja ezért, hogy az eszköz végrehajtása során megfelelő ellenőrzést és átláthatóságot biztosítsanak, többek között az Európai Bizottságra ruházott hatáskörök potenciálisan széles körű kiterjesztésének ellenőrzése és kompenzálása érdekében, és rámutat arra, hogy ez csak világos és egyértelmű kritériumok és számszerűsíthető küszöbértékek, valamint egy olyan, jogszerű eljárás révén érhető el, amely nemcsak a tagállamok és az Európai Parlament, hanem a nemzeti és regionális parlamentek részvételét is garantálja;
23. hangsúlyozza, hogy minden sürgősségi intézkedésnek hatékonyan érvényre kell juttatnia és teljeskörűen tiszteletben kell tartania a munkaügyi jogszabályokat és az alapvető jogokat – köztük a szociális, munkaügyi és szakszervezeti jogokat;
24. kéri, hogy vizsgálják felül, mennyiben szükséges és arányos az ellátási láncok nyomon követése, a vállalatoktól való információgyűjtés és a kiemelt megrendelések teljesítése, hiszen éppen válság idején kellene minimalizálni a vállalkozásokra, különösen a kis- és középvállalkozásokra nehezedő többletterheket; legalább a válaszadásra vonatkozó szoros határidőket meg kellene hosszabbítani;
25. üdvözlí a stratégiailag fontos termékek megfelelőségértékelésének felgyorsítását; javasolja, hogy ezt terjesszék ki más termékcsoportokra is;
26. kéri az Európai Bizottságot, hogy tegye átláthatóvá a közös közbeszerzési eljárásokat, és vonja le a tanulságokat a Covid19-oltóanyagok gyártóival kötött szerződések mulasztásaiból;
27. végezetül üdvözlí az európai stratégiai autonómia válságtól független megerősítéséről szóló aktuális vitákat, és érdeklődéssel várja az Európai Bizottság kritikus fontosságú nyersanyagokról szóló jogszabályjavaslatát. Ezzel összefüggésben arra kéri az Európai Bizottságot, hogy jogszabálytervezetbe foglalja bele a kritikus fontosságú nyersanyagokra vonatkozó cselekvési tervről szóló RB-vélemény javaslatait ⁽²⁾.

Kelt Brüsszelben, 2023. február 8-án.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Vasco ALVES CORDEIRO

⁽²⁾ A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A kritikus fontosságú nyersanyagokra vonatkozó cselekvési terv (HL C 175., 2021.5.7., 10. o.).

ISSN 1977-0979 (elektronikus kiadás)
ISSN 1725-518X (nyomtatott kiadás)

Az Európai Unió
Kiadóhivatala
L-2985 Luxembourg
LUXEMBURG

HU